

**DIAGNOZA
POTRZEB I POTENCJAŁU
SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ
W ZAKRESIE USŁUG
SPOŁECZNYCH
W RUDZIE ŚLĄSKIEJ**

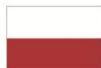
Publikacja sfinansowana w ramach projektu
„CUS – Nowe spojrzenie na usługi społeczne” dofinansowanego ze środków
Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-
2027, Priorytet FESL.07 Fundusze Europejskie dla społeczeństwa, Działanie 7.5
Strategiczne projekty dla obszaru usług społecznych, Typ 4. Koordynacja usług
społecznych – upowszechnienie i tworzenie CUS.

Diagnoza została opracowana przez zespół:

1. Krystian Morys - Dyrektor (OUS)
2. Karina Kaczyńska - Zastępca Dyrektora (OPS)
3. Aleksandra Majowska - Kierownik Działu Projektów
4. Mirela Borys - Kierownik Działu Realizacji Usług Społecznych
5. Izabela Starowicz - Organizator Usług Społecznych
6. Katarzyna Flak-Orlikowska - Organizator Usług Społecznych
7. Sabina Cichecka - Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej
8. Agnieszka Kaintoch - Kierownik Działu Wsparcia Rodziny i Pieczy Zastępczej
9. Monika Szczepańczyk - Kierownik Działu Organizacji i Spraw Pracowniczych
10. Anna Szymańska - Kierownik Działu Klubu Integracji Społecznej
11. Jolanta Kobusińska - Specjalista Działu Projektów
12. Katarzyna Frejtak - Specjalista Działu Realizacji Usług Społecznych
13. Agnieszka Demczuk - Specjalista Działu Realizacji Usług Społecznych

Przy wsparciu eksperta: dr Pawła Wiśniewskiego

WPROWADZENIE	4
METODOLOGIA DIAGNOZY	14
ANALIZA DESK RESEARCH	27
BADANIA SONDAŻOWE	76
BADANIA JAKOŚCIOWE	103
WNIOSKI I REKOMENTACJE	112

WPROWADZENIE

Centra Usług Społecznych (CUS) są nową jednostką organizacyjną gminy i nową instytucją lokalnej polityki społecznej, która ma służyć rozwojowi i integracji usług społecznych organizowanych i świadczonych na poziomie lokalnym. CUS-y docelowo mają być punktami, w których nastąpi pełna koordynacja usług społecznych w jednym miejscu, z myślą o wszystkich zainteresowanych mieszkańcach/nkach gminy. Centra usług społecznych będą także pełniły rolę źródła kompletnych informacji o usługach społecznych.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. *o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych*, usługi społeczne oznaczają działania podejmowane przez gminę, świadczone w formie niematerialnej w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców/nek. Usługi społeczne obejmują działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób z niepełnosprawnościami, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Centra Usług Społecznych są odpowiedzią na potrzeby społeczeństwa w zakresie dostępu do kompleksowych usług społecznych. Zwiększające się zapotrzebowanie na te usługi jest nowym wyzwaniem cywilizacyjnym związanym z wydłużaniem się życia ludzkiego, przemianami stylów życia i wzorów funkcjonowania rodziny. Głównym celem strategicznym CUS jest integracja, rozwój i poszerzenie dostępności usług społecznych.

Centra Usług Społecznych nie są placówkami pomocy społecznej, a pełnią rolę koordynatorów lokalnych systemów usługowych.

W odpowiedzi na możliwość dokonania zmian w zakresie prowadzonej polityki społecznej, Miasto Ruda Śląska przystąpiło do realizacji projektu „**CUS – Nowe spojrzenie na usługi społeczne**”, którego celem było utworzenie Centrum Usług

Społecznych w Rudzie Śląskiej, a co za tym idzie, zwiększenie dostępu do kompleksowej oferty usług społecznych.

Jednym z zadań realizowanych przez Centrum Usług Społecznych jest przeprowadzenie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych (art. 21 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych). Diagnoza dostarcza władzom gminy informacji o potrzebach mieszkańców/nek w zakresie usług społecznych oraz danych o potencjale usługowym środowiska lokalnego. Jednym z kluczowych efektów przeprowadzonej diagnozy jest stworzenie i rozwój bazy informacji o dostępnych na obszarze działania centrum usługach społecznych. Trafna, rzetelna i użyteczna diagnoza potrzeb i potencjału powinna spełniać kilka podstawowych warunków:

- ✓ wieloaspektowość – powinna uwzględniać różnorodne uwarunkowania i przejawy kondycji społeczności lokalnej, dostarczać wiedzę na temat potrzeb społecznych, jak i zakresu oferowanych usług społecznych;
- ✓ kompleksowość – powinna uwzględniać szeroki zakres działań usługowych organizowanych przez gminę;
- ✓ zróżnicowanie metod badawczych – powinna łączyć metody i techniki badawcze;
- ✓ partycypacja – powinna zapewniać uczestnictwo i wpływ społeczności na przebieg i rezultaty procesu;
- ✓ praktyczność – powinna dostarczać władzom gminy informacji o potrzebach mieszkańców/nek w zakresie usług społecznych.

Niniejszy raport jest efektem przeprowadzonej Diagnozy potrzeb i potencjału lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych na terenie Rudy Śląskiej w okresie od stycznia do lutego 2025 roku.

Przeprowadzona diagnoza stanowi podstawę do zaplanowania kompleksowych działań i zapewnienia wysokiej jakości usług w tworzonej w Rudzie Śląskiej Centrum Usług Społecznych. Niniejsza diagnoza będzie narzędziem dla władz gminy i innych podmiotów lokalnych, działających na rzecz zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców/nek i skutecznego rozwiązywania problemów społecznych. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii będących jednocześnie celami szczegółowymi przeprowadzonej diagnozy:

- ✓ wskazanie i określenie uwarunkowań i możliwości społeczności lokalnej,
- ✓ ukazanie potrzeb w zakresie usług społecznych,
- ✓ rozpoznanie zasobów i potencjału do poszerzania oferty usług społecznych w Rudzie Śląskiej.

Reasumując, diagnoza spełnia kilka istotnych zadań:

- ✓ stanowi zbiór wiedzy na temat najistotniejszych potrzeb mieszkańców/nek;
- ✓ wskazuje i opisuje potencjał i zasoby mieszkańców/nek, jak i lokalnych instytucji i organizacji;
- ✓ określa sposoby zapewnienia wysokiej jakości usług;
- ✓ wskazuje metody rozwiązywania zidentyfikowanych problemów;
- ✓ określa obszary zaangażowania różnych grup mieszkańców w procesie rozwiązywania wspólnych problemów;
- ✓ zawiera rekomendacje dotyczące zasad współpracy między podmiotami publicznymi, społecznymi i komercyjnymi.

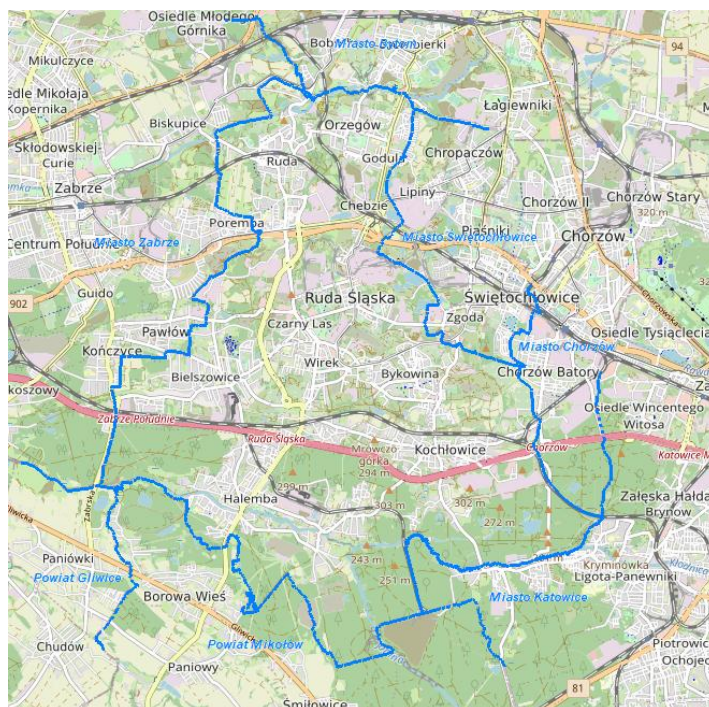
OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA RUDA ŚLĄSKA

Ruda Śląska to jedna ze starszych osad, obecnie miast województwa śląskiego. Początki osady sięgają roku 1243, a o jej lokalizacji wspomina tzw. rejestr Ujazdu, sporządzony w latach 1295-1305. W XIV wieku eksploatowano na jej obszarze złoża kruszców oraz działały kuźnice wytapiające ołów. Od niemal samych początków rozwoju miasta, związane było ono z wydobywaniem rud metali, a następnie węgla, którego pokłady odkryto na tym terenie w drugiej połowie XVII wieku. W XVIII i XIX wieku następował intensywny rozwój przemysłu wydobywczego węgla kamiennego oraz przemysłu hutniczego. Zmieniała się struktura przestrzenno-urbanistyczna oraz społeczno-zawodowa na obszarach dzisiejszego miasta. Powstawały kopalnie, huty, koksownie oraz cegielnie. Na obrzeżach kopalni i hut zaczęły pojawiać się osiedla robotnicze. Zmieniało się – dominujące przed rozwojem przemysłu – lokalne rolnictwo. Następował szybki wzrost liczby mieszkańców/nek, a w jej strukturze szczególną ekonomiczną i kulturową rolę zaczęli odgrywać robotnicy, w tym górnicy. Rozwijała się lokalna robotnicza kultura. Po plebiscycie w 1922 roku obszar miasta wszedł w skład państwa polskiego. Składał się z dwóch głównych miejscowości Rudy i Nowego Bytomia oraz szeregu sąsiadujących gmin.

W roku 1939 uzyskały one prawa miejskie, które faktycznie weszły w życie dopiero po zakończeniu II Wojny Światowej. Do 1950 roku istniało więc na terenie dzisiejszej Rudy Śląskiej wiele miejscowości, każda z własną wielowiekową przeszłością. W 1951 roku w wyniku zlikwidowania powiatu katowickiego stworzono z nich dwa miasta wydzielone: Nowy Bytom i Rudę. W roku 1959 oba miasta połączono tworząc dzisiejszą Rudę Śląską. Do roku 1975 Ruda Śląska była siedzibą powiatu miejskiego, po reformie administracyjnej stała się miastem wydzielonym w ramach województwa katowickiego. Wraz z kolejną reformą administracyjną z dniem 1 stycznia 1999 roku miasto ponownie staje się siedzibą powiatu w ramach województwa śląskiego. Ruda Śląska jest jednym z dziewiętnastu powiatów grodzkich i jednym spośród wszystkich 36 powiatów, które tworzą strukturę tego województwa. Miasto posiada jedenaście dzielnic: Ruda, Godula, Orzegów, Bykowina, Halemba, Kochłowice, Chebzie, Nowy Bytom, Wirek, Bielszowice oraz Czarny Las.

Obecnie Ruda Śląska jest miastem na prawach powiatu i wraz z takimi miastami województwa, jak Katowice, Chorzów, Mysłowice, Siemianowice Śląskie oraz Świętochłowice, wchodzi w skład podregionu katowickiego.

Rys. 1. Mapa Miasta Ruda Śląska

Źródło: <https://rudaslaska.geoportal2.pl/map/www/mapa.php?CFGF=wms&mylayers=+granice+OSM+>

METODOLOGIA DIAGNOZY

W kontekście teoretycznym diagnoza potrzeb i potencjału społeczności w zakresie usług społecznych w Mieście Ruda Śląska zakładała powiązanie problematyki konstruowania oferty usług społecznych z zagadnieniami:

- ✓ *rozwoju społecznego* oznaczającego zdolność społeczności lokalnej do generowania warunków umożliwiających wszystkim członkom osiągnięcie pełnego potencjału, zaspokojenie podstawowych potrzeb i zwiększania spójności społecznej (w tym, m.in. zmniejszania rozwarstwienia społecznego, wyrównywania szans, przeciwdziałania dyskryminacji, marginalizacji i wykluczeniu),
- ✓ *jakości życia* oznaczającego zadowolenie z efektywnego/sprawnego układu instytucjonalnego zapewniającego dostęp do wysokiej jakości usług społecznych z zakresu wsparcia społecznego, zdrowia, kultury, edukacji i aktywności obywatelskiej.

Taka perspektywa skupiona jest na odkrywaniu i identyfikowaniu tzw. niematerialnych czynników rozwoju – roli jakościowych i ilościowych parametrów zasobów społecznych będących w dyspozycji społeczności lokalnej oraz możliwość ich efektywnego wykorzystania poprzez system usług społecznych. Przy takim podejściu priorytetem lokalnej polityki społecznej jest dobrostan (well-being) mieszkańców/nek społeczności lokalnej rozumiany jako maksymalizowanie potencjału możliwego do osiągnięcia w środowisku życia jednostki i/lub grup oraz jako aktywny proces służący świadomym wyborom w dążeniu do osiągania coraz bardziej satysfakcjonującej egzystencji. Na proponowane w tych badaniach zintegrowane podejście do rozwoju społecznego i jakości życia składają się dwa czynniki: zwiększenie wolności wyboru usług (ich formy, miejsca, sposobu świadczenia) oraz kreowanie przez usługi nowych możliwości rozwojowych dla ludzi (np. dzięki usługom mogą aktywnie uczestniczyć w życiu zawodowym, społecznym i obywatelskim).

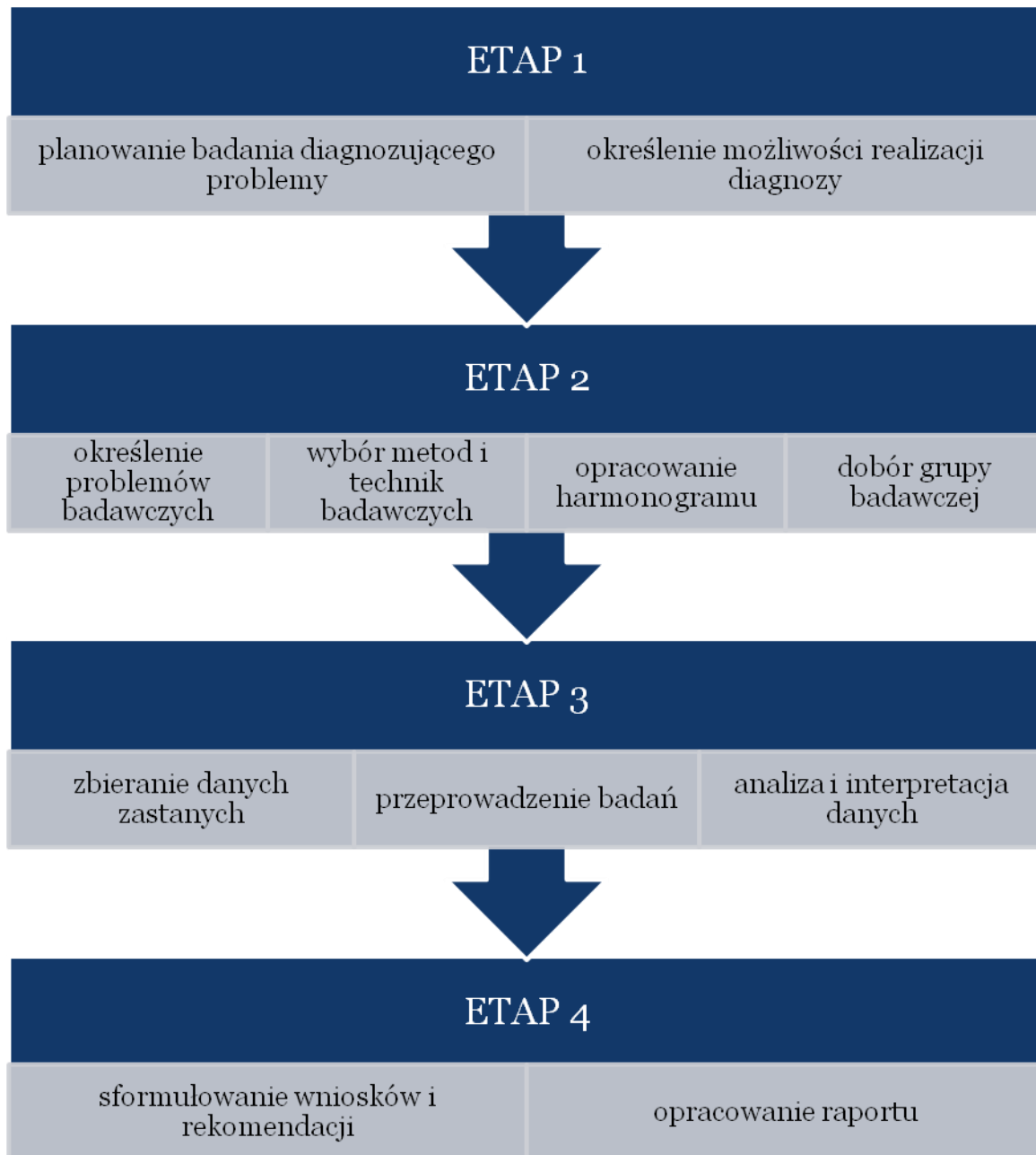
Pojęcie jakości życia i rozwoju społecznego ma bezpośredni związek ze sferą psychiczną człowieka. Jakość życia rozpatruje się przez pryzmat zaspakajania potrzeb typu egzystencjalnego („mieć”), potrzeb związanych z bezpieczeństwem („być”) oraz potrzeb dotyczących kontaktu społecznego („kochać i być kochanym”). Dlatego w badaniach kluczowa była perspektywa mieszkańca/nki jako użytkownika usług.

Jakość życia to pojęcie normatywne, związane z przyjętymi przez jednostkę systemami wartości, aspiracjami, oczekiwaniami człowieka i grup społecznych, z którymi jest w jakiś sposób powiązany.

Poczucie satysfakcji mieszkańców/nek wynika ze świadomości zaspokojenia potrzeb emocjonalnych, społecznych, potrzeb samorealizacji. Dlatego w diagnozie została uwzględniona perspektywa ekonomii i psychologii behawioralnej odkrywająca „pozaracjonalne” aspekty zachowań użytkowników usług, które w praktyce decydują o skuteczności przyjętych rozwiązań. Zastosowane w naszej diagnozie podejście ma ułatwić takie konstruowanie systemu lokalnych usług społecznych by poszerzał on pole wyborów mieszkańców/nek i dawał ludziom większą możliwość ich dokonywania, a co za tym idzie, umożliwiał godny i satysfakcjonujący poziom życia.

Przeprowadzone badanie diagnozujące potrzeby i potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych w mieście Ruda Śląska składało się z kilku etapów, które zostały przedstawione poniżej.

Rys. 3. Etapy diagnozy

Źródło: opracowanie własne

Proces realizacji badania diagnostycznego oraz każdy etap realizacji badania poddany został niezbędnej konsultacji z pracownikami CUS w Rudzie Śląskiej – koncepcja badawcza i propozycje metodologiczne do badania, opracowanie narzędzi, dystrybucja kwestionariuszy ankiety w wersji internetowej, komunikowanie

o prowadzonej diagnozie, zebranie materiału badawczego, analiza danych czy przygotowanie raportu.

Ważnym dla przeprowadzania diagnozy jest określenie problemu badawczego w którym jest istotne pytanie lub zespół pytań, na które odpowiedzi ma dostarczyć badanie. Do wyjaśnienia problemu badawczego niezbędne są pytania szczegółowe, których sformułowanie ułatwia analizę całego zagadnienia, pomaga w rozplanowaniu badań, sprzyja lepszemu doborowi narzędzi badawczych, a także chroni badacza przed pominięciem ważnych aspektów badanego problemu.

Przyjmując powyższe, określenie problemu badawczego w niniejszej diagnozie sformułowano następujący problem główny:

Jakie są potrzeby i potencjał w zakresie usług społecznych obecnie w Rudzie Śląskiej?

W oparciu o problem główny wysunięto następujące pytania szczegółowe:

1. Jaki jest obecny stan świadczonych usług w Mieście Ruda Śląska?
2. Jakie są potrzeby społeczne mieszkańców/nek (ilościowe i jakościowe)?
3. Jaki jest potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych?
4. Jakie rozwiązania należy wprowadzić?
5. Jakie grupy mieszkańców/nek powinny w szczególności zostać objęte wsparciem w ramach usług społecznych?
6. Jakie usługi społeczne należy realizować na terenie Miasta Ruda Śląska w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców/nek?
7. Jaki potencjał instytucjonalny Miasta można wykorzystać w celu zaspokajania potrzeb społecznych jego mieszkańców/nek oraz poszerzania oferty usług społecznych?

Założenia metodologiczne uwzględniały następujące elementy.

Założenia metodologiczne diagnozy

obszar badany – respondenci:	- 600 mieszkańców/nek z uwzględnieniem różnych grup społecznych, wiekowych, zawodowych i ze względu na płeć oraz przedstawicieli/ek instytucji miejskich
-------------------------------------	---

	z zakresu pomocy społecznej czy edukacji, NGO/PES świadczących usługi społeczne na rzecz mieszkańców/nek Rudy Śląskiej.
badania ankietowe:	- kwestionariusz ankiety skierowany do osób dorosłych składający się z nie więcej niż 25 pytań, w tym maksymalnie 5 pytań otwartych i metryczki.
indywidualne wywiady pogłębione:	- wśród mieszkańców/nek Rudy Śląskiej. Szacowana ilość próby to min. 10 osób. Wywiady indywidualne przeprowadzane będą wśród przedstawicieli/ek instytucji i organizacji pozarządowych świadczących usługi społeczne w Mieście, tj. przedstawicieli/ek instytucji i NGO/PES tworzących system pomocy społecznej.
wywiad grupowy:	dla min. 4 grup po co najmniej 10 osób (grupy dostosowane do obszaru wsparcia oferowanego w ramach CUS, tj. obszar wsparcia seniorów, osób z niepełnosprawnościami/chorych i opiekunów faktycznych, wsparcie dla rodzin i działania wspierające oraz grupa pracowników CUS).

Źródło: opracowanie własne

Istotą badania było poznanie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań, zrealizowanych wśród mieszkańców/nek Miasta Ruda Śląska oraz przedstawicieli/ek instytucji i organizacji pozarządowych świadczących usługi społeczne. Włączanie w proces diagnozy przedstawicieli/ek

różnych środowisk umożliwia przyglądanie się potrzebom w zakresie usług społecznych i potencjałom służącym ich zaspokajaniu z różnych perspektyw.

Przez metodę badawczą rozumie się system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań społecznych. Wszystko zależy od tego, jakich danych potrzebujemy.

Badania ilościowe wykorzystują miary liczbowe do scharakteryzowania wybranego zjawiska społecznego lub zmiany w jego zakresie. Dostarczają informacji głównie o ilości. Z kolei badania jakościowe skupiają się na „głębszej” analizie danego zjawiska, co umożliwia jego lepsze zrozumienie.

Badania ilościowe odpowiadają wyłącznie na pytanie „ile?”, natomiast jakościowe „co?”, „gdzie?”, „jak?”, „dlaczego?”. W pierwszym przypadku większość pytań ma charakter rozstrzygający, w drugim eksploracyjny. Próba do badań ilościowych dobierana jest losowo lub kwotowo, natomiast do jakościowych celowo, przy czym w pierwszym przypadku zwykle jest zdecydowanie większa niż w drugim. Dodatkowo przy badaniach ilościowych występuje możliwość ilościowego uogólnienia wyników na populację, której nie ma przy badaniach jakościowych.

Wśród wykorzystywanych metod badań ilościowych wyróżnia się przede wszystkim sondaże kwestionariuszowe. Oprócz tego dostępny jest wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo (CATI), badania online, tj. ankieta internetowa (CAWI i CASI), wywiad przy użyciu komputera lub laptopa (CAPI) oraz wywiad w wersji papierowej, drukowanej (PAPI).

Do metod wykorzystywanych w obszarze badań jakościowych należą:

IDI – indywidualny wywiad pogłębiony, przeprowadzany z jedną osobą,

FGI – zogniskowany wywiad grupowy, tzw. fokus,

eksperyment – badanie w warunkach umożliwiających stałą kontrolę jego przebiegu,

obserwacja – obserwowanie występowania danego zjawiska, desk research – analiza różnych materiałów, np. stron www, materiałów archiwalnych.

W badaniach ilościowych dąży się do nadania badanym zjawiskom określonych miar. W związku z tym, stosuje się je zawsze wtedy, gdy chce się uzyskać odpowiedź na pytanie „ile?”. Badania jakościowe są natomiast wykorzystywane

w razie chęci podjęcia dalszej wnikliwej analizy i obserwacji zachowania wybranej grupy lub określonego zjawiska.

Jeśli chodzi o analizę i interpretację danych, to na podstawie badań ilościowych otrzymuje się różne wskaźniki liczbowe (procenty, średnie itp.). Możliwa jest zatem analiza statystyczna, która jest obiektywna. Inaczej jest natomiast w przypadku badań jakościowych, gdzie przeprowadza się analizę swobodną, subiektywną. Nie występują tutaj jednoznaczne kryteria analizy, możliwe jest dokonanie wielu różnych interpretacji.

Podstawowym narzędziem w przypadku badań ilościowych jest kwestionariusz zawierający pytania w standardowej, niezmiennej formie. Głównie są to pytania zamknięte, na które można jednoznacznie odpowiedzieć z proponowaną kafeterią. Większość pytań ma charakter rozstrzygający, a z zebranych odpowiedzi można wysnuć jednoznaczne wnioski.

W przypadku badań jakościowych ważny jest tak naprawdę swobodny sposób pozyskiwania wszelkiego rodzaju informacji. Chcąc uzyskać istotne informacje, zadaje się pytania otwarte, na które można odpowiedzieć w dowolny sposób. Przygotowany wcześniej scenariusz i sformułowane pytania stanowią jedynie bazę do dalszej dyskusji. Większość pytań ma charakter eksploracyjny.

Badania do niniejszej diagnozy zostały wykonane zarówno zgodnie z metodologią jakościową, jak i metodologią ilościową. Badania wśród dorosłych mieszkańców/nek i młodzieży zostały przeprowadzone za pomocą techniki CAWI (Computer Assisted Web Interviews), jak i PAPI (Paper And Pen Personal Interview). Technika CAWI polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna również online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

Wykorzystana technika PAPI opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety.

Z przedstawicielami instytucji i organizacji pozarządowych świadczących usługi społeczne w Rudzie Śląskiej przeprowadzono wywiady IDI- wywiady indywidualne.

Ponadto w 4 grupach przedstawicieli klientów CUS przeprowadzono zogniskowane wywiady grupowe (FGI – Focus Group Interview). Technika ta

polegała na dyskusji moderatora z grupą osób według określonego scenariusza. Ich celem było uzyskanie szczegółowych opinii i informacji od konkretnych osób, spełniających określone przez badacza kryteria doboru próby. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, respondentom udzielano informacji odnośnie celu badań, zasad oraz całkowitej anonimowości.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również analizę danych zastanych (Desk Research). Desk research to metoda badawcza polegająca na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. To badania wtórne, które przeciwstawiają się badaniom pierwotnym. Badania pierwotne to generowanie danych, a badania wtórne wykorzystują badania pierwotne jako źródło danych analizy. Desk research nazywane jest badaniami wtórnymi lub analizą danych zastanych. Metoda desk research nie ma określonego czasu trwania lub fazy realizacji, a pozyskiwanie oraz eksploracja danych trwa zazwyczaj przez cały okres realizowania projektu badawczego. Powodem tego jest ciągle uzupełnianie dokumentów oraz zestawianie ich z pozyskanymi materiałami podczas wszystkich etapów badania. W naukach społecznych dane zebrane przez badaczy czy instytucje są coraz częściej wykorzystywane na potrzeby celów badawczych odmiennych od pierwotnych celów zebrania tych danych.

W niniejszym opracowaniu analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz wszystkie programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej na terenie Miasta Ruda Śląska.

Rys. 5. Metody i narzędzia badawcze zastosowane w diagnozie

Źródło: opracowanie własne

Narzędzie badawcze to przedmiot służący do realizacji wybranej techniki badań. O ile technika badawcza oznacza czynności, na przykład obserwowanie, prowadzenie wywiadu, o tyle narzędzie badawcze to instrument służący do technicznego gromadzenia danych z badań.

Ankieta skierowana była do wszystkich mieszkańców/nek Rudy Śląskiej, której celem była diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych, a w szczególności zidentyfikowanie istniejącego w środowisku lokalnym zapotrzebowania na usługi społeczne i określenie kierunków rozwoju Miasta. Składała się z 18 pytań merytorycznych o charakterze zamkniętym, półotwartym i otwartym oraz 6 pytań metryczkowych, opisujących grupę badawczą (patrz załącznik nr 1).

Kwestionariusz wywiadu pogłębionego wśród mieszkańców/nek Rudy Śląskiej oraz kwestionariusz wywiadu pogłębionego dla przedstawicieli/ek instytucji świadczących usługi społeczne zawierał 18 pytań otwartych (patrz załącznik nr 3 i 4):

1. Proszę krótko scharakteryzować, jaka jest specyfika Ruda Śląska? Co jest dla niej typowe i co odróżnia Rudę Śląską od miast sąsiednich?

2. Jakie problemy wskazałyby Pani/Pan w swoim Mieście? Gdyby mieli Państwo wymienić 3 najważniejsze problemy społeczne, jakie by to były?
3. Jakie potrzeby wskazałyby Pani/Pan w swoim Mieście zamieszkania?
4. Proszę krótko opisać główne zasoby i potrzeby/problemy w Mieście Ruda Śląska?
5. Jak ocenia Pan(i) dostępność usług społecznych w Rudzie Śląskiej?
6. Jakie usługi są obecnie dostępne? Do kogo te usługi są kierowane, jaka jest ich jakość i kto jest ich realizatorem?
7. Jakich usług brakuje, dla jakich grup społecznych, z czego to wynika? Jakie braki w zakresie wsparcia pomocy społecznej identyfikują Państwo w Mieście?
8. Do jakich usług dostęp jest ograniczony? Dlaczego tak jest?
9. Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo, w tym jakie nowe usługi powinny się pojawić?
10. Jak zorganizować system świadczenia usług w Mieście, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców/nek?
11. Czy w realizację usług społecznych można włączyć mieszkańców/nki oraz organizacje pozarządowe?
12. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego i czy można go zwiększyć?
13. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?
14. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?
15. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych?
16. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w Mieście?
17. Jaki potencjał firm/podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?
18. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

Badanie miało charakter dyskusji prowadzonej przez moderatorów, których zadaniem było właściwe ukierunkowanie rozmowy oraz zachęcanie respondentów

do aktywności. Wywiad przebiegał według określonego scenariusza, zastosowane były pytania otwarte, które jedynie nadawały kierunek wypowiedziom respondenta i go nie ograniczały.

W procesie opracowania narzędzi badawczych, tj. kwestionariusza ankiety i scenariuszy wykorzystanych do FGI oraz IDI wykorzystana została definicja usług społecznych zaczerpnięta z Ustawy o realizowaniu usług społecznych przez Centrum Usług Społecznych, która weszła w życie 1 stycznia 2020 roku. We wspomnianej Ustawie czytamy: „Usługi społeczne oznaczają działania z zakresu: polityki prorodzinnej, 2) wspierania rodziny, 3) systemu pieczy zastępczej, 4) pomocy społecznej, 5) promocji i ochrony zdrowia, 6) wspierania osób niepełnosprawnych, 7) edukacji publicznej, 8) przeciwdziałania bezrobociu, 9) kultury, 10) kultury fizycznej i turystyki, 11) pobudzania aktywności obywatelskiej, 12) mieszkalnictwa, 13) ochrony środowiska, 14) reintegracji zawodowej i społecznej – podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców”.

Cytowany zakres usług społecznych, który odpowiada zakresowi koordynacji i zarządzania Centrum Usług Społecznych pozwala na uszczegółowienie listy najczęściej oferowanych usług społecznych:

- 1) pracę socjalną z osobą i rodziną oraz asystenturę dla rodzin;
- 2) środowiskową pracę socjalną w różnych formach;
- 3) terapię osób i rodzin doświadczających trudności w funkcjonowaniu w społeczeństwie;
- 4) mediacje rodzinne i w sporach innych niż rodzinne;
- 5) animację lokalną, edukację środowiskową oraz inne formy działań aktywizujących w środowisku zamieszkania;
- 6) poradnictwo prawne, obywatelskie, psychologiczne i rodzinne, w tym małżeńskie;
- 7) reintegrację zawodową i społeczną;
- 8) interwencję kryzysową;
- 9) usługi wsparcia dla osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą;
- 10) rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych;

- 11) asystenturę i inne usługi wsparcia dla osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności, w tym z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych, starszych i bezdomnych;
- 12) usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym dla osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności pozostających w środowisku zamieszkania;
- 13) usługi wsparcia dla opiekunów osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności, w tym usługi opieki wytchnieniowej, wsparcia doradczego, informacyjnego i psychologicznego;
- 14) pomoc postpenitencjarną i readaptację społeczną;
- 15) promocję zdrowia, w tym zdrowia psychicznego oraz edukację zdrowotną.

Tak, jak wspomniano powyżej, zarówno definicja usługi społecznej, jak i powyższa lista została wykorzystana w realizacji badań jakościowych oraz przy budowie kwestionariusza ankiety.

Należy podkreślić, iż koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskaniu informacji z różnych środowisk. W badaniach zastosowano różnorodne techniki i metody badawcze. Pozwala to na uzyskanie bardziej wiarygodnych i pogłębionych wniosków. Łączenie jakościowych i ilościowych metod oraz technik badawczych pozwala na uzyskanie wszechstronnego opisu i wyjaśnienie zjawisk związanych z potrzebami i potencjałem wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

Badana w ramach diagnozy zbiorowość najczęściej jest zbyt liczna, aby zbadać jej wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby, kierowano się tym, jaki jest cel naszych badań. Wykorzystany w diagnozie celowy i losowy dobór próby umożliwił taki dobór respondentów, by stanowili oni jak najbardziej wartościowe źródło informacji o badanym zjawisku.

Podczas prowadzenia badań społecznych wskazuje się na reguły, jakimi powinien kierować się badacz, aby badania były prowadzone w sposób etyczny. Przeprowadzone badania były zgodne z następującymi zasadami:

- ✓ jasnym i precyzyjnym informowaniu badanych o korzyściach i obciążeniach,

- ✓ niedopuszczenia do sytuacji celowych pominięć i manipulacji w trakcie zbierania i analizy danych,
- ✓ nieszkodzeniu w żaden sposób badanym,
- ✓ podmiotowym traktowaniu badanych osób,
- ✓ świadomą zgodą respondenta, który ma pełną wiedzę, co do charakteru swojego uczestnictwa w badaniu,
- ✓ unikania wprowadzania w błąd respondentów,
- ✓ zagwarantowania badanym poufności oraz uszanowania ich prywatności.

W każdym kwestionariuszu oraz przed przystąpieniem do wywiadu, uczestnicy/czki byli/ły informowani/e o pełnej anonimowości badania, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania arkusza ankiety, czy udzielania odpowiedzi w wywiadzie, co sprawiło, że badania prowadzone były w sposób etyczny.

ANALIZA DESK RESEARCH

Pośród zastosowanych modułów badawczych analiza desk research odegrała ważną rolę, stanowiąc formę wtórnej analizy danych statystycznych gromadzonych przez szereg instytucji działających w obrębie jednostek organizacyjnych samorządu w Mieście Ruda Śląska i danych dostępnych w statystyce publicznej.

Z drugiej strony analiza desk research przedstawiła podstawowe informacje na temat rozłożenia problemów społecznych w Mieście, stanu infrastruktury, zakresu prowadzonych usług społecznych, co jednocześnie pozwoliło na przygotowanie gruntu merytorycznego do opracowania koncepcji badań ilościowych i jakościowych. Tak więc, zarówno badania ankietowe CAWI, jak i wywiady FGI oraz wywiady IDI znacząco poszerzyły informacje uzyskane z analizy desk research.

W badaniu poddane zostały analizie istniejące informacje i dane, zgromadzone i przetworzone wcześniej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej oraz inne podmioty świadczące usługi społeczne na rzecz mieszkańców/nek Miasta Ruda Śląska.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA

Demografia

Ruda Śląska jest obecnie średniej wielkości miastem z liczbą mieszkańców/nek wynoszącą 131 062, z czego 51,84% stanowią kobiety, a 48,16% mężczyźni (Źródło: GUS, 31.XII.2023). W latach 2002-2023 liczba mieszkańców/nek Miasta zmalała o 12,4%. Średni ich wiek wynosi 42,2 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Prognozowana liczba mieszkańców/nek Rudy Śląskiej w 2050 roku będzie wynosić 109 257, z czego 56 232 to kobiety, a 53 025 mężczyźni.

Mieszkańcy/nki Rudy Śląskiej zawarli/ły w 2022 roku 542 małżeństwa, co odpowiada 4,1 małżeństwom na 1000 mieszkańców/nek. Jest to nieznacznie więcej od wartości dla województwa śląskiego oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,9 rozwodów przypadających na 1000

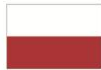
mieszkańców/nek. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie więcej od wartości dla kraju. W stanie wolnym pozostaje 26,7% mieszkańców/nek Rudy Śląskiej, 55,4% żyje w małżeństwie, 7,7% jest po rozwodzie, a 10,2% to wdowy/wdowcy.

Ruda Śląska ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -768. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,82 na 1000 mieszkańców/nek Rudy Śląskiej. W 2022 roku urodziło się 979 dzieci, w tym 52,7% dziewczynek i 47,3% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 306 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,56 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2022 roku w Rudzie Śląskiej odnotowano 32,8% zgonów spowodowanych chorobami układu krążenia, 24,6% zgonów spowodowanych nowotworami, a w 7,7% chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Rudy Śląskiej przypada 13,23 zgonów. Jest to wartość porównywalna do wartości średniej dla województwa śląskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

W 2022 roku zarejestrowano 1 018 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 1 262 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Rudy Śląskiej -244. W tym samym roku 38 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 214 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -176. Wśród mieszkańców/nek Rudy Śląskiej 59,4% to osoby w wieku produkcyjnym, 17,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,8% mieszkańców/nek jest w wieku poprodukcyjnym (Źródło: GUS, 31.XII.2024).

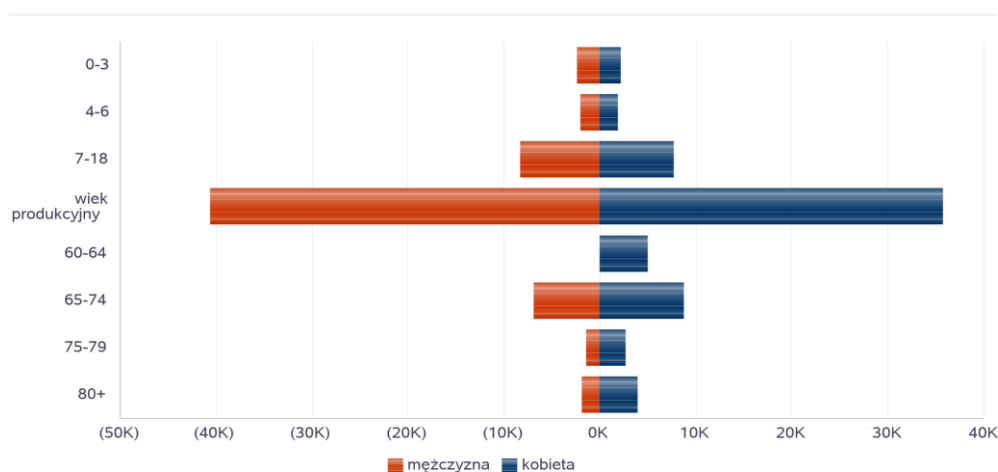
W 2023 roku, struktura ludności Rudy Śląskiej przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 17,76%, osoby w wieku produkcyjnym 58,70% oraz 23,54% w wieku poprodukcyjnym. W 2023 roku w stosunku do 2022 roku liczba ludności spadła o 0,74% (Źródło: GUS, 31.XII.2024).

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące demografii (liczbę ludności w podziale na płeć i grupy wiekowe).

Rys. 6 Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci w Mieście Ruda Śląska.

Grupa wiekowa	Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci	
	mężczyzna	kobieta
0-3	2 295	2 251
4-6	2 046	1 959
7-18	8 234	7 778
wiek produkcyjny	40 586	35 734
60-64		5 034
65-74	6 820	8 876
75-79	1 469	2 661
80+	1 907	3 882

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok.

Rynek Pracy

W Rudzie Śląskiej na 1 000 mieszkańców/nek pracuje 231 osób. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. Spośród wszystkich pracujących ogółem 46,7% stanowią kobiety, a 53,3% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w Rudzie Śląskiej wynosiło w 2023 roku 2,7% (2,7% wśród kobiet i 2,7% wśród mężczyzn). Jest to znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa śląskiego, która wynosiła 3,6% oraz znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski tj. 5,1%. Liczba

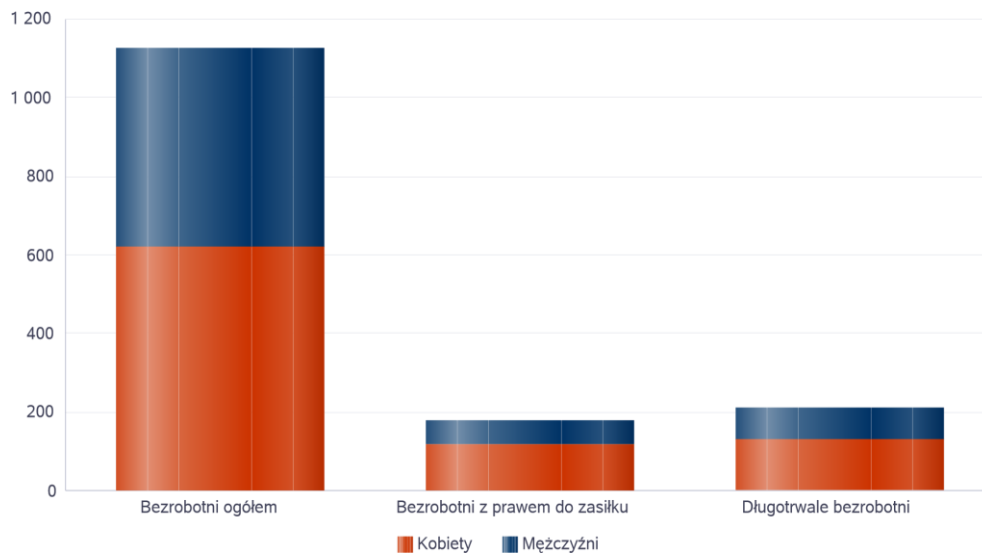

osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej wynosiła 1127, w tym 55% stanowiły kobiety, 45% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych wynosił 18,6% (210 osób). W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Rudzie Śląskiej wynosiło 6 006,82 PLN, co odpowiada 89.60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców/nek Rudy Śląskiej 9 591 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 4 530 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -5 061. Biorąc pod uwagę branże zatrudnienia, 0,4% aktywnych zawodowo mieszkańców/nek Rudy Śląskiej pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 42,0% w przemyśle i budownictwie, 20,3% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja), a 5,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości) (Źródło: GUS, 31.XII.2023).

Rys. 7 Liczba osób bezrobotnych w Mieście Ruda Śląska.

Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku (poziom powiatu).

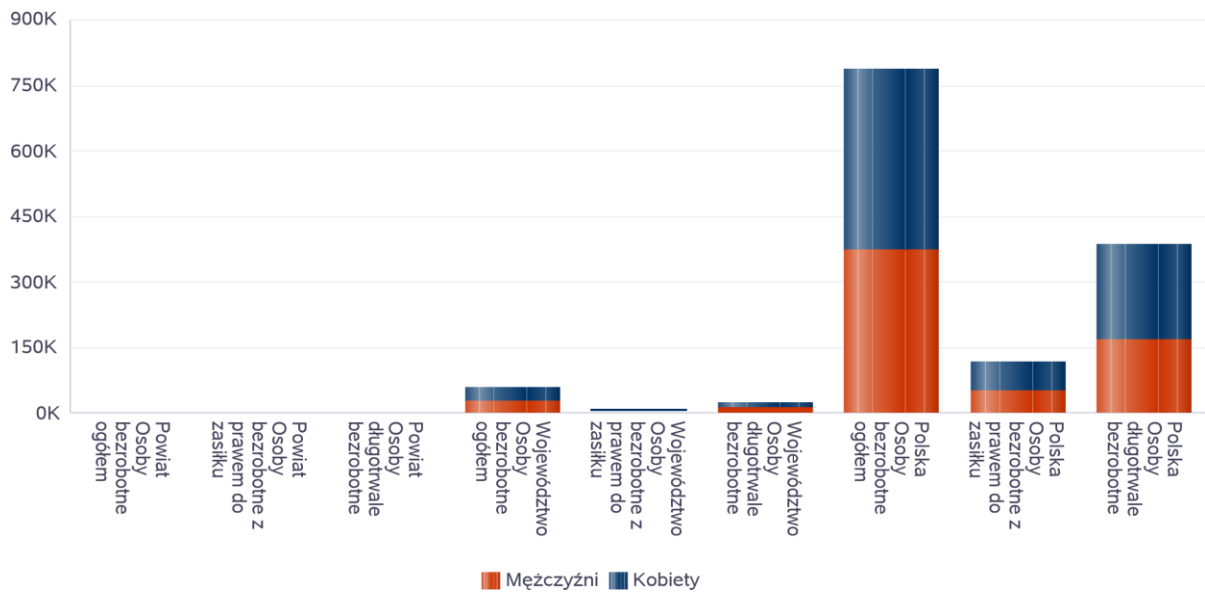
Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	1 127	507	620
Bezrobotni z prawem do zasiłku	180	62	118
Długotrwale bezrobotni	210	79	131

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok.

Wykres prezentuje liczbę osób bezrobotnych, liczbę bezrobotnych długotrwale oraz liczbę osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, ogółem i w podziale na płeć.

Status	Powiat		Województwo		Polska	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Osoby bezrobotne ogółem	620	507	32 818	28 320	413 294	371 950
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	118	62	5 142	3 528	66 197	53 024
Osoby długotrwale bezrobotne	131	79	14 575	11 242	214 781	169 653

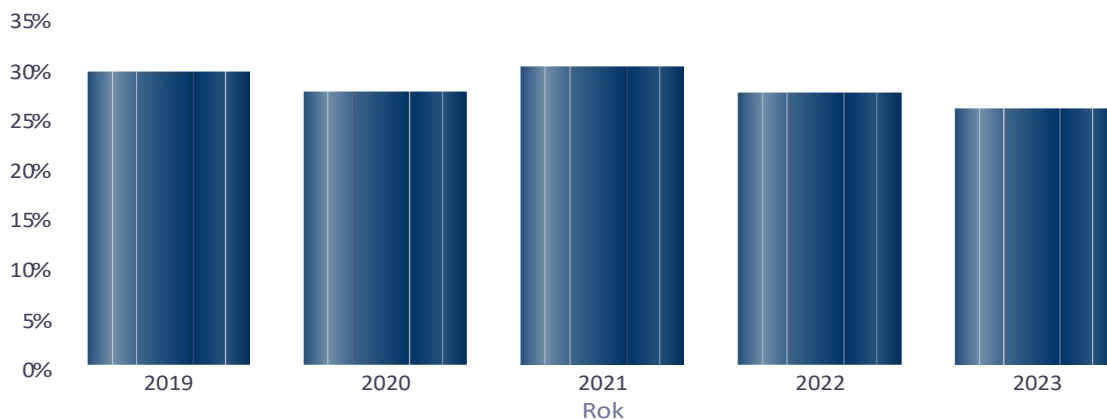

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok.

Rys. 8 Wskaźnik bezrobocia.

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

Rok	Wskaźnik
2019	29%
2020	27%
2021	30%
2022	27%
2023	26%

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok.

Bezpieczeństwo

W 2022 roku w Rudzie Śląskiej stwierdzono 3 314 przestępstw. Oznacza to, że na każdy 1 000 mieszkańców/nek odnotowano 25,10 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Rudzie Śląskiej wynosi 74,50% i jest mniejszy od wskaźnika wykrywalności dla województwa śląskiego oraz nieznacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców/nek Rudy Śląskiej najczęściej stwierdzono przestępstw przeciwko mieniu - 14,75 (wykrywalność 64%) oraz o charakterze kryminalnym - 13,75 (wykrywalność 66%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 9,12 (81%), drogowe - 1,28 (97%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,56 (92%) (Źródło: GUS, 31.XII.2023).

Edukacja

Spośród wszystkich mieszkańców/nek Rudy Śląskiej, 29 067 osób jest w wieku potencjalnej nauki, tj. w wieku 3-24 lata (w tym 14 149 kobiet oraz 14 920 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 19,3% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,7% wykształcenie policealne, 11,1% średnie ogólnokształcące, a 20,6% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 27,1% mieszkańców/nek Rudy Śląskiej, gimnazjalnym 3,3%, podstawowym ukończonym 11,9%, a 3,0% mieszkańców/nek zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa śląskiego mieszkańcy/nki Rudy Śląskiej mają nieznacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet zamieszkujących w Rudzie Śląskiej największy odsetek ma wykształcenie zasadnicze zawodowe (22,4%) oraz wyższe (22,4%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,3%) oraz średnie zawodowe (24,4%).

W roku 2022 w Rudzie Śląskiej funkcjonowało 35 przedszkoli, w których do 201 oddziałów uczęszczało 4 412 dzieci (2 172 dziewczynki oraz 2 240 chłopców). Wszystkie miejsca były zajęte. Dla porównania w 2008 roku w Rudzie Śląskiej funkcjonowało 31 przedszkoli, w których do 151 oddziałów uczęszczało 3 580 dzieci (1 740 dziewczynek oraz 1 840 chłopców). Dostępnych było wtedy 10 wolnych miejsc. Biorąc z kolei pod uwagę mieszkańców/nki Rudy Śląskiej w wieku potencjalnej nauki, tj. w przedziale wiekowym 3-24 lata, 18,7% z nich stanowią osoby

w wieku 3-6 lat zaliczanych do wychowania przedszkolnego (18,8% wśród dziewczynek i 18,6% wśród chłopców). Z danych wynika również, że na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym, 886 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształciło się 29,2% ludności (29,3% wśród dziewczynek i 29,1% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 18,1 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 93,26. W Rudzie Śląskiej funkcjonuje 5 liceów ogólnokształcących, w których w 75 oddziałach uczyło się 1 901 uczniów (1 210 kobiet oraz 691 mężczyzn). W 2022 zarejestrowano 378 absolwentów. Dla porównania w 2008 roku w Rudzie Śląskiej było 6 liceów ogólnokształcących, w których w 53 oddziałach uczyło się 1 419 uczniów (851 kobiet oraz 568 mężczyzn). W 2008 zarejestrowano 435 absolwentów. W Rudzie Śląskiej znajduje się 6 szkół na poziomie technikum, w których w 92 oddziałach uczyło się 2 035 uczniów (728 kobiet oraz 1 307 mężczyzn). W 2022 zarejestrowano 328 absolwentów. Dla porównania w 2008 roku w Rudzie Śląskiej było 6 tego typu szkół, w których w 98 oddziałach uczyło się 2 402 uczniów (996 kobiet oraz 1 406 mężczyzn). W 2008 zarejestrowano 483 absolwentów.

W Rudzie Śląskiej znajdują się 4 branżowe szkoły I stopnia, w których w 46 oddziałach uczyło się 812 uczniów (298 kobiet oraz 514 mężczyzn). W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształci się 16,3% mieszkańców/nek (16,1% wśród dziewczyn i 16,5% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących przypada 25,3 uczniów, natomiast na oddział w branżowych szkołach I stopnia przypada 17,7 uczniów i 22,1 uczniów na oddział w technikumach dla młodzieży.

W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 21,6% mieszkańców/nek Rudy Śląskiej w wieku potencjalnej nauki (22,0% kobiet i 21,4% mężczyzn) (Źródło: GUS, 31.XII.2023).

Kultura i rekreacja

W 2022 roku w Rudzie Śląskiej działało 11 domów kultury i klubów. Od 1 czerwca 2023 roku funkcjonuje w mieście Śląski Teatr Impresaryjny. W Rudzie Śląskiej 5 instytucji posiada sale widowiskowe, w których znajduje się 1 012 standardowych miejsc dla widzów.

Według danych z 2022 w Rudzie Śląskiej działały 2 kina posiadające 9 sal z 1 897 miejscami na widowni. Odbyły się 13 144 seanse, na które przyszło 129 569 widzów, w tym 2 388 seansów filmów produkcji polskiej, na które przyszło 22 115 widzów.

Według danych z 2022 w Rudzie Śląskiej działały 2 muzea łącznie z oddziałami. Odnotowano 13 116 zwiedzających, co daje 993 osoby zwiedzające muzea i oddziały na 10 tys. mieszkańców/nek.

Według danych z 2022 w Rudzie Śląskiej działało 13 bibliotek i filii publicznych posiadających księgozbiór liczący 232 097 wolumenów. We wszystkich placówkach zatrudnionych było 44 pracowników. Dla porównania w 2008 roku działało 14 bibliotek i filii posiadających księgozbiór liczący 326 669 wolumenów.

Infrastruktura opieki nad dziećmi

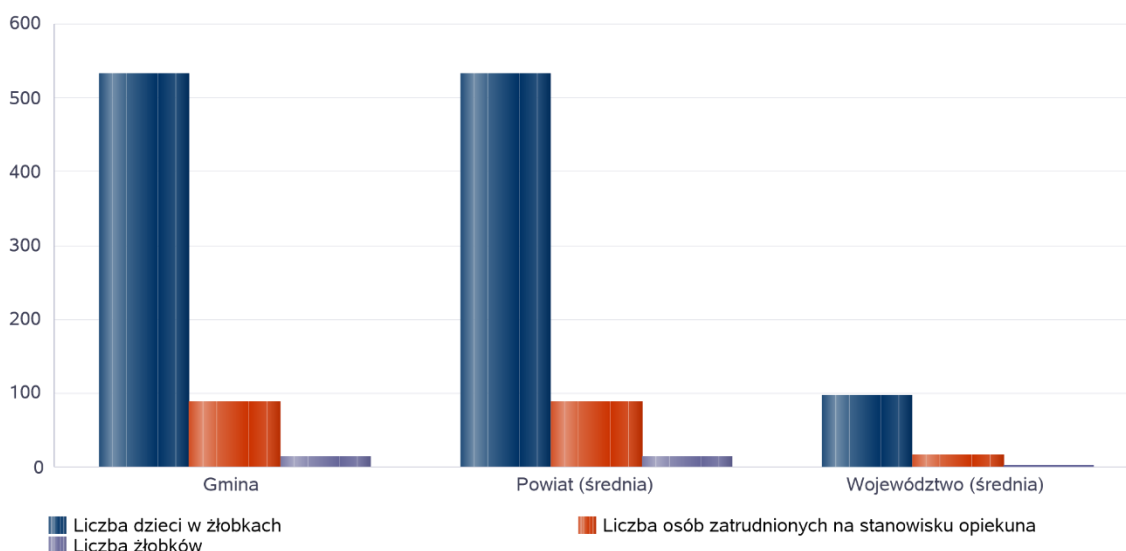
W zasobach infrastruktury społecznej Miasta znajduje się Zespół Żłobków Miejskich z 154 miejscami, z którego korzysta 154 dzieci, 14 żłobków niepublicznych z 515 miejscami, z których korzysta 415 dzieci i 2 niepubliczne kluby dziecięce z 43 miejscami, z których korzysta 7 dzieci. Łącznie 712 miejsc, 576 dzieci korzystających z opieki. Działa 29 publicznych przedszkoli, w tym 2 w zespole miejskich przedszkoli oraz 3 w zespołach szkolno-przedszkolnych oraz 11 publicznych szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi. Powyższe publiczne przedszkola i szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi dysponują ok. 4 500 miejscami dla przedszkolaków.

Rys. 9 Infrastruktura opieki nad dziećmi.

Liczba placówek i miejsc dla dzieci

Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbową
Gmina	Liczba dzieci w żłobkach	531,00
Gmina	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	89,00
Gmina	Liczba żłobków	14,00
Powiat (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	531,00

Powiat (średnia)	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	89,00
Powiat (średnia)	Liczba żłobków	14,00
Województwo (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	96,56
Województwo (średnia)	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	16,05
Województwo (średnia)	Liczba żłobków	2,63

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok.

DANE DOTYCZĄCE OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc i wsparcie z pomocy społecznej w Rudzie Śląskiej w 2023 roku uzyskało 6 348 osób, co stanowiło 4,84 % wszystkich mieszkańców/nek Miasta. Natomiast liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej wynosiła 3 912 i zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 82 osoby. W roku oceny w Rudzie Śląskiej przyznano 2 527 osobom decyzjom świadczenia (1792 rodziny), a 1 669 osób objętych było pomocą wyłącznie w postaci pracy socjalnej (co stanowiło 792 rodziny). Przeprowadzono 6 510 wywiadów środowiskowych. W roku oceny zawarto 415 kontraktów socjalnych.

W Rudzie Śląskiej najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc w 2023 roku było kolejno: ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie i alkoholizm.

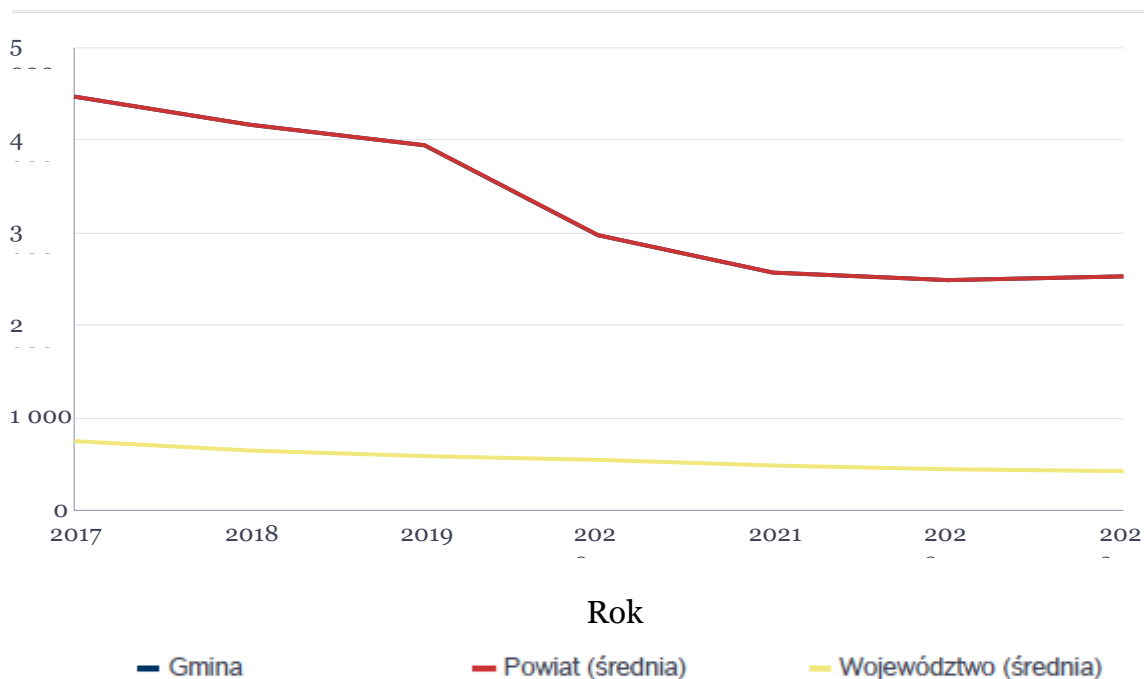
Poniżej zaprezentowane zostały szczegółowe dane dotyczące

Rys. 11 Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji:

	Liczba świadczeniobiorców						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina	4 479	4 173	3 941	2 973	2 567	2 493	2 527
Powiat (średnia)	4 479	4 173	3 941	2 973	2 567	2 493	2 527
Województwo (średnia)	745	658	600	540	498	459	438

Liczba świadczeniobiorców:

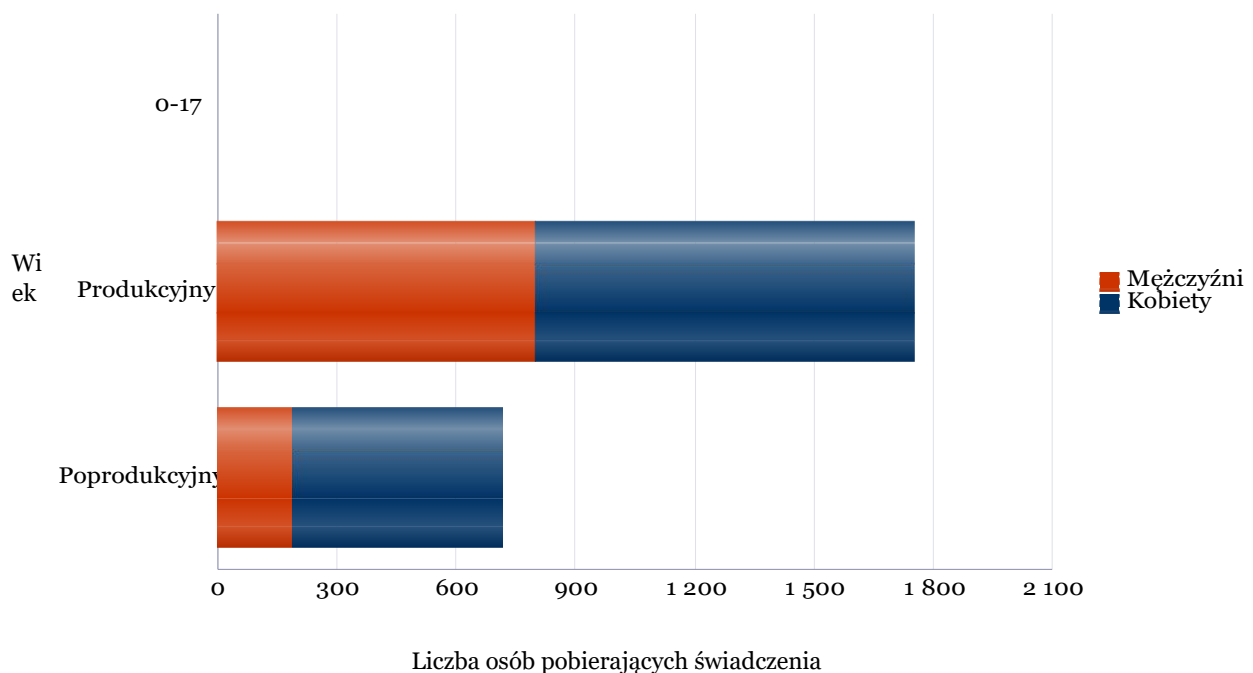

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 ro

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń:

Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-17	2		2
Produkcyjny	1756	956	800
Poprodukcyjny	714	526	188

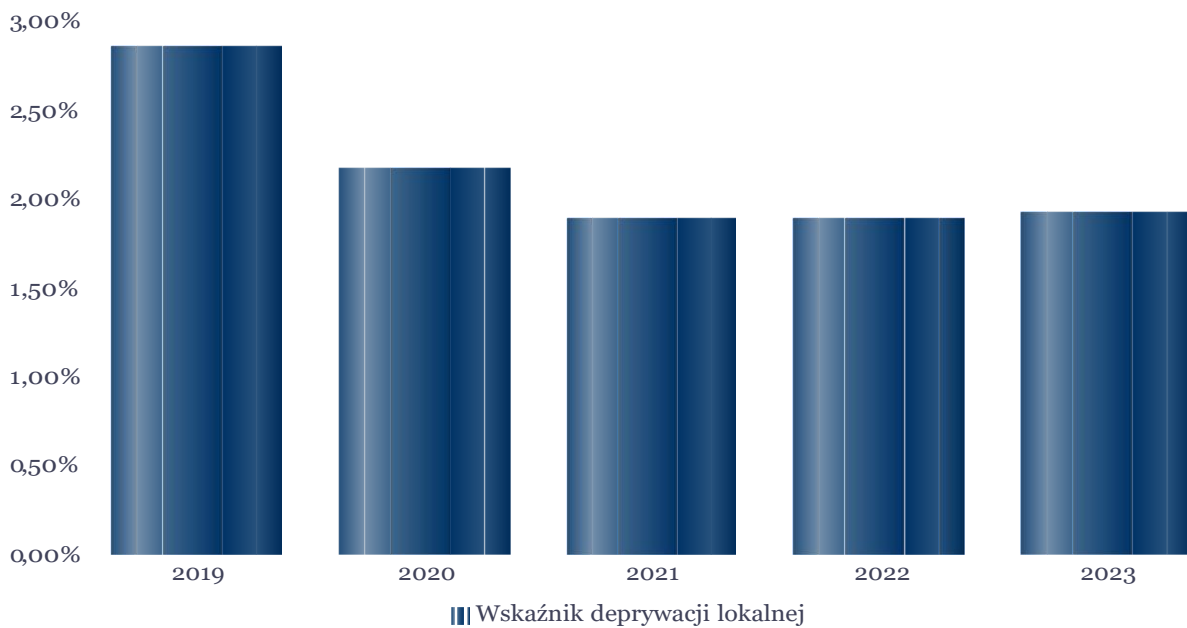
Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rys. 12 Wskaźnik deprivacji lokalnej

Wskaźnik deprivacji lokalnej

Rok	Wskaźnik deprivacji lokalnej
2019	2,86%
2020	2,17%
2021	1,89%
2022	1,89%
2023	1,93%

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

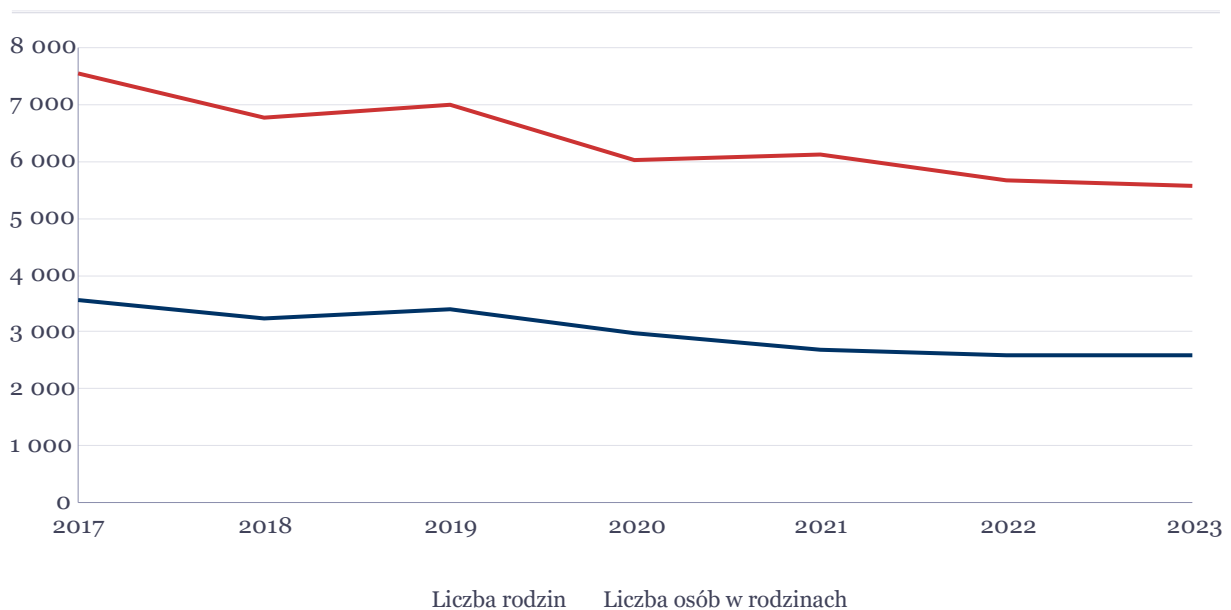

Rys. 13 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej:

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2017	3 579	7 528
2018	3 246	6 780
2019	3 391	6 986
2020	2 968	6 034
2021	2 678	6 117
2022	2 589	5 656
2023	2 584	5 581

Korzystający z pomocy społecznej

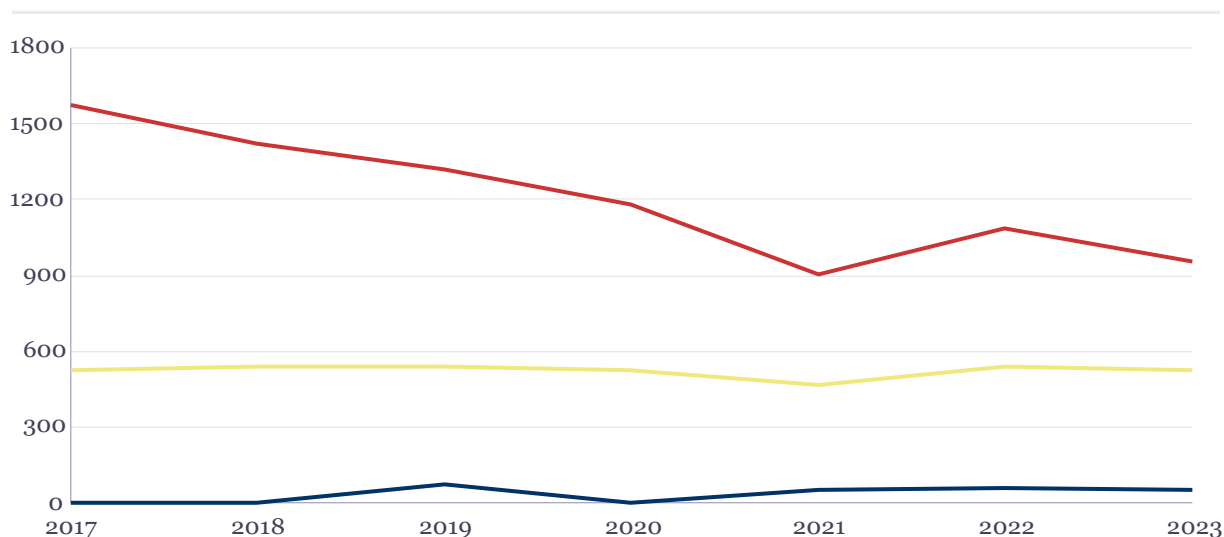
Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok.

Rys. 14 Liczba kobiet korzystających z pomocy społecznej

Liczba kobiet korzystających z pomocy społecznej:

		Liczba kobiet korzystających z pomocy						
Poziom	Wiek	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ruda Śląska	0-17	2	3		1			
	Produkcyjny	1572	1421	1318	1182	905	1087	956
	Poprodukcyjny	526	541	539	528	469	542	526
Powiat (średnia)	0-17	2	3		1			
	Produkcyjny	1572	1421	1318	1182	905	1087	956
	Poprodukcyjny	526	541	539	528	469	542	526
Województwo (średnia)	0-17	98	86	73	62	53	62	54
	Produkcyjny	229	190	166	152	136	136	116
	Poprodukcyjny	81	82	91	84	85	86	80

Liczba kobiet korzystających z pomocy

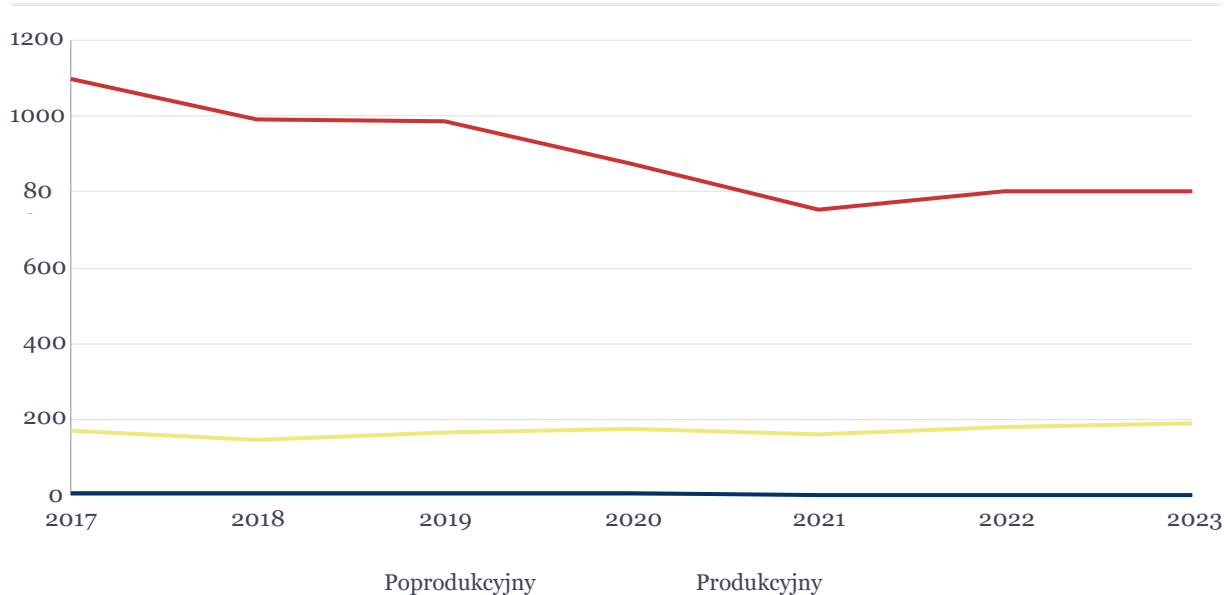

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rys. 15 Liczba mężczyzn korzystających z pomocy społecznej
Liczba mężczyzn korzystających z pomocy społecznej:

Poziom	Wiek	Liczba mężczyzn korzystających z pomocy						
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ruda Śląska	0-17	4	4	7	6	2	2	2
	Produkcyjny	1096	989	986	874	752	801	800
	Poprodukcyjny	173	148	168	174	161	181	188
Powiat (średnia)	0-17	4	4	7	6	2	2	2
	Produkcyjny	1096	989	986	874	752	801	800
	Poprodukcyjny	173	148	168	174	161	181	188
Województwo (średnia)	0-17	105	91	77	64	56	65	56
	Produkcyjny	238	206	191	183	172	157	149
	Poprodukcyjny	31	31	33	32	33	33	33

Liczba mężczyzn korzystających z pomocy

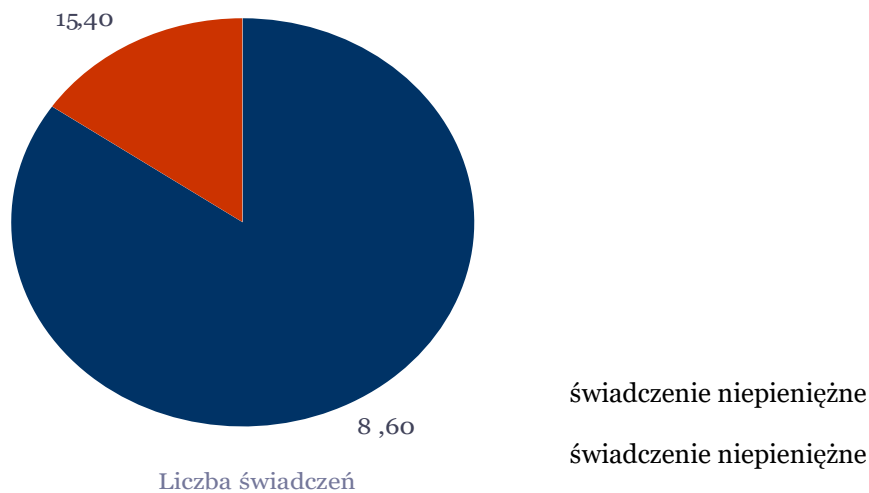
Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rys. 16 Liczba świadczeń z pomocy społecznej.

Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej:

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń
świadczenia niepieniężne	116 229
świadczenia pieniężne	21 161

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

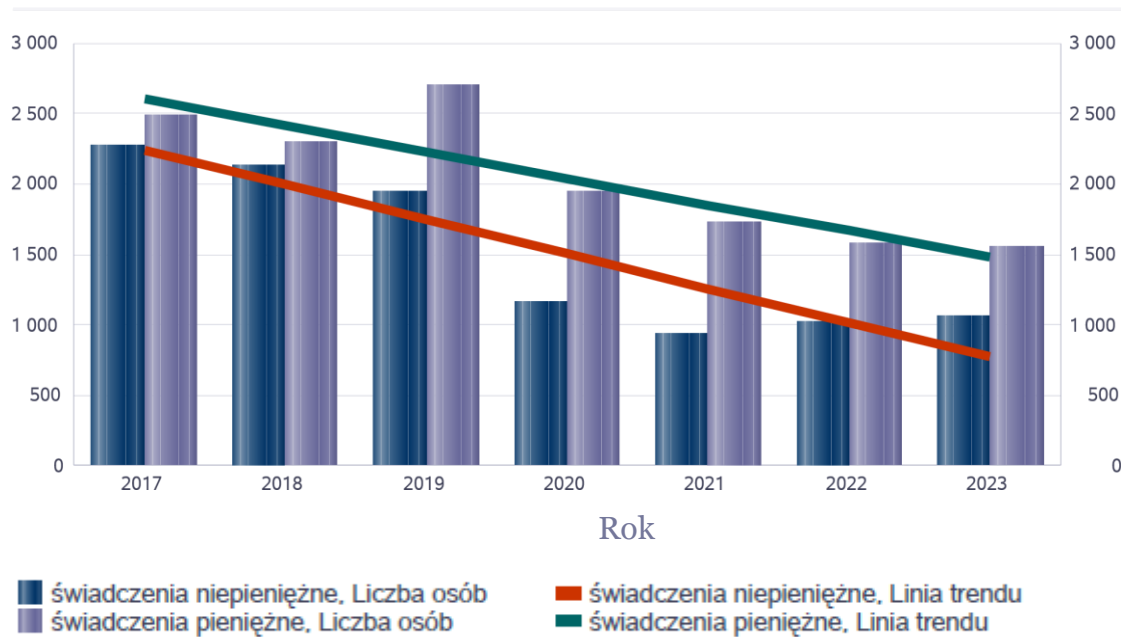
Rys. 17 Liczba osób korzystających ze świadczeń.

Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych:

Rodzaj świadczenia	Liczba osób						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
świadczenia niepieniężne	2 274	2 128	1 950	1 166	938	1 018	1 063
świadczenia pieniężne	2 484	2 298	2 707	1 942	1 729	1 575	1 548

Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rys. 18 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń.

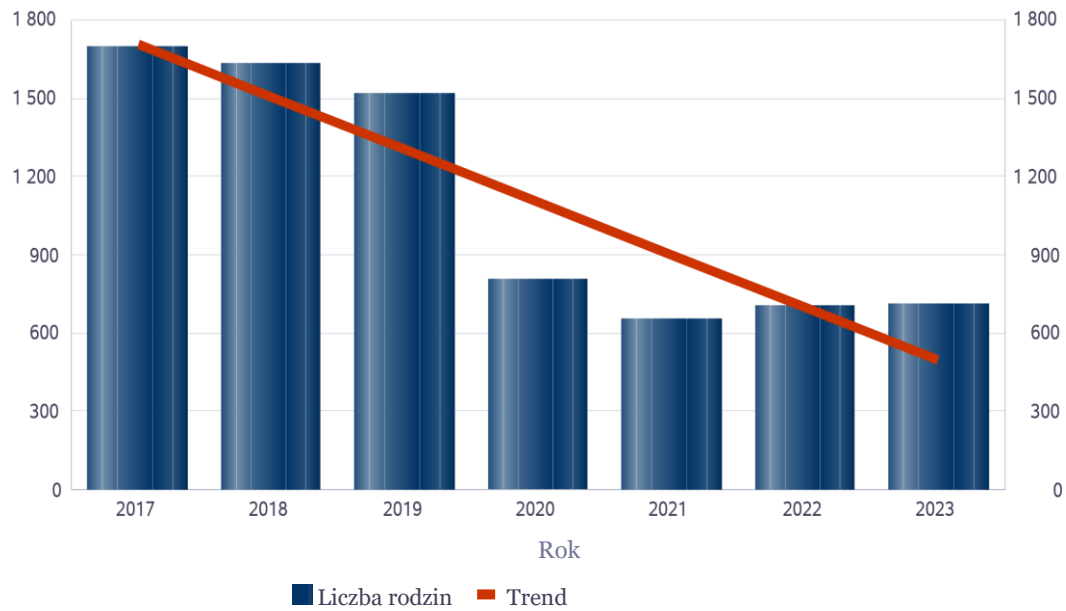
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych:

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
świadczenia niepieniężne	1 694	1 629	1 513	804	652	702	714
świadczenia pieniężne	2 304	2 090	1 984	1 834	1 640	1 514	1 495

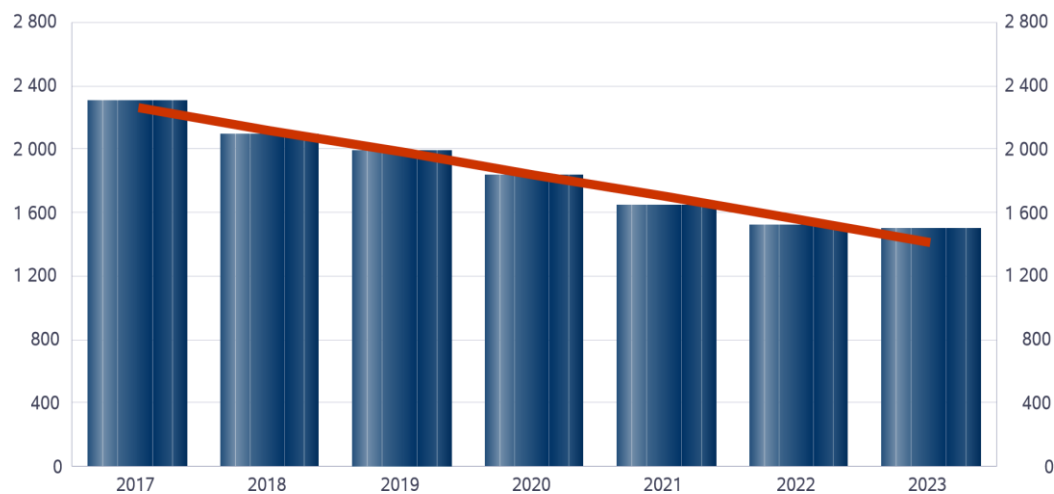
Świadczenia niepieniężne

Liczba rodzin

Świadczenia pieniężne

Liczba rodzin

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

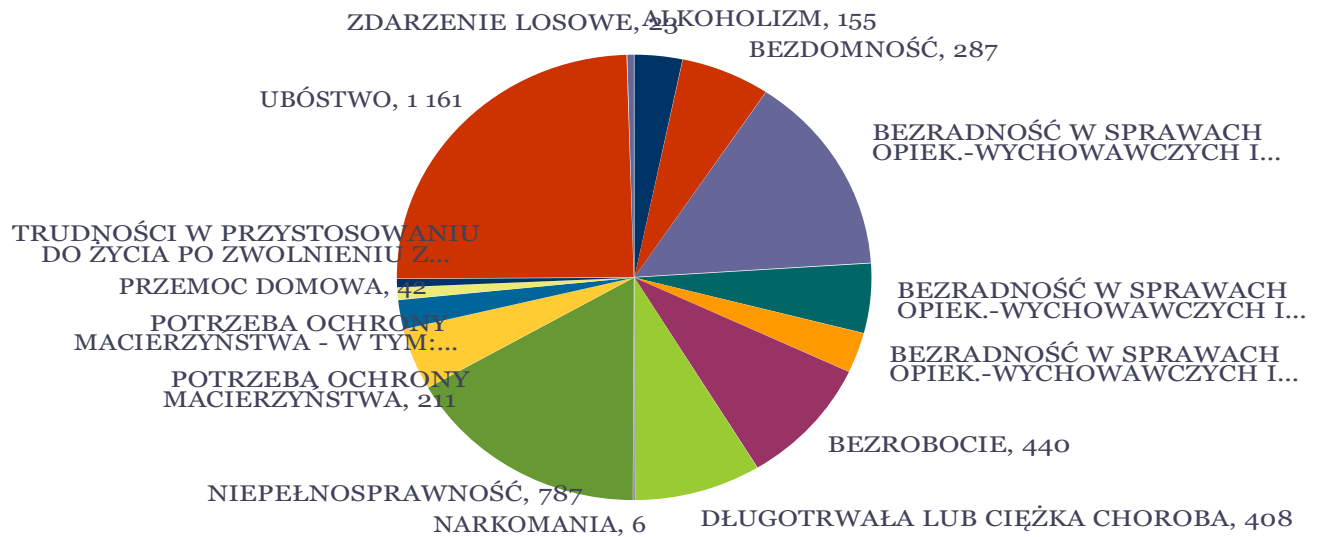

Rys. 19 Powody udzielania pomocy rodzinom i wsparcia.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia – ranking	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
UBÓSTWO	1 161
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	787
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO – OGÓŁEM	689
BEZROBOCIE	440
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	408
BEZDOMNOŚĆ	287
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	239
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	211
ALKOHOLIZM	155
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIETNE	138
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIETNOŚCI	101
PRZEMOC DOMOWA	42
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	30
ZDARZENIE LOSOWE	23
NARKOMANIA	6

Powody udzielenia pomocy i wsparcia:

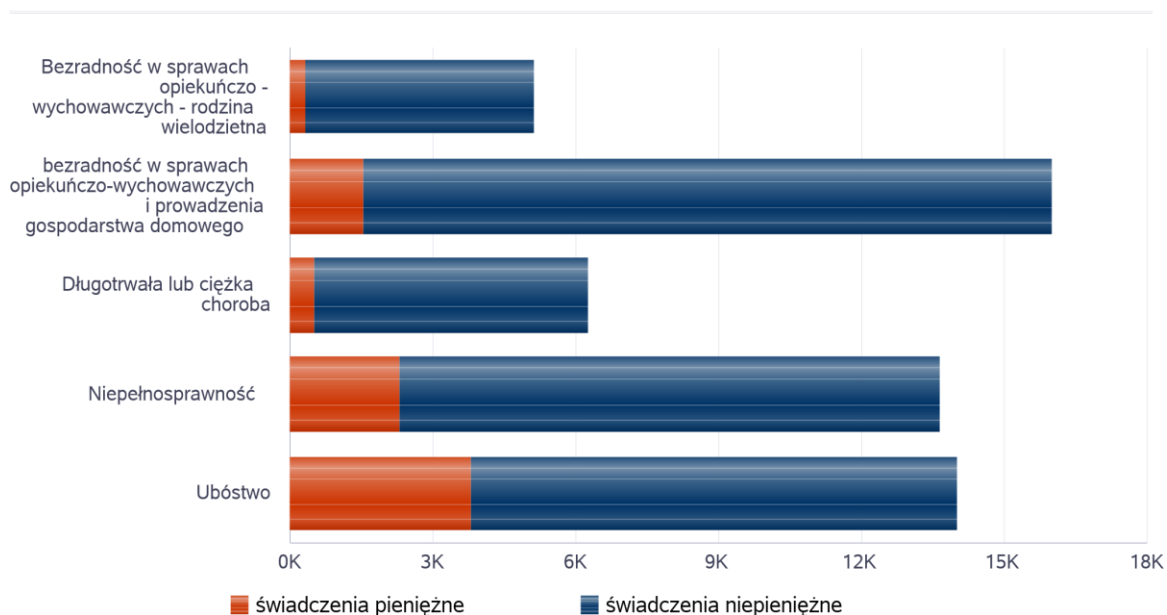
Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok.

Rys. 20 Główne powody przyznania świadczeń w roku 2023.

Powód przyznania	Ogółem	Liczba świadczeń	
		świadczenia niepieniężne	świadczenia pieniężne
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	15 974	14 427	1 547
Ubóstwo	14 001	10 180	3 821
Niepełnosprawność	13 636	11 338	2 298
Długotrwała lub ciężka choroba	6 263	5 737	526
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina wielodzietna	5 127	4 796	331

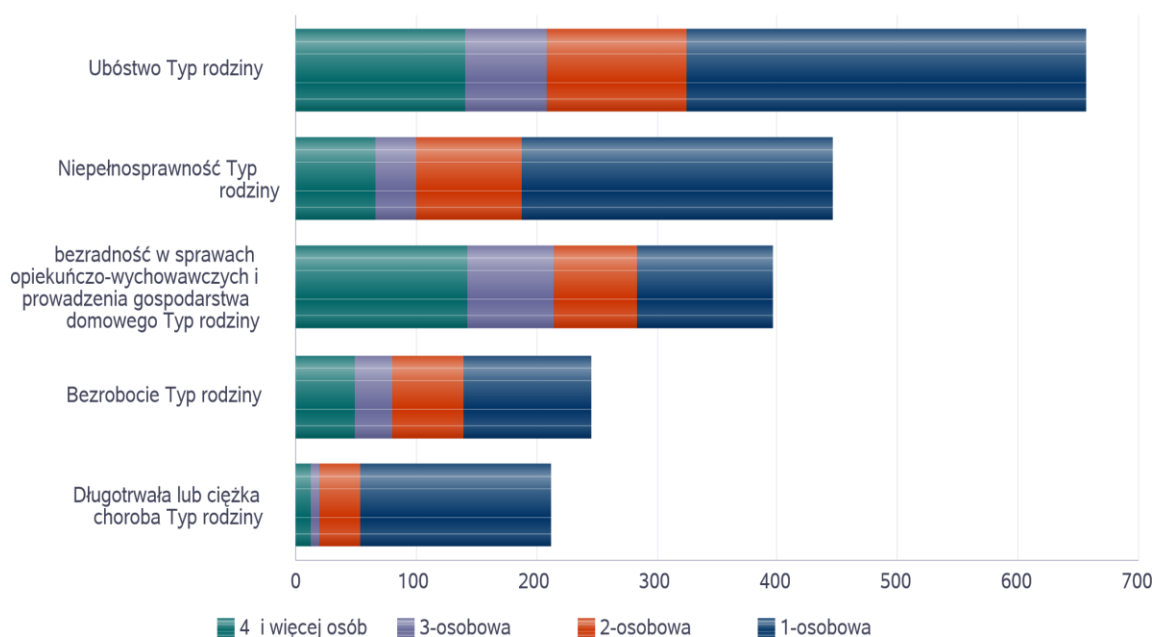
Liczba świadczeń

Główne powody przyznawania pomocy dla rodzin jednoosobowych i wieloosobowych:

Powód przyznania	Ogółem	Typ rodziny	Typ rodziny	Typ rodziny	Typ rodziny
		1- osobowa	2- osobowa	3- osobowa	4 i więcej osób
Ubóstwo	656	332	115	68	141
Niepełnosprawność	446	259	87	33	67
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	397	113	69	73	142
Bezrobocie	245	105	60	30	50
Długotrwała lub ciężka choroba	212	158	34	7	13

Liczba rodzin pobierających świadczenia wg powodów

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych

Realizacja usług na rzecz mieszkańców/nek Miasta.

Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze udzielane są w miejscu zamieszkania osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Usługi opiekuńcze obejmują przede wszystkim pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

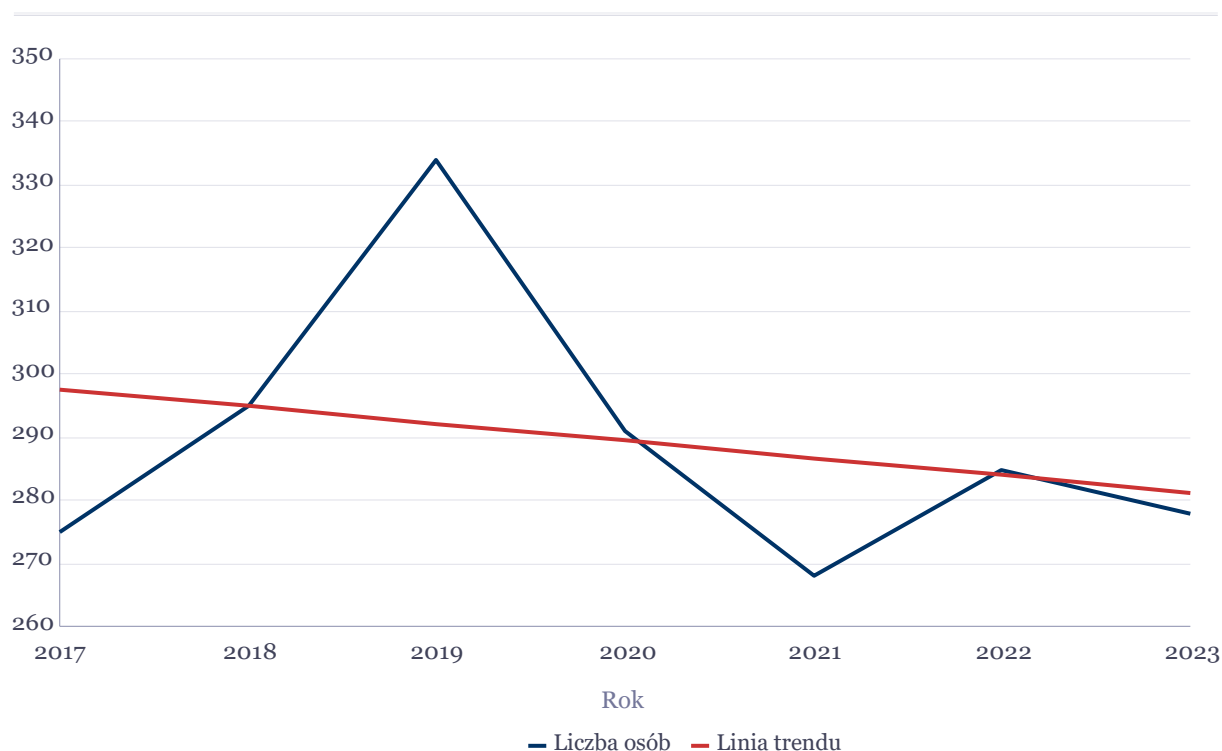
Realizacja usług opiekuńczych

Liczba osób objętych pomocą	237
Liczba zrealizowanych godzin	29 762,5
Koszt zrealizowanych w 2023 roku usług	848 231,25 zł

Rys. 21 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.

Rok	Liczba osób
2017	275
2018	295
2019	334
2020	291
2021	268
2022	285
2023	278

Liczba osób

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Specjalistyczne usługi opiekuńcze

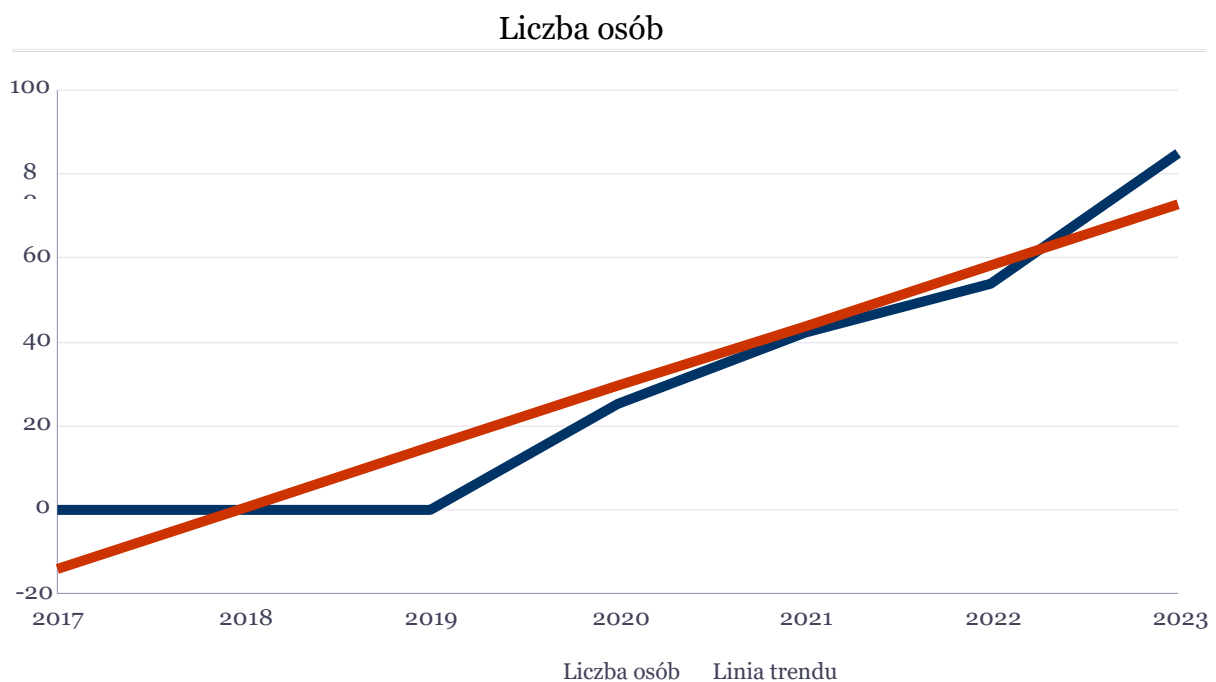
Specjalistyczne usługi opiekuńcze stanowią pomoc skierowaną do tej samej grupy osób, co usługi opiekuńcze, przy czym są one dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności osób korzystających z usług i świadczone są przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Liczba osób objętych pomocą	73
Liczba zrealizowanych godzin	9 268,5
Koszt zrealizowanych w 2023 roku usług	315 129,00 zł

Rys. 22 Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych.

Rok	Liczba osób
2017	0
2018	0
2019	0
2020	25
2021	42
2022	54
2023	85

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok.

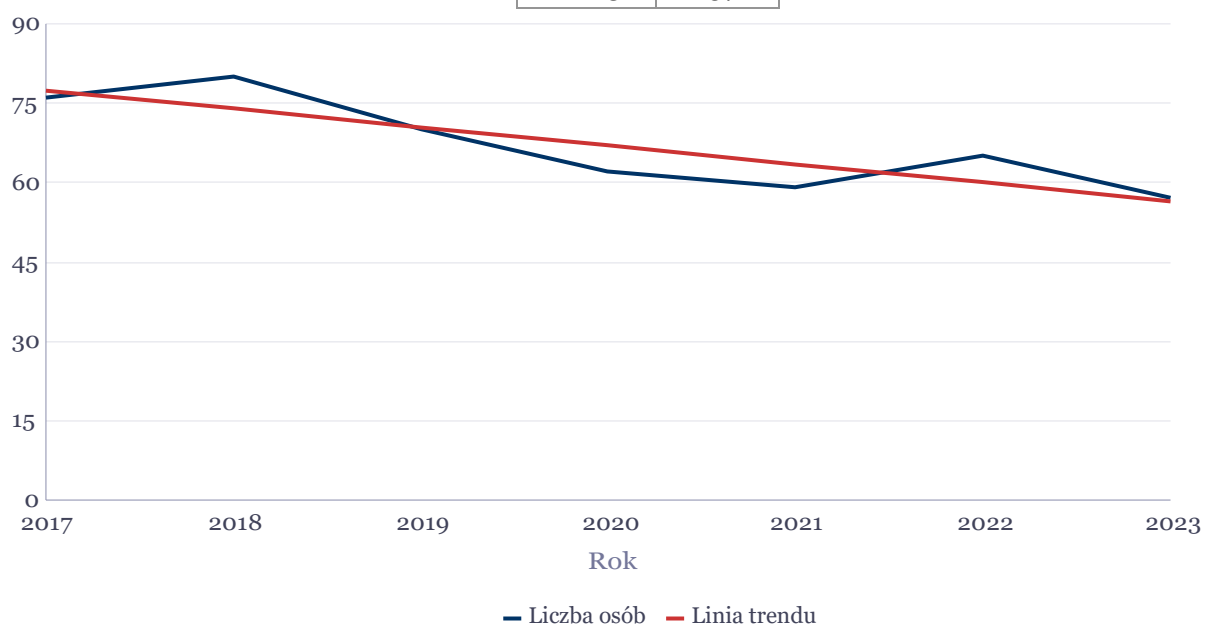
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Liczba osób objętych pomocą	56
Liczba zrealizowanych godzin	13 609
Koszt zrealizowanych w 2023 roku usług	748 495,00 zł

Rys. 23 Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Rok	Liczba osób
2017	76
2018	80
2019	70
2020	62
2021	59
2022	65
2023	57

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023

Usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej udzielane są dzieciom do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz osobom niepełnosprawnym posiadającym orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Usługi asystenta mają na celu pomoc uczestnikom/czkom w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym.

W szczególności mogą polegać na pomocy asystenta: wyjściu, powrocie lub dojazdach z uczestnikiem/czką w wybrane przez nich miejsca, załatwianiu przez uczestnika/czkę spraw urzędowych, korzystaniu przez nich z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galeria sztuki, wystawa), zaprowadzaniu i odebraniu dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności do lub z placówki oświatowej.

Liczba osób objętych pomocą	70
Liczba zrealizowanych godzin	29 209,5
Koszt zrealizowanych usług	998 964,90 zł

Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023

Usługi opieki wytchnieniowej udzielane są członkom rodzin lub opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Usługi opieki wytchnieniowej mają za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki dysponowały czasem, który mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw.

Liczba osób objętych pomocą	44
Liczba zrealizowanych godzin	8424
Koszt zrealizowanych usług	269 880,00 zł

Domy pomocy społecznej

Osoby, dla których organizowana pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania jest niewystarczająca, po spełnieniu wymogów ustawowych kierowane są do domów pomocy społecznej odpowiedniego typu.

Na terenie Miasta Ruda Śląska w roku sprawozdawczym funkcjonowało 5 domów pomocy społecznej:

1. Dom Pomocy Społecznej „Senior”,
2. Dom Pomocy Społecznej „Św. Elżbieta” dla osób w podeszłym wieku, prowadzony przez Ośrodek Św. Elżbieta,
3. Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza, dla osób przewlekle psychicznie chorych,
4. Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie. Dom funkcjonował do 31.08.2024 r.,
5. Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez Ośrodek dla Osób Niepełnosprawnych „Najświętsze Serce Jezusa”.

Liczba osób objętych pomocą we wszystkich DPS działających na terenie Rudy Śląskiej w 2023	539
Liczba osób umieszczonych w DPS w 2023	78

Łączna liczba osób objętych pomocą we wszystkich domach pomocy społecznej w roku sprawozdawczym – 758.

Dzienny Dom „Senior – Wigor”

Dzienny Dom „Senior- Wigor” z siedzibą w Nowym Bytomiu jest ośrodkiem wsparcia dziennego pobytu przeznaczonym dla 60 osób starszych

i z niepełnosprawnościami powyżej 60 roku życia, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych.

Środowiskowe Domy Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy jest ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla osób przewlekle psychicznie chorych, osób z niepełnosprawnością intelektualną, osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych, osób ze spektrum autyzmu, a także z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Głównym zadaniem jest realizacja programu wspierająco-rehabilitacyjnego mającego służyć wszechstronnemu rozwojowi uczestników/czek na miarę ich możliwości indywidualnych oraz przygotowaniu ich do codziennego życia tak, by byli/ły zaradni/e, umieli/ały sterować własnym zachowaniem i by mogli/ły uczestniczyć w życiu społecznym.

Na terenie Miasta funkcjonują dwa środowiskowe domy samopomocy, którym Miasto zleca realizację zadania w drodze otwartego konkursu ofert, tj.:

1. Środowiskowy Dom Samopomocy w Rudzie Śląskiej – Halembie, ul. Kłodnicka 103. Dom przeznaczony jest dla 40 osób.
2. Środowiskowy Dom Samopomocy w Rudzie Śląskiej – Rudzie przy ul. Wolności 30. Dom przeznaczony jest dla 21 osób.

Mieszkania wspomagane oraz treningowe

Mieszkania wspomagane lub treningowe są formą pomocy społecznej przygotowującą przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu.

W mieszkaniu treningowym świadczy się usługi bytowe, pracę socjalną oraz naukę w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia.

W mieszkaniu wspomaganym świadczy się usługi bytowe, pracę socjalną oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w codziennym funkcjonowaniu i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania niezależności osoby na poziomie psychofizycznych możliwości.

W 2023 roku funkcjonowały następujące mieszkania:

- 1) dwa mieszkania wspomagane (dla osób z zaburzeniami psychicznymi)
- 2) dwa mieszkania wspomagane (dla osób w podeszłym wieku),
- 3) trzynaście mieszkań treningowych.

Działalność warsztatów terapii zajęciowej

Na terenie Miasta Ruda Śląska w strukturach Ośrodka dla Osób Niepełnosprawnych „Najświętsze Serce Jezusa” działał Warsztat Terapii Zajęciowej przeznaczony dla 130 osób.

„Opaski bezpieczeństwa”

W ramach programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Korpus Wsparcia Seniorów”

– Moduł II, Seniorom w wieku 60 lat i powyżej zapewniono dostęp do tzw. „opasek bezpieczeństwa”, wyposażonych m.in. w następujące podstawowe funkcje:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- lokalizator GPS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi.

Celem Programu jest poprawa bezpieczeństwa osób starszych oraz możliwości ich samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

Opaska bezpieczeństwa jest połączona z usługą operatora pomocy. W przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia, wciśnięcie guzika alarmowego opaski umożliwi połączenie się ze stale gotową do interwencji centralą. Po odebraniu zgłoszenia dyspozytor (ratownik medyczny, opiekun medyczny, pielęgniarz) podejmuje decyzję o sposobie udzielenia pomocy Seniorowi. Dyspozytor może wezwać dyżurujące służby ratunkowe, zapewnić wsparcie emocjonalne przez telefon, zwrócić się o interwencję do osoby z najbliższego otoczenia Seniora (rodziny, sąsiadów, opiekunów), poinformować pracownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej o zaistniałej sytuacji. Istotnym elementem programu jest wsparcie udzielane Uczestnikowi programu przez pracownika socjalnego.

W roku 2023 z opasek bezpieczeństwa skorzystało 109 Seniorów.

Wsparcie rodzin

Praca socjalna

Pracownicy socjalni w ramach swoich kompetencji zawodowych realizują zadania w zakresie szeroko rozumianej pracy socjalnej, która jest dostosowana do problemów, z jakimi boryka się osoba bądź rodzina. Działania te zmierzają do przywrócenia rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania swoich ról społecznych. W celu poprawy jakości pracy z rodziną funkcjonuje system organizacyjny, polegający na oddzieleniu zadań administracyjnych od pracy socjalnej i usług. Wyodrębnione są zespoły/ stanowiska pracowników socjalnych, tj. pracownik ds. pierwszego kontaktu, zespoły ds. pracy socjalnej, zespół ds. usług i zespoły ds. świadczeń w zakresie prowadzenia postępowań administracyjnych.

Podstawą pracy socjalnej prowadzonej z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze jest kontrakt socjalny, karta pracy socjalnej. Ważnym elementem jest współpraca z asystentem rodziny oraz koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Jednocześnie pracownik socjalny współpracuje ze specjalistami podejmującymi działania na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny.

Realizowane są projekty socjalne:

1. Projekt „Działamy razem” przewiduje podnoszenie kompetencji pracowników instytucji w zakresie pomocy ofiarom i świadkom przemocy w rodzinach realizujących procedurę „Niebieskie Karty”.
2. Projekt „Spotkania Interdyscyplinarne” zakłada integrację instytucji budujących system wsparcia i pomocy rodzinom dysfunkcyjnym. W 2023r. odbyło się **1059** spotkań interdyscyplinarnych przedstawicieli różnych instytucji w celu pomocy rodzinie w rozwiązaniu jej problemów.
3. Projekt „Bezpieczna Rodzina” realizowany przez pracowników socjalnych wspólnie ze Strażą Miejską. Celem projektu jest wczesne reagowanie na pojawiające się trudności i kryzysy w rodzinach. W 2023r. miało miejsce **18** wyjazdów w godzinach popołudniowych dzięki czemu odwiedzono **111** rodzin.

Asystent rodziny

Udzielono wsparcia asystenta rodziny łącznie 164 rodzinom celem poprawy ich funkcjonowania i sytuacji życiowej. W zależności od diagnozy praca polegała na:

- a) zdobywaniu umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, czyli praca nad prawidłowym prowadzeniem domu w przestrzeniach żywienia, higieny i budżetu,
- b) rozwiązywaniu problemów socjalnych, pomocy w załatwianiu istotnych spraw urzędowych, przygotowywaniu pism i wypełnianiu wniosków, motywowaniu do wykorzystania własnych możliwości i uprawnień oraz kierowaniu do poradnictwa specjalistycznego,
- c) rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- d) rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, pracy nad rozeznaniem relacji w rodzinie, informowaniu o możliwości skorzystania z poradnictwa specjalistycznego, pracy nad relacjami, kompetencjami wychowawczymi i sposobami spędzania czasu wolnego z dziećmi,
- e) zapewnianiu dzieciom prawidłowego rozwoju we wszystkich przestrzeniach, tj. zdrowotnej, edukacyjnej, emocjonalnej i innych,
- f) wspieraniu aktywności społecznej rodzin,
- g) motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, a także udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu oraz utrzymaniu zatrudnienia - współpraca z Klubem Integracji Społecznej, motywowanie do współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy.

Ponadto, realizowane są działania w ramach których:

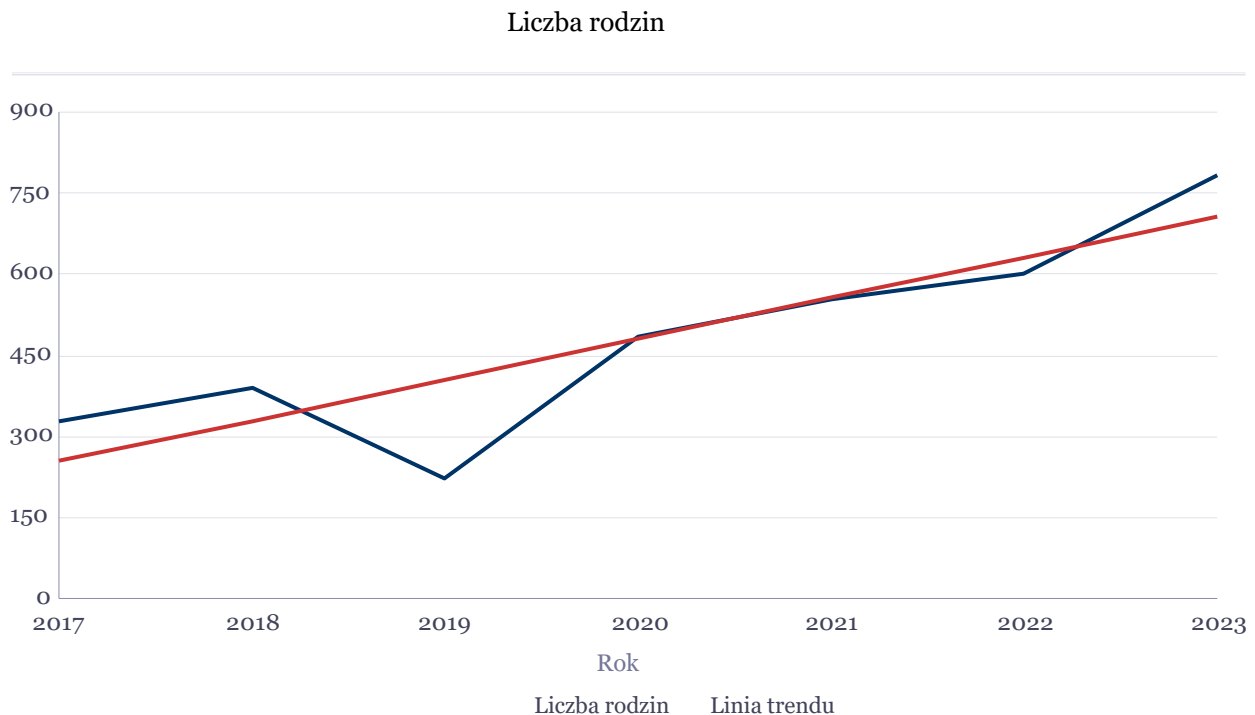
1. Prowadzona była ścisła współpraca z placówkami wsparcia dziennego, osobami, instytucjami i organizacjami podejmującymi działania na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Monitorowana jest sytuacja rodzin po zakończeniu pracy rodziny z asystentem. Asystent rodziny po zakończeniu planu pracy jeszcze przez okres 3 miesięcy (lub do czasu zmiany postanowienia przez Sąd, który zobowiązał rodzinę do współpracy z asystentem) monitoruje czy wypracowane w planie pracy efekty utrzymują się.
3. Udzielana jest pomoc kobietom i rodzinom zgodnie z Ustawą „Za życiem”.

4. Prowadzone są grupy wsparcia dla rodziców i dzieci: „Mądry rodzic – szczęśliwe dziecko”, „Rudzkie Warsztatowo”, „moc-E” oraz „Co w środku piszczy”.
5. Prowadzone są indywidualne zajęcia dla rodziców i dzieci, „Mama i Tata – MoTyle Mocy”, „Jestem wyjątkowy – podaj mi klucz do samodzielności”, „Zdrowa zabawa”.
6. Udzielane jest specjalistyczne poradnictwo psychologiczne.

Rys. 24 Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego

Rodzaj	Liczba rodzin w latach						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Poradnictwo specjalistyczne	330	389	224	483	555	601	783

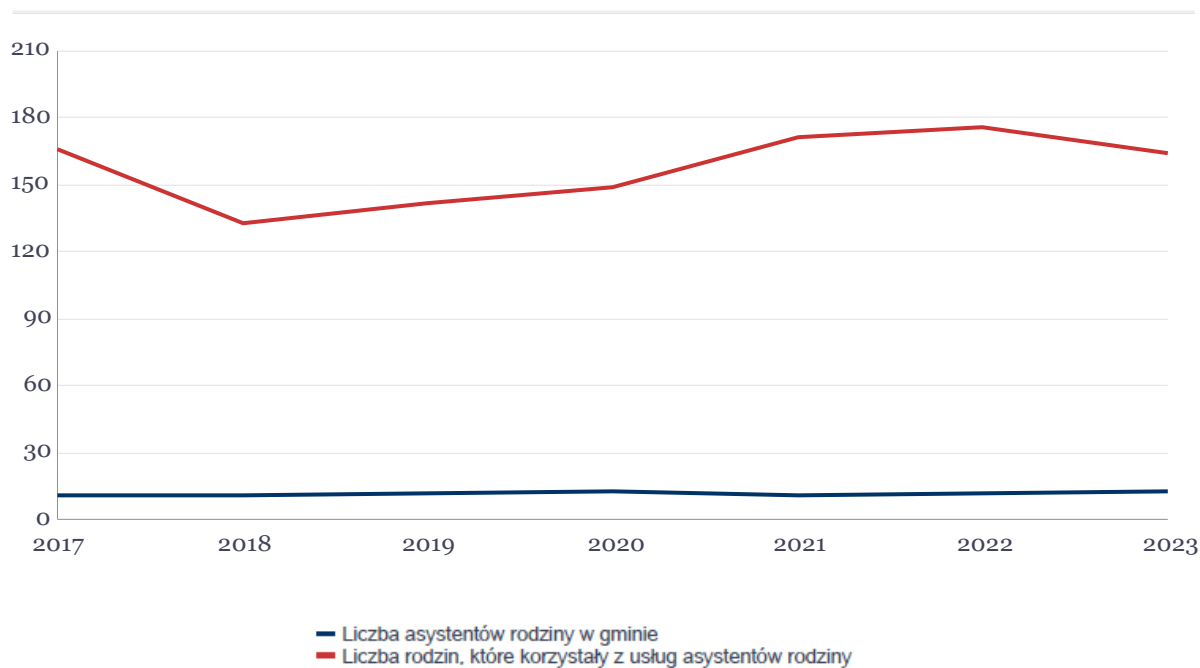

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rys. 25 Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba asystentów rodziny w gminie	11	11	12	13	11	12	13
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	166	133	142	149	171	176	164

Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Placówki wsparcia dziennego

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku:

- 1) opiekę i wychowanie;
- 2) pomoc w nauce;
- 3) organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności:

- 1) organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne;
- 2) realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

Placówki wsparcia dziennego działające na terenie Miasta:

1. Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Niepełnosprawnych - prowadzony w formie specjalistycznej. Liczba miejsc: 70. W 2023 roku pomocą objęto 121 dzieci.
2. Placówka Wsparcia Dziennego w Rudzie Śląskiej – prowadzona w formie opiekuńczej i specjalistycznej. Liczba miejsc: 40. W 2023 roku pomocą objęto 58 dzieci.
3. Trzy Kluby Młodzieżowe – prowadzone w formie opiekuńczej prowadzone przez Stowarzyszenie św. Filipa Nereusza. Liczba miejsc: 90. W 2023 roku pomocą objęto 203 dzieci.

Ponadto funkcjonuje 6 miejsc, w których prowadzone są zajęcia profilaktyczno - wychowawcze dla dzieci i młodzieży. Trzy prowadzone przez Ośrodek Święta Elżbieta - min. 90 miejsc, jedno prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety - 34 miejsca, dwa prowadzone przez Stowarzyszenie Świętego Filipa Nereusza - min. 45 miejsc. Łącznie w 2023 roku w zajęciach profilaktyczno- wychowawczych wzięło udział 278 dzieci.

Pieczą zastępczą

Na terenie Miasta Ruda Śląska w 2023 roku funkcjonowały 243 rodziny zastępcze, w których umieszczonych było 447 dzieci.

Na terenie Rudy Śląskiej prowadzono pracę z 280 usamodzielnianymi wychowankami pieczy zastępczej, którzy zostali objęci indywidualnymi programami usamodzielnienia.

Rodziny zastępcze z terenu Miasta Ruda Śląska otrzymujące świadczenia na dzieci

Rodzina	Ilość rodzin	Ilość dzieci
rodziny zastępcze spokrewnione	159	211
rodziny zastępcze niezawodowe	66	85
rodziny zastępcze zawodowe	18	151
Razem	243	447

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej udzielają pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym, dokonują okresowych ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinach zastępczych, sporządzają diagnozy psychofizyczne dzieci oraz opracowują plan pomocy dziecku. Stale współpracują z Ośrodkiem Adopcyjnym, prowadzą nabór i pozyskują nowe rodziny zastępcze. Na podstawie autorskiego programu „Dom” realizują szkolenia dla rodzin zastępczych.

Zespół Interdyscyplinarny w Rudzie Śląskiej

Zespół osób delegowany ze środowisk profesjonalnych do koordynacji, standaryzacji, analiz i rozwiązywania lokalnych problemów przemocy domowej. Realizowana jest obsługa organizacyjno-techniczna oraz finansowa Zespołu Interdyscyplinarnego w Rudzie Śląskiej. Funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa, który koordynuje realizację procedury „Niebieskie Karty”.

Reintegracja społeczno-zawodowego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Klub Integracji Społecznej (KIS) realizuje działania związane w szczególności z bezrobociem, bezdomnością, pomocą osobom uzależnionym i ich rodzinom, a także zapobieganiem wykluczeniu społecznemu z innych przyczyn. Podejmowane przez KIS

zadania są odpowiedzią na problemy i potrzeby klientów/ek oraz pozostałych mieszkańców/nek Rudy Śląskiej:

1. Organizuje i prowadzi zajęcia z zakresu reintegracji społeczno-zawodowej klientów/ek pomocy społecznej w ramach „Warsztatu edukacyjno-rozwojowego dla osób bezrobotnych”.
2. Udziela poradnictwa indywidualnego o charakterze zawodowym.
3. Prowadzi i koordynuje prace społecznie użyteczne jako formę aktywizacji bezrobotnych klientów pomocy społecznej, dzięki którym mogą oni przygotować się do skutecznego poszukiwania pracy, aktywności zawodowej a także wzmacniać nawyki i dyscyplinę pracowniczą. Prace społecznie użyteczne stanowią, zarówno narzędzie aktywizujące osoby bezrobotne, jak i narzędzie szeroko rozumianej pracy socjalnej, dzięki któremu można pomóc osobie w trudnej sytuacji życiowej spowodowanej brakiem pracy, a ponadto dają też możliwość zweryfikowania autentyczności deklaracji chęci podjęcia zatrudnienia. Istotnym jest fakt, że praca na rzecz Miasta spowodowała wzrost poczucia odpowiedzialności społecznej za wspólne dobro i poprawę wizerunku osoby bezrobotnej i klienta pomocy społecznej.
4. Klub Integracji Społecznej obejmuje wsparciem osoby bezdomne przebywające na terenie Miasta. W ramach podejmowanych czynności pracownicy socjalni kierowali takie osoby do całodobowego schroniska lub schroniska z usługami opiekuńczymi do Domu Samotnej Matki i mieszkań treningowych, prowadzili pracę socjalną z osobami przebywającymi w Noclegowniach Miejskich w Rudzie Śląskiej, a także z bezdomnymi, którzy przebywają w innych miejscach na terenie Miasta.
5. W ramach działań edukacyjnych o charakterze profilaktycznym prowadzone są zajęcia grupowe motywujące do trzeźwego stylu życia oraz zajęcia edukacyjne dla klientów/ek pomocy społecznej o tematyce związanej z FAS/FAE. Realizowano projekt socjalny „Eko-logiczni służący odniesieniu świadomości ekologicznej.

Programy Aktywności Lokalnej

W ramach Programów Aktywności Lokalnej (PAL) realizowano działania dla mieszkańców/nek Osiedla Kaufhaus, dzielnic Orzegów, Wirek i Ruda oraz grup

usamodzielnianych wychowanków i rodzin wieloproblemowych. W świetlicach PAL animatorzy lokalni prowadzili cykliczne (średnio 2 razy w tygodniu), w tym m.in.:

- a) zajęcia manualne, podczas których powstawały dekoracje okolicznościowe z wykorzystaniem różnych technik plastycznych, w tym również dla pacjentów Szpitala Miejskiego i Hospicjum w Rudzie Śląskiej,
- b) zajęcia ogrodowe w ogródkach społecznych, świetlice PAL pielęgnowany był przez uczestników/czki zajęć ogród społeczny, a pochodzące z nich warzywa i zioła w były wykorzystywane podczas zajęć kulinarnych,
- c) zajęcia kulinarne, podczas których uczestnicy/zki mieli/ały okazję wykorzystać zioła i warzywa z własnoręcznie pielęgnowanego ogródka,
- d) spotkania okolicznościowe wynikające ze zgłaszanych inicjatyw lokalnych – np. z okazji Dnia Kobiet, Dnia Babci, śniadania wielkanocnego, spotkania opłatkowego i innych,
- e) zajęcia plenerowe umożliwiające wspólną organizację Dnia Dziecka, Nocy Świętojańskiej, pikników rodzinnych, amatorskiej ligi osiedlowej ALF - Asfalciok Liga Futbol, plenerowego spektaklu teatralnego, Turniejów Mikołajkowych i innych,
- f) zajęcia edukacyjne z zakresu komunikacji interpersonalnej, gospodarowania budżetem domowym, treningu pamięci i koncentracji, bezpieczeństwa ze Strażą Miejską, z zakresu bezpieczeństwa żywności z przedstawicielami Sanepidu czy w warsztatach kulinarnych organizowanych przez Ośrodek Caritas),
- g) wyjścia do instytucji kultury – do kina w Rudzie Śląskiej, Muzeum Śląskiego w Katowicach, Teatru Śląskiego w Katowicach, Teatru Rozrywki w Chorzowie i innych,
- h) jednodniowe wyjazdy edukacyjno – integracyjne do miejsc atrakcyjnych pod względem turystyczno-krajoznawczym, w tym np. kuligu w Wiśle Czarnej, grzybobranie w Zielonej w gm. Kalety, spływ Kanałem Gliwickim czy Muzea Zamkowe.

Ponadto, w ramach PAL odbywały się kursy umożliwiające podnoszenie kwalifikacji zawodowych ułatwiających wejście lub powrót na rynek pracy. Dodatkowo, na bieżąco prowadzona jest działalność punktów pralniczych i łaźni

na osiedlu Kaufhaus i w dzielnicy Ruda oferujących darmowe usługi dla osób potrzebujących. Stale rosnąca liczba osób korzystających z tego typu wsparcia jest wyraźnym potwierdzeniem i uzasadnieniem konieczności kontynuowania i rozwoju tego typu usług w Rudzie Śląskiej.

W 2023 roku na Osiedlu Kaufhaus w punkcie pralniczym w ciągu roku wykonano 2 631 usług pralniczych oraz 1 547 kąpiele, natomiast w dzielnicy Ruda wykonano 2 391 usług pralniczych i 1 073 kąpiele.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej.

W Rudzie Śląskiej prowadzą działalność następujące instytucje pomocy społecznej i wsparcia rodziny:

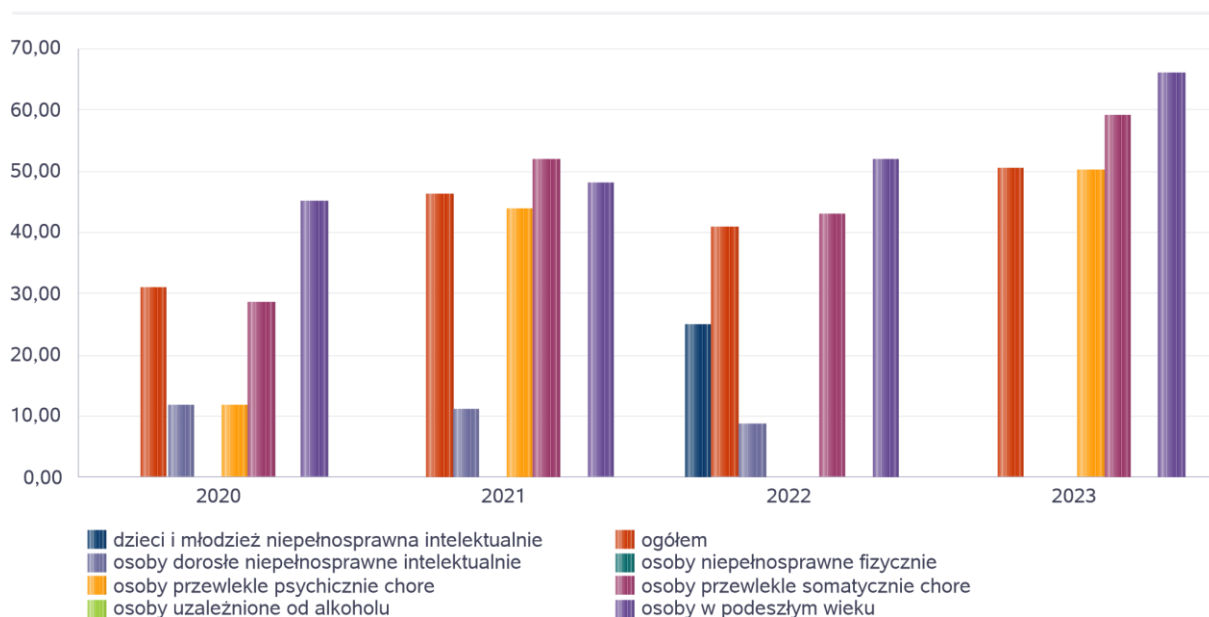
1. Dom Pomocy Społecznej Senior w Rudzie Śląskiej
2. Dzienny Dom Senior-WIGOR w Rudzie Śląskiej
3. Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Niepełnosprawnych w Rudzie Śląskiej
4. Placówka Wsparcia Dziennego w Rudzie Śląskiej
5. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudzie Śląskiej
6. Noclegownie Miejskie w Rudzie Śląskiej
7. Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Rudzie Śląskiej, w skład którego wchodzi:
 - 1) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1
 - 2) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2
 - 3) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 3
 - 4) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 4
 - 5) Ośrodek Pomocy Dzieciom i Rodzinie w Rudzie Śląskiej.

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby placówek w podziale na typ i instytucje prowadzącą, liczby miejsc i liczby osób korzystających z placówek, wskaźnik nasycenia usługami w postaci domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy, mieszkań chronionych/treningowych i wspomaganych.

Liczba miejsc w jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym

Jednostka	liczba miejsc	liczba osób korzystających
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	458	539
MIESZKANIA TRENINGOWE ORAZ WSPOMAGANE	44	48
NOCLEGOWNIE	54	175
OGRZEWALNIE	5	71
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM	X	643
OŚRODKI WSPARCIA OGÓŁEM	121	151
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA OGÓŁEM	X	0
RODZINNE DOMY POMOCY	0	0

Liczba miejsc w jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok.

Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

W 2023 roku kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej liczyła 262 osoby, w tym: kadra kierownicza 25 osób, pracownicy socjalni 64 osoby, pozostali pracownicy 173 osoby. Spośród zatrudnionych w Ośrodku pracowników 203

posiada wykształcenie wyższe, 49 wykształcenie średnie. Specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 18 pracowników socjalnych. Wśród pracowników 20 osób posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej (*dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok*).

Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego

Na terenie Miasta Ruda Śląska zarejestrowanych jest 267 organizacji pozarządowych. Organizacje znają potrzeby mieszkańców i ich otoczenia, pobudzają aktywność obywatelską, są ważnym partnerem w działaniach na rzecz rozwoju lokalnych wspólnot oraz poprawy sytuacji życiowych osób w nich zamieszkujących. Przykładowe działania realizowane przez NGO na terenie Miasta:

Lp.	NAZWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ	ADRES	REALIZOWANE ZADANIA
1.	Fundacja Aktywni My	41 – 707 Ruda Śląska ul. Ludwika Tunkla 1/03	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja osób starszych - prowadzenie na terenie Rudy Śląskiej od poniedziałku do piątku akcji dla Seniorów „Dzwonię i Jadę” polegającej na możliwości skorzystania z bezpłatnego transportu np. do lekarza czy urzędu; • Prowadzenie warsztatów dla Seniorów; • Organizacja –w ścisłej współpracy z Radą Seniorów - III Rudzkiej Seniorady; • Prowadzenie aktywnej profilaktyki zdrowotnej; • Prowadzenie punktu pomocy rzeczowej; • Udzielanie komercyjnych usług: opiekuńczych, pielęgnacyjnych i długoterminowych; • Organizowanie/współorganizowanie inicjatyw lokalnych na rzecz społeczności lokalnej (np.

			<p>festyny, wigilia w dzielnicy Kochłowice);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz podopiecznych.
2.	Fundacja Aktywni Społecznie „As”	41-705 Ruda Śląska ul. Brygadystów 7a/7	<ul style="list-style-type: none"> • Działania na rzecz aktywnego, bezpiecznego i obywatelskiego społeczeństwa; • Działania na rzecz integracji społeczności lokalnych; • Aktywizacja osób starszych: <ul style="list-style-type: none"> - regularne spotkania i warsztaty (plastyczne, muzyczne, zdrowotne, artystyczne), - kluby dyskusyjne, wieczorki taneczne, muzyczne, wycieczki integracyjne itp. - wymiana doświadczeń wśród seniorów działających w innych organizacjach, czy miejscowościach.
3.	Ośrodek dla Osób Niepełnosprawnych „Najświętsze Serce Jezusa” w Rudzie Śląskiej	41-706 Ruda Śląska ul. Kłodnicka 103	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie Domu Pomocy Społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie; • Prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – Środowiskowego Domu Samopomocy; • Prowadzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej; • Realizacja projektów mających na celu poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego, zwiększenie partycypacji kulturalnej i społecznej oraz pogłębienie integracji niepełnosprawnych mieszkańców Rudy Śląskiej - działalność zespołu teatralno-muzycznego „Od Serca”, artystycznej grupy filmowej „Ja, Jo”, Klubu Olimpiad

			<p>Specjalnych „Halembianka”;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Działalność wydawnicza, organizacja wystaw, konferencji i sympozjów naukowych oraz imprez promocyjno-integracyjnych takich jak „Spotkania Aktorskie Osób Niepełnosprawnych”, integracyjna impreza kulturalna „Serce Pełne Dobra”, „Spartakiada Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnościami – Olimpiada Radości”); • Organizowanie plenerowych warsztatów, wycieczek i turnusów terapeutyczno-integracyjnych, rekreacyjno-sportowych i edukacyjno-artystycznych (np. „Turysta bez barier”, „Przygoda ze sztuką i historią”); • Realizowanie projektów adresowanych do osób w wieku senioralnym i kombatanatów - Dzień Kombatanta – spotkania integracyjne środowiska kombatanatów i rodzin katyńskich”; • Wspieranie akcji Caritas (m.in. zbiórka żywności „Tak, pomagam”).
4.	Ośrodek Święta Elżbieta	41-700 Ruda Śląska ul. Wolności 30	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego dla dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej; • Prowadzenie domu pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku; • Prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – Środowiskowego Domu Samopomocy; • Prowadzenie zajęć profilaktyczno

			<p>– wychowawczych dla dzieci w dzielnicach Wirek, Orzegów, Czarny Las;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dystrybucja żywności w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 (FEPŻ).
5.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów/Oddział Ruda Śląska	41-709 Ruda Śląska ul. Markowej 22	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja osób starszych - działania na rzecz poprawy warunków życia emerytów, rencistów i inwalidów, a także przeciwstawianie się ich samotności, marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, w szczególności poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie wyjazdów, - organizowanie spotkań, w tym z okazji urodzin i rocznic zawarcia związków małżeńskich.
6.	Polski Związek Niewidomych Okręg Śląski Koło w Rudzie Śląskiej	41 – 709 Ruda Śląska ul. Chorzowska 9	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc osobom niewidomym, słabo widzącym oraz ich bliskim w adaptacji do nowych warunków życia; • Rehabilitacja osób słabo widzących i niewidomych dorosłych oraz dzieci – organizacja wyjazdów prozdrowotnych, prelekcji lekarskich, indywidualnych szkoleń z orientacji przestrzennej, warsztatów integracyjnych, szkoleń grupowych itp.
7.	Polskie Stowarzyszenie Amazonek „Relaks”	41-705 Ruda Śląska ul. 11-go Listopada 15 A	<ul style="list-style-type: none"> • Rehabilitacja psychiczna i fizyczna kobiet po amputacji piersi (w tym wykonywanie drenażu limfatycznego); • Udzielanie wsparcia psychologicznego i informacyjnego (w tym: dyżury telefoniczne, cykliczne spotkania Amazonek); • Organizacja wyjazdowych warsztatów radzenia sobie

			<p>ze stresem;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie kursów szkoleniowych; • Prowadzenie akcji profilaktyczno – informacyjnych dotyczących nowotworów piersi, w tym organizacja spotkań profilaktyczno – edukacyjnych.
8.	Rudzki Uniwersytet Trzeciego Wieku	41-709 Ruda Śląska ul. Tolstoja 13	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja osób starszych: <ul style="list-style-type: none"> - wykłady edukacyjne z różnych dziedzin nauki i kultury, - zajęcia na basenie i sali gimnastycznej poprawiające sprawność osób starszych, - zajęcia chóralne, teatralne, plastyczne, rękodzielnicze, taneczne i inne, mające za zadanie rozwijanie zainteresowań, pasji i integrację słuchaczy uniwersytetu, - nauka języków obcych, - wycieczki edukacyjno krajoznawcze, - salon literacki, - klub – kawiarenka.
9.	Rudzkie Konto Pomocy	41 – 709 Ruda Śląska ul. Markowej 22	<ul style="list-style-type: none"> • Wszechstronna pomoc osobom, rodzinom i środowiskom upośledzonym społecznie, materialnie lub zdrowotnie, a przede wszystkim zagrożonym ubóstwem; • Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich; • Nieodpłatna pomoc prawna.
10.	Rudzkie Stowarzyszenie Inicjatyw Niebanalnych In-ni	41 – 709 Ruda Śląska ul. Niedurnego 69	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programów profilaktycznych w Domu Kultury <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie zajęć dla dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów, organizacja wycieczek, festynów i innych wydarzeń kulturalno – społecznych; • „Wakacje ze zdrowiem” – organizacja półkolonii dla

			<p>dzieci;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klub Aktywnego Seniora; • Dyskusyjny Klub Filmowy "KaFe In-nI"; • Spotkania Górskie „Lawiny”; • Festiwal Nurkowy „Głębin”; • Klub Fotograficzny „Źródło”; • Rudzkie Modelarstwo Kartonowe.
11.	Rudzkie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Zdrowe Życie”	41 – 700 Ruda Śląska ul. Ballestremów 16	<ul style="list-style-type: none"> • Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, promocja abstynencji i zdrowego stylu życia; • Wszechstronna pomoc osobom uzależnionym w kształtowaniu własnego rozwoju i odzyskaniu właściwej postawy w najbliższym otoczeniu - Samopomocowe Grupy Wsparcia, organizacja warsztatów, treningów umiejętności psychospołecznych, zajęcia treningowe, organizacja spotkań okolicznościowych.
12.	Stowarzyszenie Nasza Siódemka	41 - 700 Ruda Śląska ul. Wiktora Bujoczka 2	<ul style="list-style-type: none"> • Działanie na rzecz wyrównywania szans dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym spowodowanym niepełnosprawnością, czynnikami zdrowotnymi, ekonomicznymi, społecznymi, pobudzanie ich do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz wspieranie ich rodzin; • Organizacja czasu wolnego w okresie letnim, zajęć kulturalnych, sportowych i edukacyjnych, dostosowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości młodzieży z niepełnosprawnościami.
13.	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i	41- 710 Ruda Śląska	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programów profilaktycznych z zakresu

	Młodzieży Przystanek	ul. Osiedlowa 1/3	<p>narkomanii oraz uzależnień behawioralnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Punkt Konsultacyjny dla osób Borykających się z Problemem uzależnień (narkomania/ uzależnienia behawioralne); - Punkt Wsparcia Psychologicznego dla Osób Borykających się z Problemem Uzależnień (narkomania/ uzależnienia behawioralne); <ul style="list-style-type: none"> • Przeciwdziałanie marginalizacji i rehabilitacja niepełnosprawnych intelektualnie i ruchowo mieszkańców Miasta Ruda Śląska - pomoc psychologiczna i wsparcie terapeutyczne dla rodzin/rodziców/opiekunów dzieci z niepełnosprawnościami; • Realizacja programu profilaktycznego dla rodzin oraz dzieci i młodzieży, w tym ochrona praw dziecka - Punkt Konsultacyjny ds. Ochrony Praw Dziecka; • Prowadzenie poradnictwa obywatelskiego dla mieszkańców Rudy Śląskiej; • Upowszechnianie idei wolontariatu oraz aktywizacja środowiska lokalnego wokół działalności wolontarystycznej na terenie Miasta Ruda Śląska; • Organizacja Gali „Anioły Wolontariatu”- wyróżnienia dla najlepszego wolontariusza lub organizacji; • Zagospodarowanie wolnego czasu rodzin, dzieci i młodzieży – organizacja Festynu z okazji Dnia Dziecka.
14.	Stowarzyszenie Opieki Hospicyjnej i Paliatywnej im.	41 - 709 Ruda Śląska ul. Markowej 4	<ul style="list-style-type: none"> • Świadczenie pomocy medycznej i duchowej choremu w terminalnym okresie choroby

	Jana Pawła II		<p>nowotworowej oraz jego rodzinie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fizjoterapia dla pacjentów Hospicjum domowego; • Propagowanie idei opieki hospicyjnej i paliatywnej oraz udział w jej organizowaniu (w tym organizacja konferencji); • Wypożyczalnia sprzętu medycznego.
15.	Stowarzyszenie Otwarte Serca	41- 710 Ruda Śląska ul. Sygietyńskiego 6	<p>Działanie na rzecz osób wymagających wsparcia w szczególności osób ze spektrum autyzmu, z zespołem Downa oraz innymi zespołami genetycznymi, niepełnosprawnością intelektualną, ruchową, niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz pozostałymi zaburzeniami rozwojowymi i funkcjonalnymi osób zagrożonych wykluczeniem społecznym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grupa Wsparcia dla Rodziców i Opiekunów Osób z Niepełnosprawnościami; • Organizacja wycieczek („Wakacje ze zdrowiem”), półkoloni, imprez plenerowych, warsztatów, zajęć pozalekcyjnych o charakterze edukacyjnym, opiekuńczym, terapeutycznym i wspierającym oraz specjalistycznych zajęć terapeutycznych; • Przeciwdziałanie marginalizacji i rehabilitacja niepełnosprawnych intelektualnie i ruchowo mieszkańców Miasta Ruda Śląska - zajęcia hipoterapii, dogoterapii, animaloterapii (z alpakami), warsztaty muzyczne, zajęcia sensoplastyki.

16.	Stowarzyszenie Rodzin Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja”	41 – 706 Ruda Śląska ul. Solidarności 7/5	<ul style="list-style-type: none"> • Wzajemne wspieranie się członków w działaniach opiekuńczych, terapeutycznych i innych wobec pozostających pod ich pieczę osób niepełnosprawnych; • Przeciwdziałanie marginalizacji i rehabilitacja niepełnosprawnych intelektualnie i ruchowo mieszkańców Miasta Ruda Śląska - prowadzenie zajęć hobbystycznych, warsztatów edukacyjnych oraz zajęć usprawniających.
17.	Stowarzyszenie Św. Filipa Nereusza	41 – 706 Ruda Śląska ul. Leśna 37	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie klubów młodzieżowych w dzielnicach: Halemba, Bykowina i Ruda; • Organizacja obozów przygodowych dla dzieci w wieku od 12 do 19 lat; • Organizacja zespołowej imprezy terenowej o charakterze przygodowym, przeznaczona dla grup młodzieżowych, rodzin oraz osób dorosłych (GROT); • Prowadzenie Klubów dla Seniorów w dzielnicy Halemba, Wirek i Ruda – (aktywizacja osób starszych); • Prowadzenie, we współpracy z Parafią Rzymsko – Katolicką Św. Andrzeja Boboli - Domu Ubogich, miejsca dziennego pobytu dla osób bezdomnych; • Prowadzenie Centrum Rozwoju Dzieci – realizacja zajęć profilaktyczno – wychowawczych dla dzieci; • Prowadzenie Centrum Terapii Co Dobrego?; • Realizacja programów profilaktycznych dla rodzin, dzieci i młodzieży, w tym

			<p>ochrona praw dziecka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szkolenia, spotkania edukacyjne, webinaria dla rodziców i osób pracujących z rodzinami, - poradnictwo rodzinne /konsultacje dla rodziców, młodzieży, młodych dorosłych i dzieci, • Organizacja corocznych koncertów poetyckich; • Realizacja programów profilaktycznych z zakresu narkomanii oraz uzależnień behawioralnych – organizacja konferencji dot. uzależnień behawioralnych dla rodziców i opiekunów; • Organizacja półkolonii dla dzieci; • Aktywizacja społeczności lokalnej, w ramach projektu "Transformujemy w dobrym klimacie".
18.	Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza w Mikołowie Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekle Psychiczenie Chorych	41 – 707 Ruda Śląska ul. Oddziałów Młodzieży Powstańczej 3	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych; • Przeciwdziałanie marginalizacji i rehabilitacja niepełnosprawnych intelektualnie i ruchowo mieszkańców Miasta Ruda Śląska.
19.	Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec im. Łucji Zawada w Rudzie Śląskiej	41-700 Ruda Śląska ul. Szczęść Boże 4	<p>Tworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju człowieka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie biwaków, obozów letnich i zimowych, rejsów, w tym realizacja warsztatów z zakresu profilaktyki zdrowotnej, z zakresu udzielania pierwszej pomocy; • Organizacja olimpiady sportowej dla dzieci i młodzieży; • Upowszechnianie idei wolontariatu oraz aktywizacja

			<p>środowiska lokalnego wokół działań wolontaryjnych – organizacja warsztatów dla młodzieży i dorosłych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udział w akcjach społecznych, charytatywnych, wydarzeniach lokalnych; • Organizacja Festiwalu Piosenki Harcerskiej i Turystycznej „Cmok – Song”.
20.	Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP	41-712 Ruda Śląska ul. Kardynała Augusta Hlonda 39	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie na szeroką skalę działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, szkolenia w placówkach oświatowych; • Współdziałanie z jednostkami organizacyjnymi Państwowej Straży Pożarnej oraz innymi podmiotami i instytucjami w mieście w celu zapewnienia bezpieczeństwa obywateli na terenie gminy Ruda Śląska.

Wykaz wszystkich organizacji mających siedzibę lub wydzielony oddział w Rudzie Śląskiej stanowi załącznik do niniejszej diagnozy.

BADANIA SONDAŻOWE

Ilościowy moduł badań posłużył uzyskaniu opinii odnoszących się do poruszanej w diagnozie problematyki wśród pełnoletnich mieszkańców całej gminy. Analiza częstości odpowiedzi na pytania kwestionariuszowe dała obraz poglądów mieszkańców, który w dalszej kolejności miał zostać pogłębiony poprzez realizację badań jakościowych w kontekście opracowania wniosków i rekomendacji z diagnozy. Metodą ilościową zastosowaną w diagnozie był sondaż. W diagnozie zdecydowano się na użycie techniki CAWI (Computer Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW), w której respondent jest proszony o wypełnienie kwestionariusza ankiety w formie elektronicznej. Respondent zarówno otrzymuje, jak i wypełnia dostarczoną mu ankietę, tym samym kanałem – internetowym.

Badanie przeprowadzone zostało wśród mieszkańców Miasta Ruda Śląska. Na pytania ankietowe odpowiadali dorośli mieszkańcy.

Diagnozowane obszary obejmowały:

1. Analizy ogólnego poziomu i jakości życia mieszkańców.
2. Aktywności społecznej mieszkańców.
3. Analizy głównych problemów społecznych dotyczących mieszkańców.
4. Poziomu wiedzy i zapotrzebowanie na usługi społeczne.

BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA RUDA ŚLĄSKA

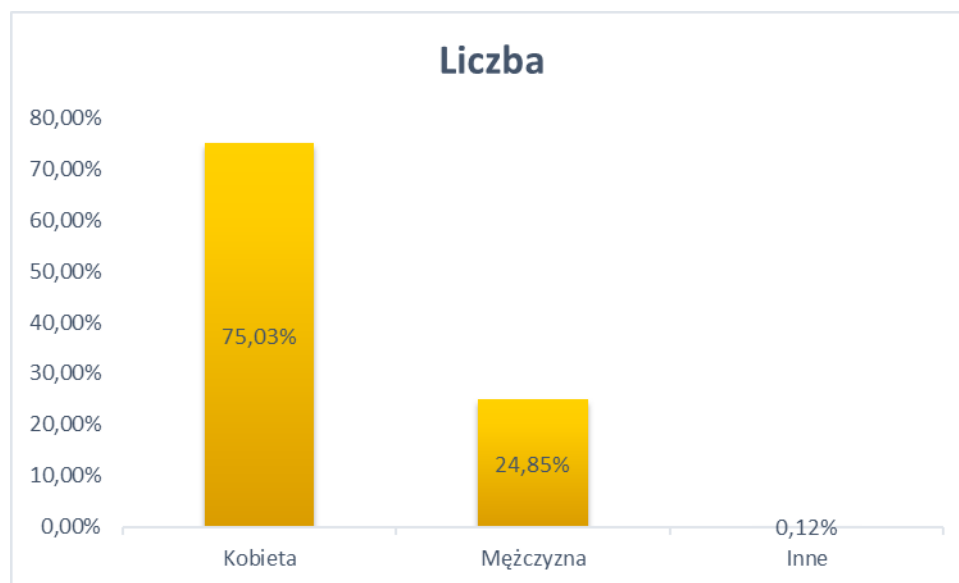
Metryczka

BADANA GRUPA

W badaniach ankietowych, które zostały udostępnione publicznie udział wzięło 825 osób dorosłych, które uzupełniły poprawnie całościowo kwestionariusz ankiety. Biorąc pod uwagę płeć badanych okazało się, że w większości były to kobiety (75,21%), a tylko 24,67 % stanowili mężczyźni.

Wykres i tabela 1 Płeć badanych dorosłych mieszkańców

Płeć	Liczba	%
Kobieta	619	75,03%
Mężczyzna	205	24,85%
Inne	1	0,12%

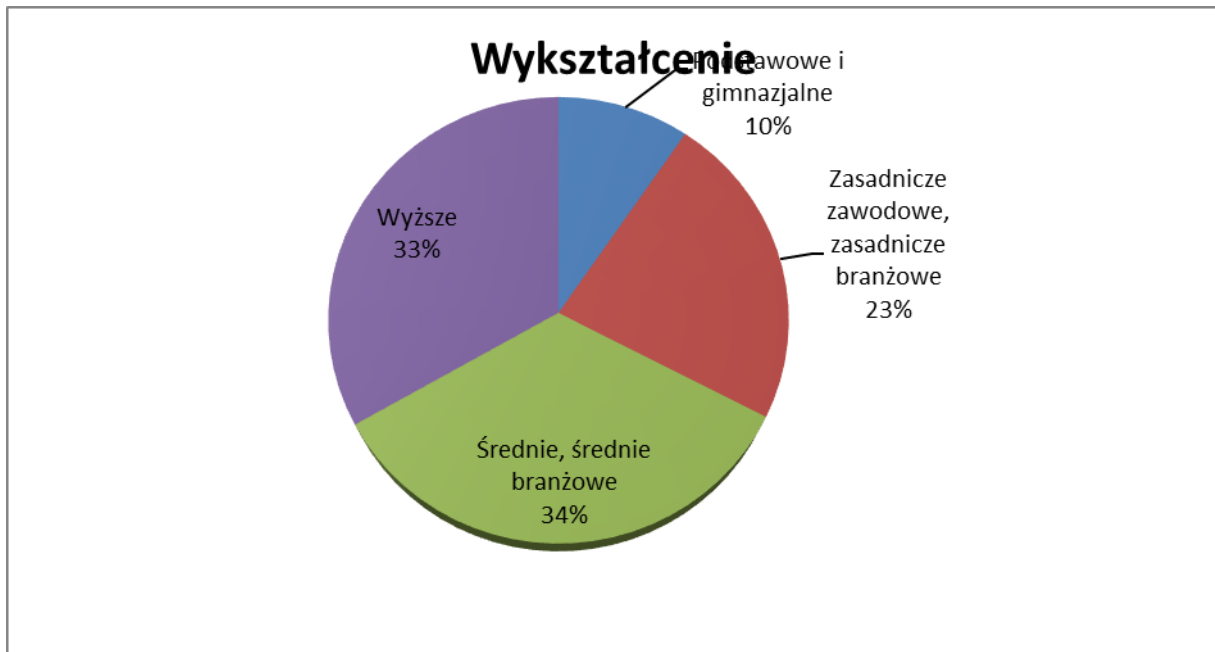

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym elementem opisującym badanych respondentów było wykształcenie. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem średnim (34,18%), natomiast co trzeci kwestionariusz ankiety wypełnili respondenci z wykształceniem wyższym (33,21%). 23,03% badanych posiada wykształcenie zawodowe lub zasadnicze zawodowe, a 9,58% mieszkańców zakończyło swoją edukację na poziomie gimnazjalnym i podstawowym.

Wykres i tabela 2 Wykształcenie badanych dorosłych mieszkańców

Wykształcenie	Liczba	%
Podstawowe i gimnazjalne	79	9,58%
Zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe	190	23,03%
Średnie, średnie branżowe	282	34,18%
Wyższe	274	33,21%

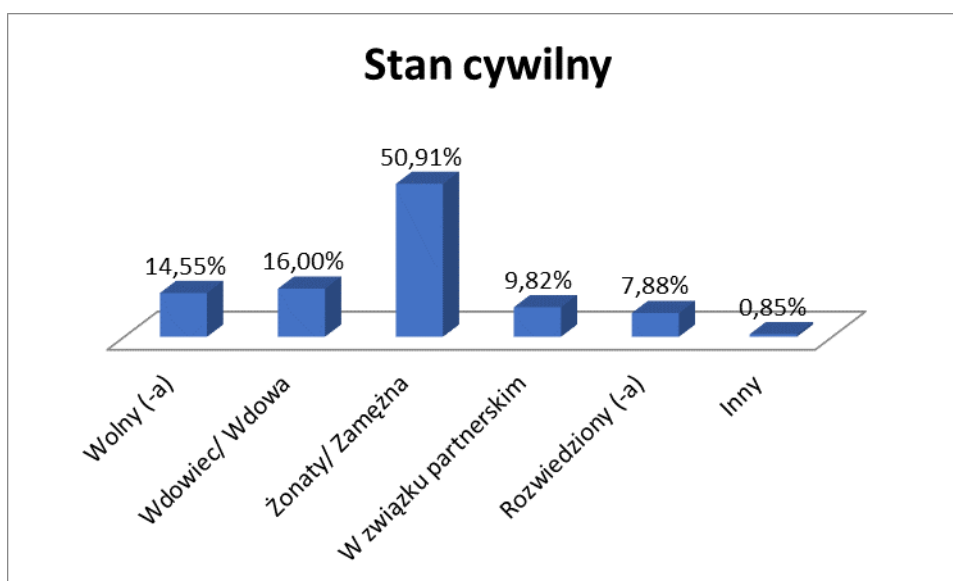

Źródło: opracowanie własne

Stan cywilny osób biorących udział w badaniu przedstawia się następująco: większość respondentów jest zamężnych/żonatych (50,91%), prawie co piąty badany to wdowiec/ wdowa (16,00%), a 14,55 % stanowią osoby stanu wolnego. Najmniejszy udział w badaniu mają osoby w związku partnerskim (9,82%) i rozwiedzione (7,88%).

Wykres i tabela 3 Stan cywilny badanych dorosłych mieszkańców

Stan cywilny	Liczba	%
Wolny (-a)	120	14,55%
Wdowiec/ Wdowa	132	16,00%
Żonaty/ Zameżna	420	50,91%
W związku partnerskim	81	9,82%
Rozwiedziony (-a)	65	7,88%
Inny	7	0,85%

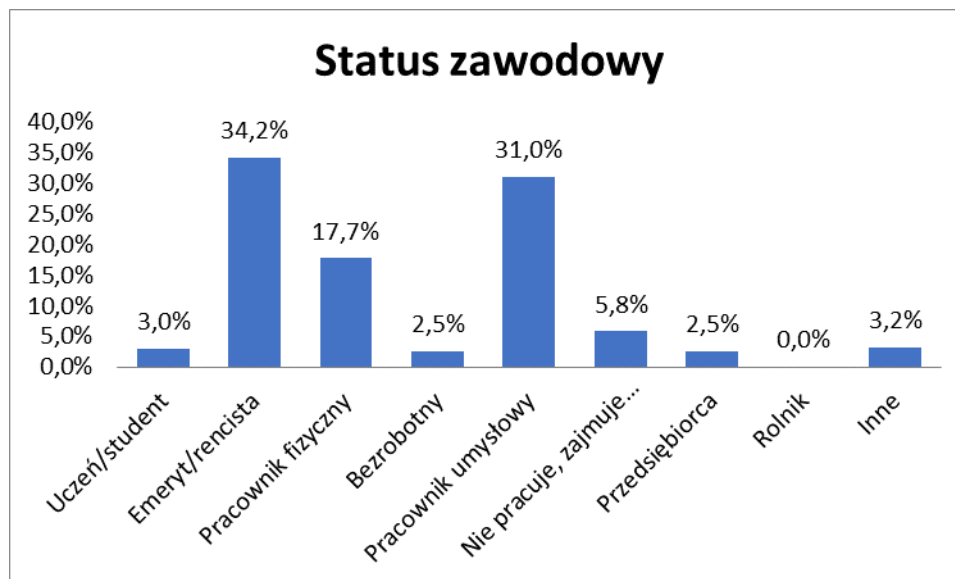
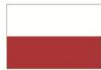

Źródło: opracowanie własne

Status zawodowy osób biorących udział w badaniu przedstawia się następująco: większość respondentów to emeryci / renciści 34,2%, prawie co trzeci badany to osoby pracujące umysłowo (31,0%), 17,7% stanowią pracownicy fizyczni. Najmniejszy udział w badaniu mają osoby nie pracujące, zajmujące się domem 5,8%, bezrobotni (2,5 %), uczniowie i studenci (3,0%) oraz przedsiębiorcy (2,5%).

Wykres i tabela 4 **Status zawodowy badanych dorosłych mieszkańców**

Status zawodowy	Liczba	%
Uczeń/student	25	3,0%
Emeryt/rencista	282	34,2%
Pracownik fizyczny	146	17,7%
Bezrobotny	21	2,5%
Pracownik umysłowy	256	31,0%
Nie pracuje, zajmuje się domem	48	5,8%
Przedsiębiorca	21	2,5%
Rolnik	0	0,0%
Inne	26	3,2%

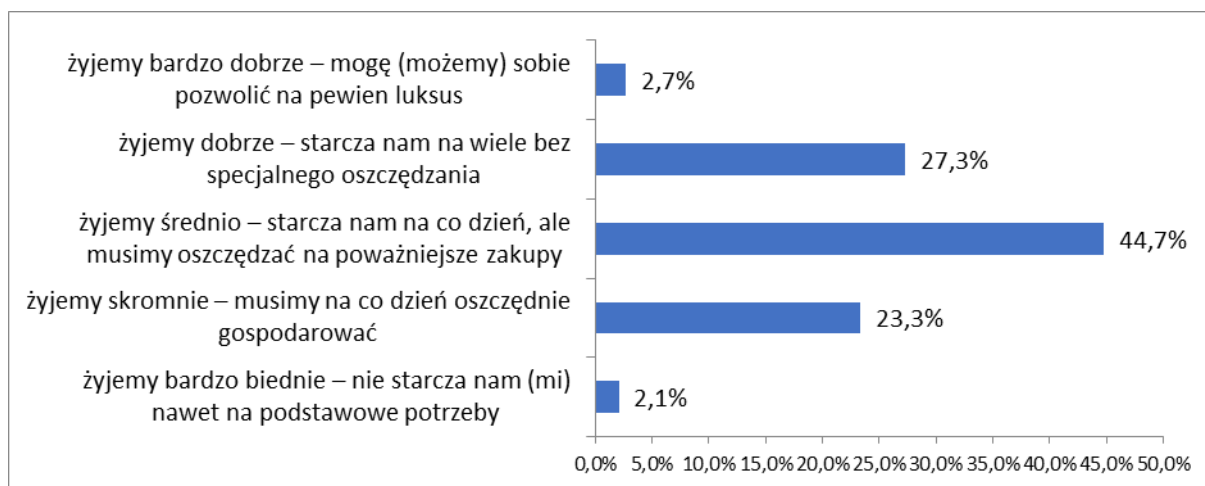

Źródło: opracowanie własne

Z uzyskanych od respondentów informacji wynika, że największą grupę stanowią osoby, których gospodarowanie środkami finansowymi pozostaje na średnim poziomie - cyt. „starcza na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy”(44,7%). W dalszej kolejności wskazywano sytuację skromną, taką charakteryzowało się 23,3% badanych oraz dobrą, na tą wskazało 27,30%. Tylko 2,1 % badanych uznało, że ich sytuacja ekonomiczna na chwilę obecną jest bardzo trudna, ponieważ nie starcza nawet na podstawowe potrzeby.

Wykres i tabela 5 Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?

	Liczba	%
żyjemy bardzo biednie – nie starcza nam (mi) nawet na podstawowe potrzeby	17	2,1%
żyjemy skromnie – musimy na co dzień oszczędnie gospodarować	192	23,3%
żyjemy średnio – starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy	369	44,7%
żyjemy dobrze – starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania	225	27,3%
żyjemy bardzo dobrze – mogę (możemy) sobie pozwolić na pewien luksus	22	2,7%

Źródło: opracowanie własne

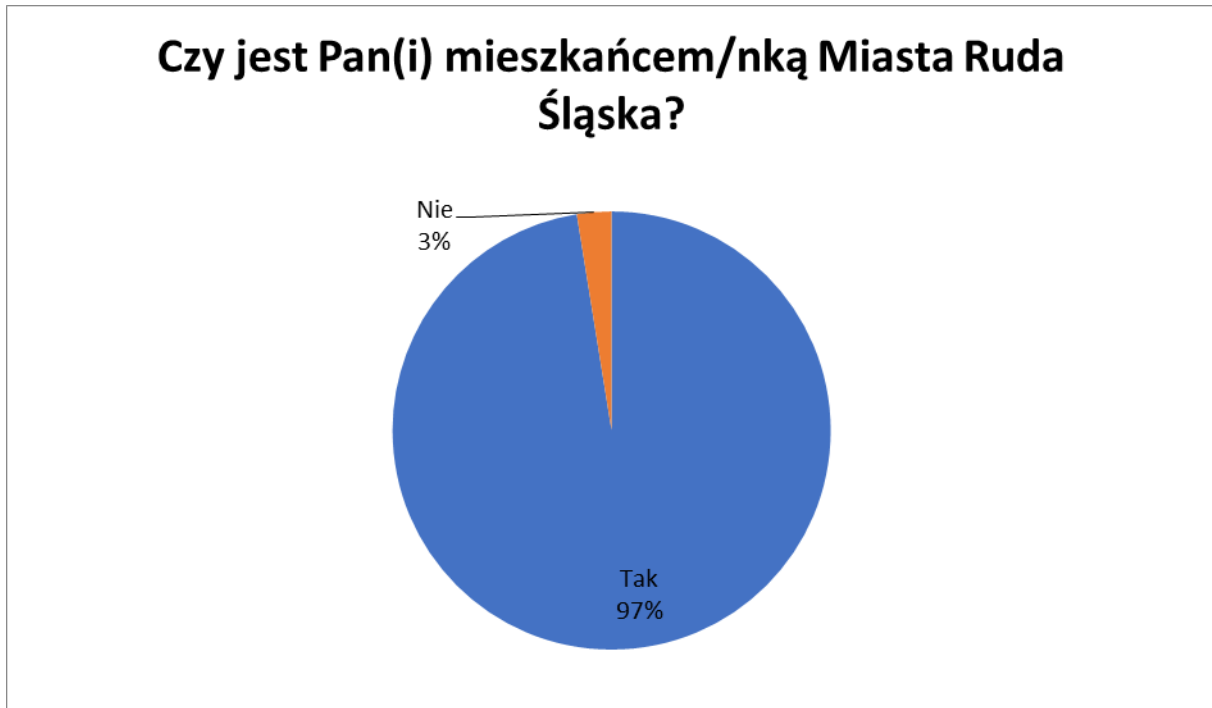
Informacja ogólne:

Pojęcie jakości życia ma oczywiście charakter subiektywny i każdy trochę inaczej ją rozumie. W kontekście miejsca zamieszkania jakość życia możemy zdefiniować jako odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu zaspokaja ono nasze różne potrzeby. Ich hierarchia dla każdego będzie nieco inna, ale podstawowy katalog jest w miarę zbliżony dla wszystkich – należą do niego kwestie dotyczące pracy, dostępności różnego rodzaju usług, możliwości wychowania i edukacji dzieci, spędzania czasu wolnego w tym oferty rekreacyjnej i kulturalnej oraz kontaktu z naturą, skomunikowania z lokalnymi centrami i tak dalej. Wypadkową tych wszystkich czynników możemy potraktować jako miarę jakości życia. W takim ujęciu satysfakcja z miejsca, w którym się mieszka, jest czynnikiem, który jesteśmy w stanie badać, jako że jest on w znacznym stopniu mierzalny. Poziom życia jest pojęciem, którym określa się, najogólniej biorąc, jakość warunków egzystencji w sensie stopnia zaspokojenia ważniejszych potrzeb, "urządzenia się", wygody i przyjemności życia. W tym ujęciu jest to synonim najszerzej pojętych warunków życia. Ta część badań wśród dorosłych mieszkańców Gminy Ruda Śląska dotyczyła tego właśnie obszaru, poznania poziomu życia mieszkańców i ich zadowolenia w tej sytuacji.

Pod względem miejsca zamieszkania prawie wszyscy badani są mieszkańcami Rudy Śląskiej (97,45 %).

Wykres i tabela 6 **Czy jest Pan(i) mieszkańcem/mieszkanką Gminy?**

Tak	804	97,45%
Nie	21	2,55%

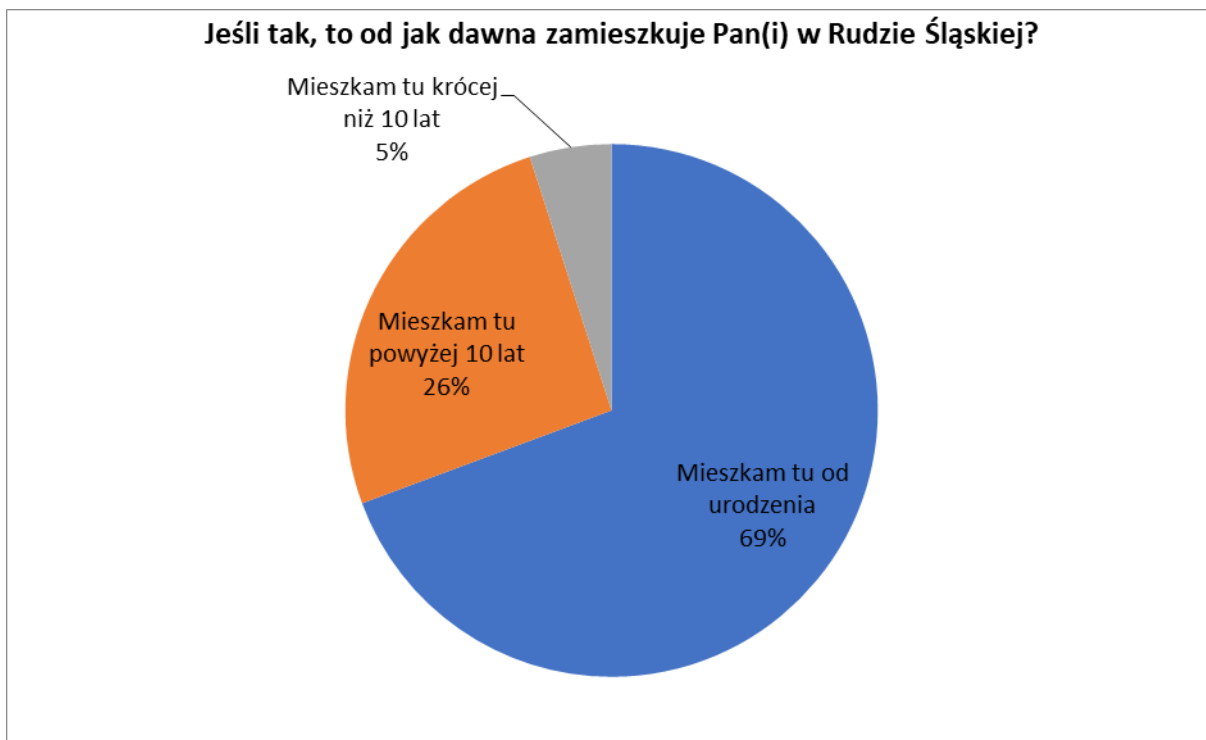
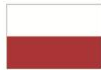

Źródło: opracowanie własne

Zdecydowana większość badanych (65,90%) mieszka w Rudzie Śląskiej od urodzenia, natomiast 28,20% respondentów mieszka dłużej niż 10 lat, a tylko 6,00% krócej

Wykres i tabela 7 **Jeśli tak, to od jak dawna zamieszkuje Pan(i) Rudę Śląską?**

	Liczba	%
Mieszkam tu od urodzenia	572	69,3%
Mieszkam tu powyżej 10 lat	212	25,7%
Mieszkam tu krócej niż 10 lat	41	5,0%

Źródło: opracowanie własne

Poproszono respondentów o ogólną ocenę poziomu życia w Mieście. Ponad dwie trzecie badanych (80,9%) stwierdziła, że Ruda Śląska zdecydowanie lub raczej jest dobrym miejscem do życia. 10,5% badanych, uważa że trudno powiedzieć, a 1,7% uznało, że Miasto zdecydowanie nie jest dobrym miejscem do życia.

Wykres i tabela 8 Czy uważa Pani/Pana, że Miasto Ruda Śląska jest dobrym miejscem do życia?

	Liczba	%
Zdecydowanie tak	228	27,6%
Raczej tak	440	53,3%
Raczej nie	56	6,8%
Zdecydowanie nie	14	1,7%
Trudno powiedzieć	87	10,5%

Źródło: opracowanie własne

Usługi Społeczne:

Ta część badań dorosłych mieszkańców Rudy Śląskiej dotyczy wiedzy na temat usług społecznych. Przypomnijmy, usługi społeczne to wspólne działania o charakterze niematerialnym dedykowane osobom, rodzinom i społeczności lokalnej. Bazują na potencjale, wiedzy, doświadczeniu i zasobach środowiska lokalnego. Ich celem jest podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zaspakajanie ich aktualnych potrzeb. Oznaczają one działania z zakresu:

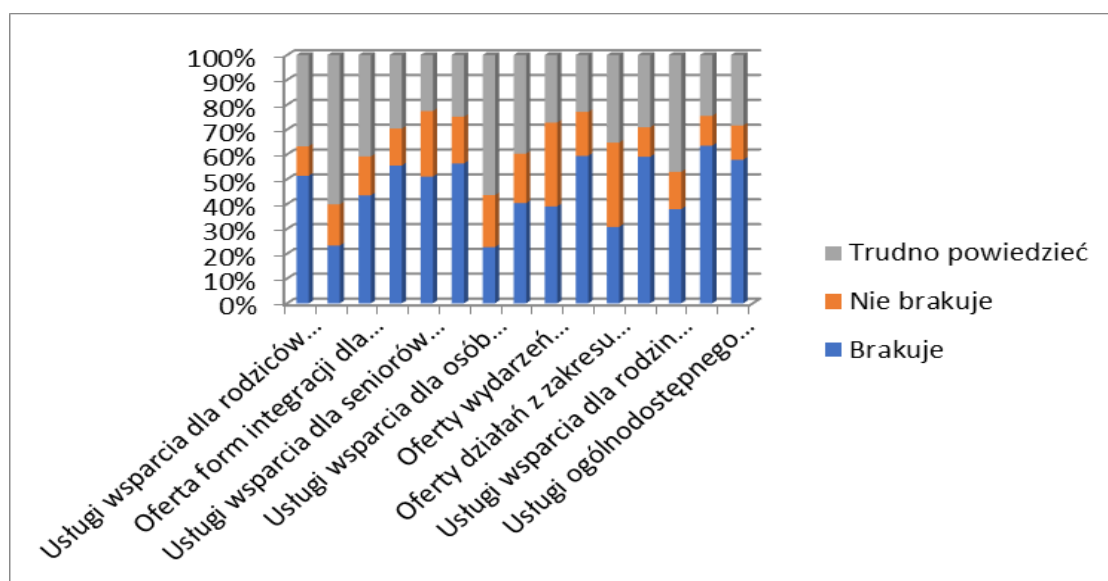
- ✓ polityki prorodzinnej,
- ✓ wspierania rodziny,
- ✓ systemu pieczy zastępczej,
- ✓ pomocy społecznej,
- ✓ promocji i ochrony zdrowia,
- ✓ wspierania osób niepełnosprawnych,
- ✓ edukacji publicznej,
- ✓ przeciwdziałania bezrobociu,
- ✓ kultury,
- ✓ kultury fizycznej i turystyki,
- ✓ pobudzania aktywności obywatelskiej,
- ✓ mieszkalnictwa,
- ✓ ochrony środowiska,
- ✓ reintegracji zawodowej i społecznej.

Najwięcej badanych osób wskazuje na potrzebę poszerzenia oferty i zwiększenie dostępu do mobilnych usług domowych dla seniorów (524). Następnie wskazywana jest potrzeba utworzenia miejsc aktywności społecznej dla dorosłych takich jak kluby, świetlice itp. (490), usług wsparcia dla opiekunów osób zależnych (chorych, z niepełnosprawnościami itp.) (487), usługi ogólnodostępnego punktu pralniczego czy łaźni (477) oraz usługa transportowa dla Seniorów (465). Natomiast 458 badanych wskazała również na potrzebę zwiększenia ofert wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami (m.in. usługi asystenckie, opiekuńcze, opieka wytchnieniowa itp.).

Wykres i tabela 9 Z poniższego katalogu usług społecznych, proszę wskazać te, których Pani/Pana zdaniem brakuje (nie są dostępne) oraz nie brakuje (są dostępne) na terenie Rudy Śląskiej:

	Brakuje	Nie brakuje	Trudno powiedzieć
Usługi wsparcia dla rodziców dzieci i młodzieży z problemami wychowawczymi	424	98	303
Usługi wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej	192	137	496
Oferta form integracji dla rodzin	359	129	337
Usługi wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami (m.in. usługi asystenckie, opiekuńcze, opieka wytchnieniowa itp.)	458	123	244
Usługi wsparcia dla seniorów (kluby seniora, spotkania, wyjazdy itp.)	421	218	186
Usługi transportowe dla seniorów	465	155	205
Usługi wsparcia dla osób uzależnionych/współuzależnionych	187	173	465
Usługi wsparcia w ramach programów profilaktyki i ochrony zdrowia	333	164	328
Oferty wydarzeń rozrywkowych/kulturalnych	326	282	227
Miejsca usług aktywności społecznej dla dorosłych (kluby, świetlice itp.)	490	146	189
Oferty działań z zakresu rekreacji i sportu	254	280	291
Formy usług wsparcia dla opiekunów osób zależnych (chorych, z niepełnosprawnościami itp.)	487	98	240
Usługi wsparcia dla rodzin zastępczych	313	124	388
Mobilne usługi domowe dla seniorów, np. fryzjer, podolog	524	99	202
Usługi ogólnodostępnego punktu pralniczego czy łaźni	477	114	234

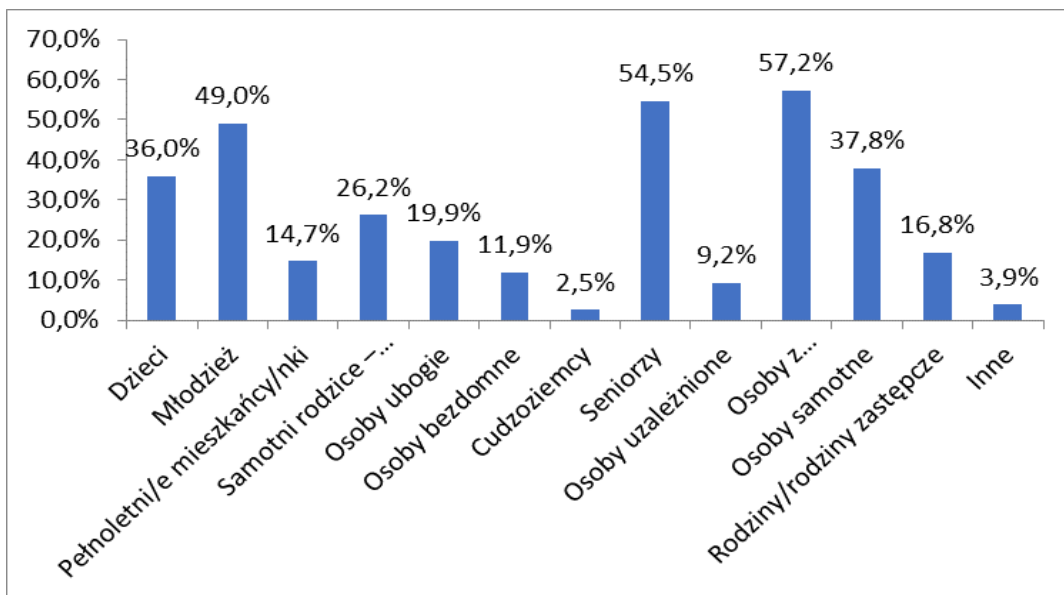
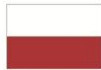

Źródło: opracowanie własne

W dalszej części badania mieszkańcy określili, że w Rudzie Śląskiej brakuje ofert w szczególności dla osób niepełnosprawnych (57,2%) oraz starszych (54,5%), a także dla młodzieży szkolnej (48,0%) i dzieci (36,0%) oraz osób samotnych (37,8%).

Wykres i tabela 10 Dla jakich grup społecznych w gminie brakuje oferty w szczególności?

	Liczba	%
Dzieci	297	36,0%
Młodzież	404	49,0%
Pełnoletni/e mieszkańcy/nki	121	14,7%
Samotni rodzice – matki/ojcowie	162	26,2%
Osoby ubogie	164	19,9%
Osoby bezdomne	98	11,9%
Cudzoziemcy	21	2,5%
Seniorzy	450	54,5%
Osoby uzależnione	76	9,2%
Osoby z niepełnosprawnościami	472	57,2%
Osoby samotne	312	37,8%
Rodziny/rodziny zastępcze	139	16,8%
Inne	32	3,9%

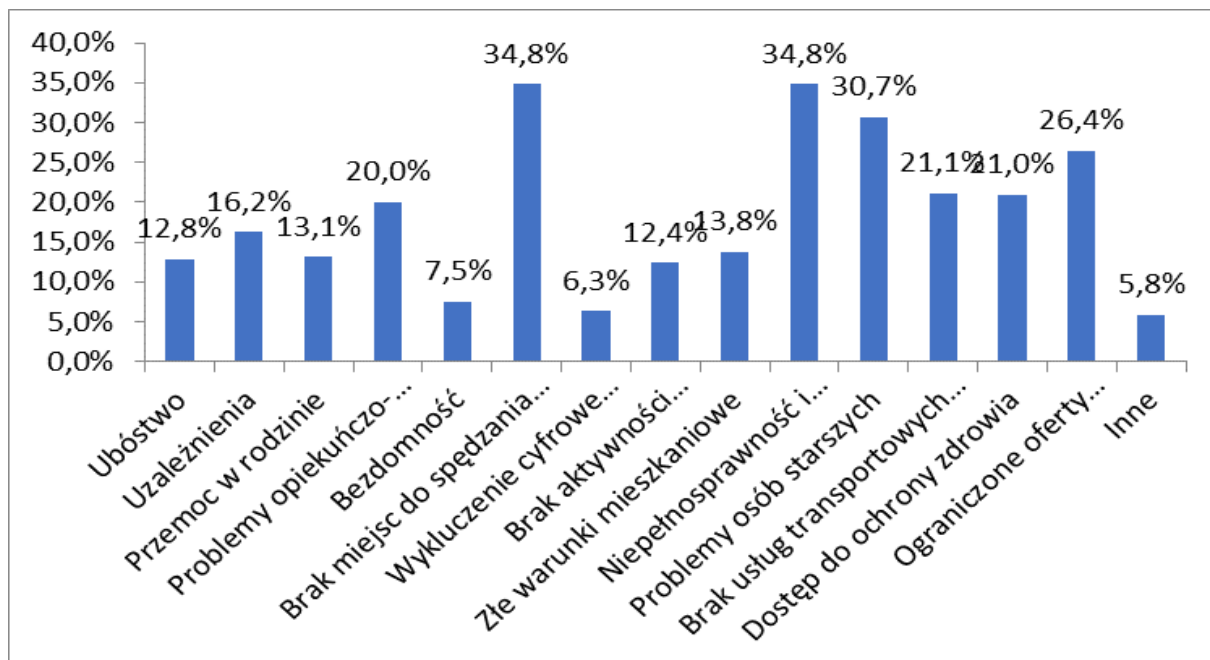

Źródło: opracowanie własne

Jako najważniejszy problem społeczny badani mieszkańcy wskazali brak miejsc do spędzania czasu wolnego (34,8%) i ograniczoną ofertę spędzania czasu wolnego lub jej brak (26,4%) oraz niepełnosprawność i długotrwała choroba (34,8%). W dalszej kolejności wskazano na problemy osób starszych (30,7%) i dostęp do ochrony zdrowia (21,0). Najmniej badanych wskazało wykluczenie cyfrowe i bezdomność.

Wykres i tabela 11 Jakie problemy uważa Pan(i) za najważniejsze w Mieście Ruda Śląska?

	Liczba	%
Ubóstwo	106	12,8%
Uzależnienia	134	16,2%
Przemoc w rodzinie	108	13,1%
Problemy opiekuńczo-wychowawcze	165	20,0%
Bezdomność	62	7,5%
Brak miejsc do spędzania czasu wolnego	287	34,8%
Wykluczenie cyfrowe mieszkańców/nek	52	6,3%
Brak aktywności obywatelskiej mieszkańców/nek	102	12,4%
Złe warunki mieszkaniowe	114	13,8%
Niepełnosprawność i długotrwała choroba	287	34,8%
Problemy osób starszych	253	30,7%
Brak usług transportowych do miejsc wsparcia	174	21,1%
Dostęp do ochrony zdrowia	173	21,0%
Ograniczone oferty spędzania czasu wolnego lub jej brak	218	26,4%
Inne	48	5,8%

Źródło: opracowanie własne

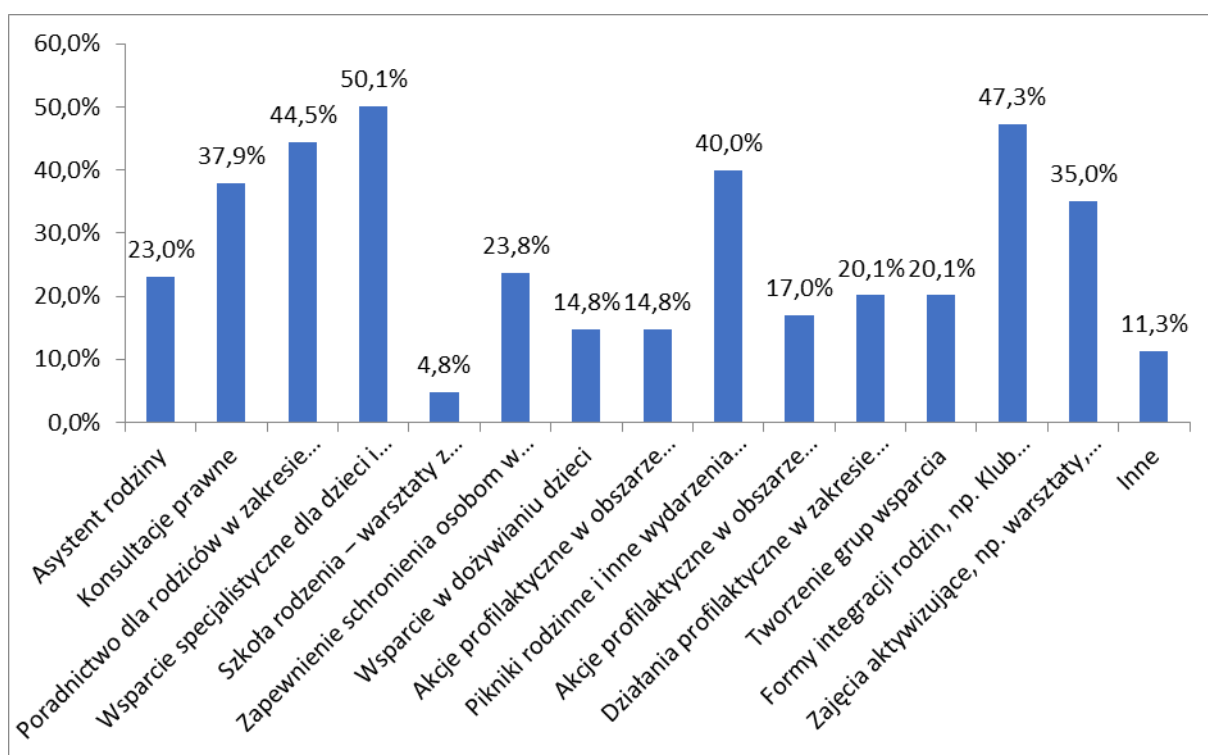
W dalszej części poproszono o określenie zapotrzebowania w Rudzie Śląskiej dla kluczowych grup społecznych tj. rodziny, osób starszych, młodzieży i osób z niepełnosprawnością.

Dorośli mieszkańcy odnosząc się do zapotrzebowania na terenie Miasta wskazali w większości na wsparcie specjalistyczne dla dzieci i rodziców (50,1%), formy integracji rodzin, np. Klub Rodzinny, wyjazdy itp (47,3%), poradnictwo dla rodziców w zakresie problemów opiekuńczych i wychowawczych (44,5%) oraz dostęp do prawnika (37,9%). Następnie wskazano pikniki rodzinne i inne wydarzenia plenerowe (40,0%) oraz zasygnalizowano potrzebę organizacji zajęć aktywizujących, np. warsztaty, pogadanki (35,0%).

Wykres i tabela 12 Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych RODZINOM jest największe zapotrzebowanie w Mieście Ruda Śląska?

	Liczba	%
Asystent rodziny	190	23,0%
Konsultacje prawne	313	37,9%
Poradnictwo dla rodziców w zakresie problemów opiekuńczych i wychowawczych	367	44,5%
Wsparcie specjalistyczne dla dzieci i rodziców (pedagog, logopeda itp.)	413	50,1%
Szkoła rodzenia – warsztaty z psychologiem	40	4,8%

Zapewnienie schronienia osobom w kryzysie	196	23,8%
Wsparcie w dożywianiu dzieci	122	14,8%
Akcje profilaktyczne w obszarze ochrony środowiska	122	14,8%
Pikniki rodzinne i inne wydarzenia plenerowe	330	40,0%
Akcje profilaktyczne w obszarze ochrony zdrowia	140	17,0%
Działania profilaktyczne w zakresie uzależnień, przemocy itp.	166	20,1%
Tworzenie grup wsparcia	166	20,1%
Formy integracji rodzin, np. Klub Rodzinny, wyjazdy itp.	390	47,3%
Zajęcia aktywizujące, np. warsztaty, pogadanki itp.	289	35,0%
Inne	93	11,3%

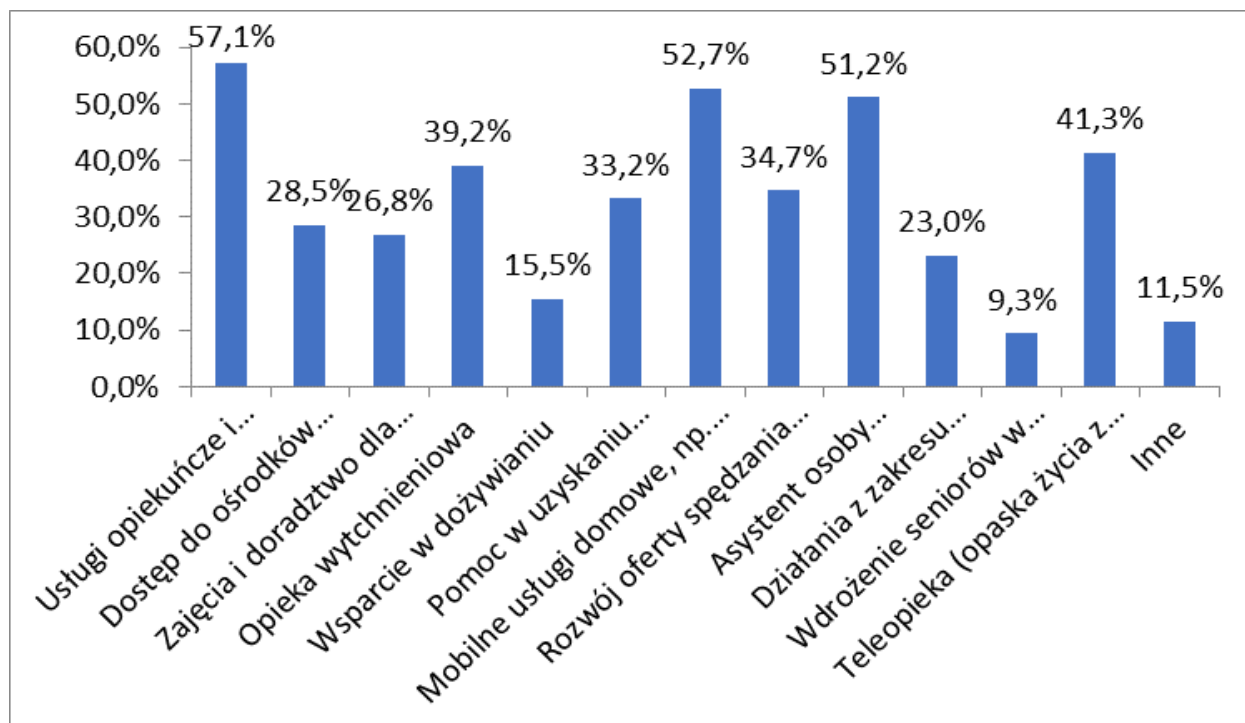

Źródło: opracowanie własny

Odnosząc się do grupy seniorów oraz osób z niepełnosprawnością, badani mieszkańcy za największe zapotrzebowanie wskazali usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (57,1%) mobilne usługi domowe (52,7%) oraz asystenta osoby niepełnosprawnej (51,2%). Następnie wskazano na wsparcie w zakresie teleopieki (41,3%) oraz opieki wytchnieniowej (39,2%) Najmniej badanych uznało za istotne wdrożenie seniorów w procesy decyzyjne w mieście (9,3%).

Wykres i tabela 13 Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych OSOBOM STARSZYM I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ jest największe zapotrzebowanie w Mieście Ruda Śląska?

	Liczba	%
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	471	57,1%
Dostęp do ośrodków wsparcia dziennego	235	28,5%
Zajęcia i doradztwo dla opiekunów osób starszych i z niepełnosprawnościami	221	26,8%
Opieka wytchnieniowa	323	39,2%
Wsparcie w dożywianiu	128	15,5%
Pomoc w uzyskaniu świadczeń dla osób z niepełnosprawnościami	274	33,2%
Mobilne usługi domowe, np. fryzjer, podolog	435	52,7%
Rozwój oferty spędzania czasu wolnego, np. zajęcia w Klubie Seniora	286	34,7%
Asystent osoby niepełnosprawnej	422	51,2%
Działania z zakresu pobudzania aktywności fizycznej, np. wyjazdy krajoznawcze	190	23,0%
Wdrożenie seniorów w procesy decyzyjne w mieście (np. rada seniorów)	77	9,3%
Teleopieka (opaska życia z przyciskiem SOS, e-konsultacje itp.)	341	41,3%
Inne	95	11,5%

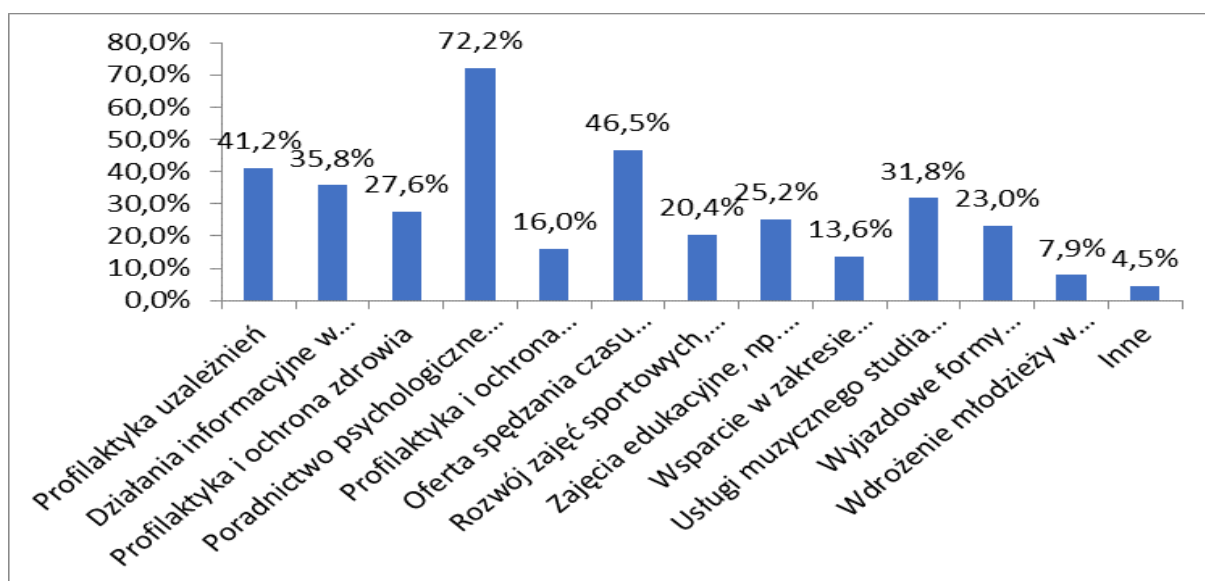
Źródło: opracowanie własne

Na największe zapotrzebowanie na usługi społeczne w Mieście dedykowane młodzieży wskazano w większości Poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne (72,2%) ofertę spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (46,5%) oraz profilaktykę uzależnień, w tym uzależnień od Internetu i komputera w szkołach (41,2%). Zasygnalizowano także potrzebę zwiększenie działań informacyjnych w zakresie nabycia umiejętności i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych np. przemoc w rodzinie (35,38%) oraz umożliwienia działalności muzycznej (31,8%). Najmniej wskazań dotyczyło wdrożenia młodzieży w procesy decyzyjne (7,9%).

Wykres i tabela 14 Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych MŁODZIEŻY jest największe zapotrzebowanie w Mieście Ruda Śląska?

	Liczba	%
Profilaktyka uzależnień	340	41,2%
Działania informacyjne w zakresie nabycia umiejętności i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych (np. przemoc w rodzinie)	295	35,8%
Profilaktyka i ochrona zdrowia	228	27,6%
Poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne	596	72,2%
Profilaktyka i ochrona środowiska, np. zajęcia informacyjne, warsztaty itp.	132	16,0%
Oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, np. gry komputerowe, planszowe, zajęcia manualne itp.	384	46,5%
Rozwój zajęć sportowych, np. lokalne rozgrywki piłki nożnej itp.	168	20,4%
Zajęcia edukacyjne, np. kursy, szkolenia, warsztaty itp.	208	25,2%
Wsparcie w zakresie realizacji inicjatyw młodzieży	112	13,6%
Usługi muzycznego studia nagrań	262	31,8%
Wyjazdowe formy integracyjne (letnie/zimowe)	190	23,0%
Wdrożenie młodzieży w procesy decyzyjne w mieście (np. Młodzieżowa Rada Miasta)	65	7,9%
Inne	37	4,5%

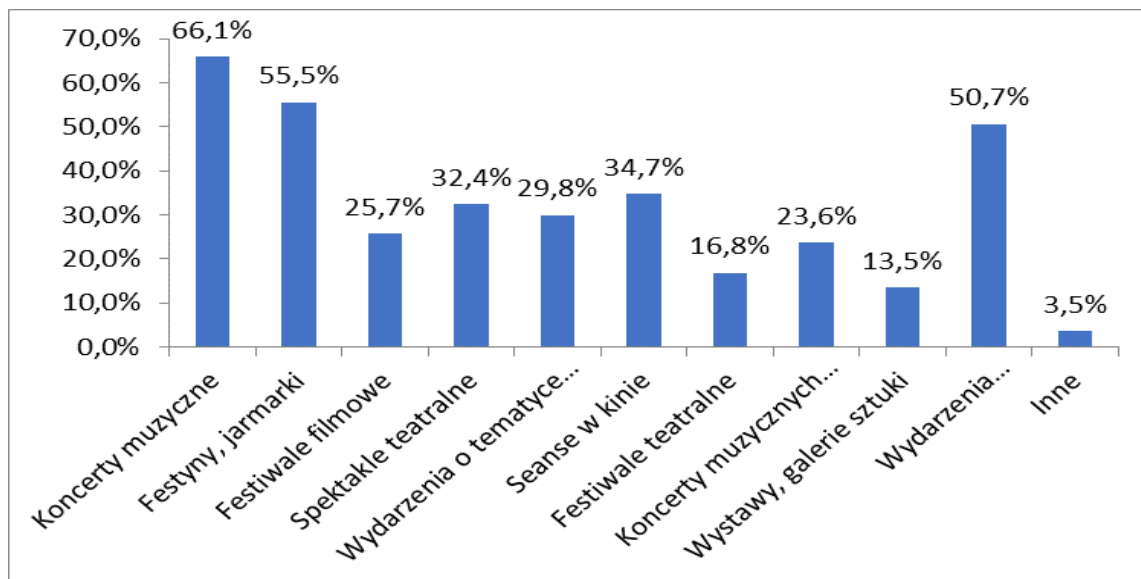

Źródło: opracowanie własne

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że dorośli mieszkańcy Miasta najchętniej uczestniczyliby w koncertach muzycznych znanych gwiazd (66,1%) festynach/jarmarkach (55,5%) i wydarzeniach okolicznościowych, np. zabawy tematyczne, taneczne, Dzień Sportu, Dzień Turystyki, Dzień Dziecka itp. (50,7%). Najmniej badanych uznało, że wystawy/galerie sztuki (13,5%) czy festiwale teatralne (16,8%) cieszyłyby się najniższym zainteresowaniem.

Wykres i tabela 15 Proszę określić, w jakiego typu wydarzeniach /impresach kulturalnych najchętniej brał(a)by Pan(i) udział?

	Liczba	%
Koncerty muzyczne	545	66,1%
Festyny, jarmarki	458	55,5%
Festiwale filmowe	212	25,7%
Spektakle teatralne	267	32,4%
Wydarzenia o tematyce regionalnej	246	29,8%
Seanse w kinie	286	34,7%
Festiwale teatralne	139	16,8%
Koncerty muzycznych zespołów amatorskich	195	23,6%
Wystawy, galerie sztuki	111	13,5%
Wydarzenia okolicznościowe, np. zabawy tematyczne, taneczne, Dzień Sportu, Dzień Turystyki, Dzień Dziecka itp.	418	50,7%
Inne	29	3,5%

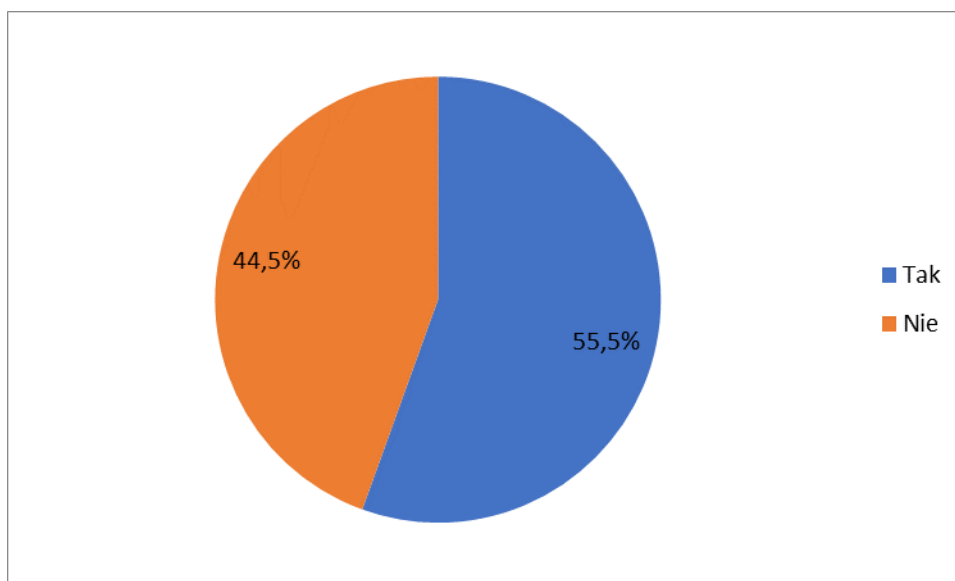
Źródło: opracowanie własne

Dostępność usług społecznych:

Ankietowanym zostało zadane pytanie: Czy gdyby zaistniała taka sytuacja, w której musiał(a)by Pan(i) skorzystać z usług społecznych, to czy wiedział(a)by Pan(i) gdzie udać się po wsparcie (niefinansowe)? - 55,5 % respondentów wiedziałoby gdzie udać się po wsparcie, a 44,5 % nie miałoby takiej wiedzy.

Wykres i tabela 16 Czy gdyby zaistniała taka sytuacja, w której musiał(a)by Pan(i) skorzystać z usług społecznych, to czy wiedział(a)by Pan(i) gdzie udać się po wsparcie (niefinansowe)?

Tak	458	55,5%
Nie	367	44,5%

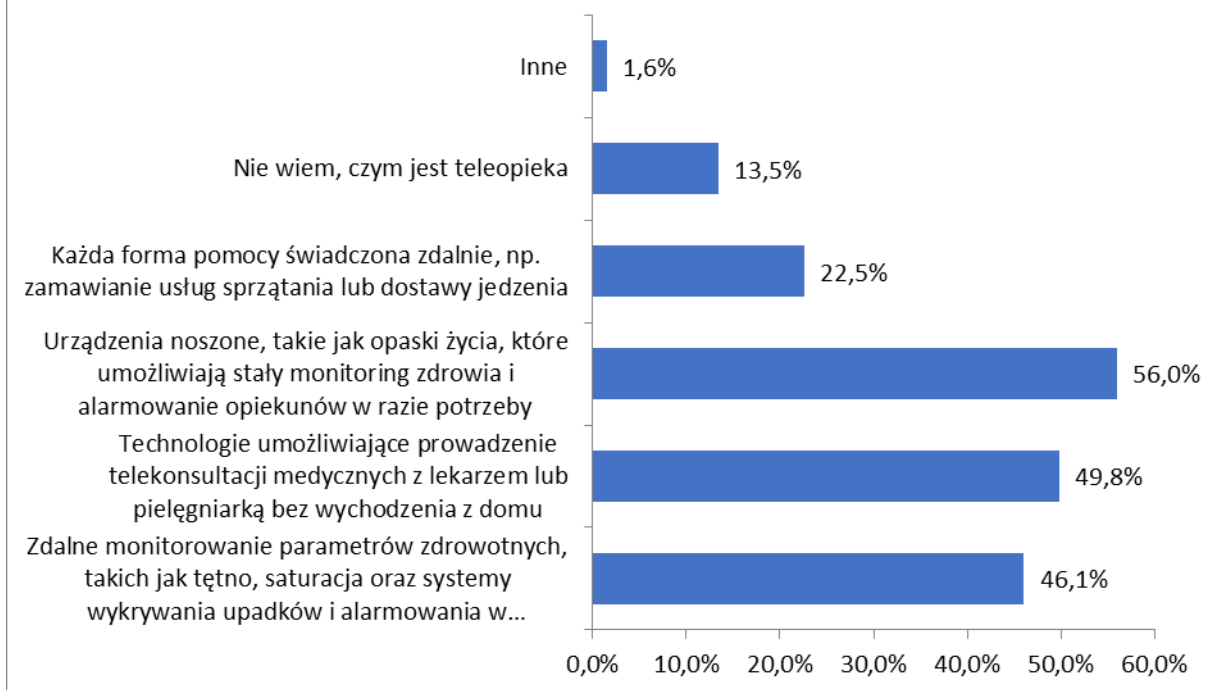
Źródło: opracowanie własne

Kolejne pytania dotyczyły jednej z nowoczesnych form usług społecznych – teleopieki. Na pytanie jak rozumie Pan/Pani pojęcie teleopieki, najczęściej pytanych wskazało teleopiekę jako urządzenia noszone, takie jak opaski życia, które umożliwiają stały monitoring zdrowia i alarmowanie opiekunów w razie potrzeby (56,0%) oraz technologie umożliwiające prowadzenie telekonsultacji medycznych z lekarzem lub pielęgniarką bez wychodzenia z domu (49,8%). Nie umiało udzielić odpowiedzi czym jest teleopieka 13,5 % badanych.

Wykres i tabela 17 **Jak rozumie Pan(i) pojęcie teleopieki?**

	Liczba	%
Zdalne monitorowanie parametrów zdrowotnych, takich jak tętno, saturacja oraz systemy wykrywania upadków i alarmowania w sytuacjach zagrożenia	271	43,9%
Technologie umożliwiające prowadzenie telekonsultacji medycznych z lekarzem lub pielęgniarką bez wychodzenia z domu	333	53,9%
Urządzenia noszone, takie jak opaski życia, które umożliwiają stały monitoring zdrowia i alarmowanie opiekunów w razie potrzeby	326	52,8%
Każda forma pomocy świadczona zdalnie, np. zamawianie usług sprzątnia lub dostawy jedzenia	160	25,9%
Nie wiem, czym jest teleopieka	92	14,9%
Inne	11	1,8%

Jak rozumie Pan(i) pojęcie teleopieki?

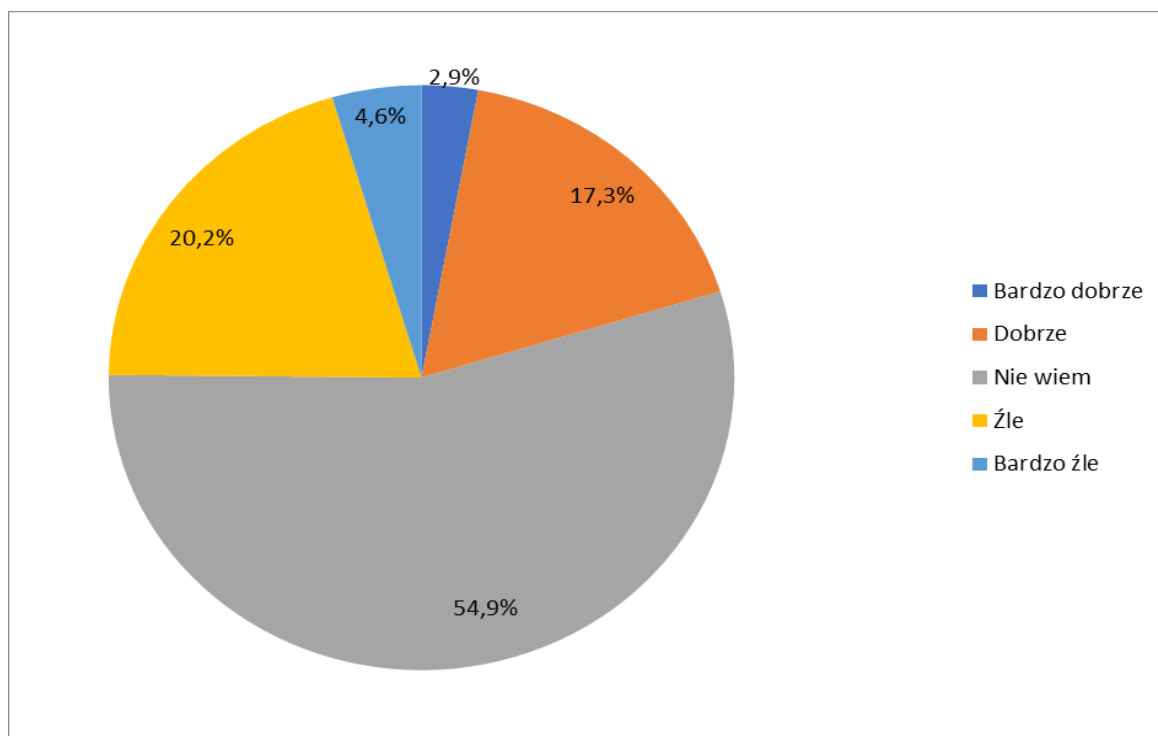

Źródło: opracowanie własne

Oceniając poziom dostępności usług teleopieki 54,9% badanych wskazało, że nie ma wiedzy na ten temat. Prawie 25 % badanych wskazało, że źle bądź bardzo źle, a 20 % że dobrze lub bardzo dobrze.

Wykres i tabela 18 Jak Pan(i) ocenia obecny poziom dostępności usług teleopieki w Mieście Ruda Śląska?

	Liczba	%
Bardzo dobrze	24	2,9%
Dobrze	143	17,3%
Nie wiem	453	54,9%
Źle	167	20,2%
Bardzo źle	38	4,6%

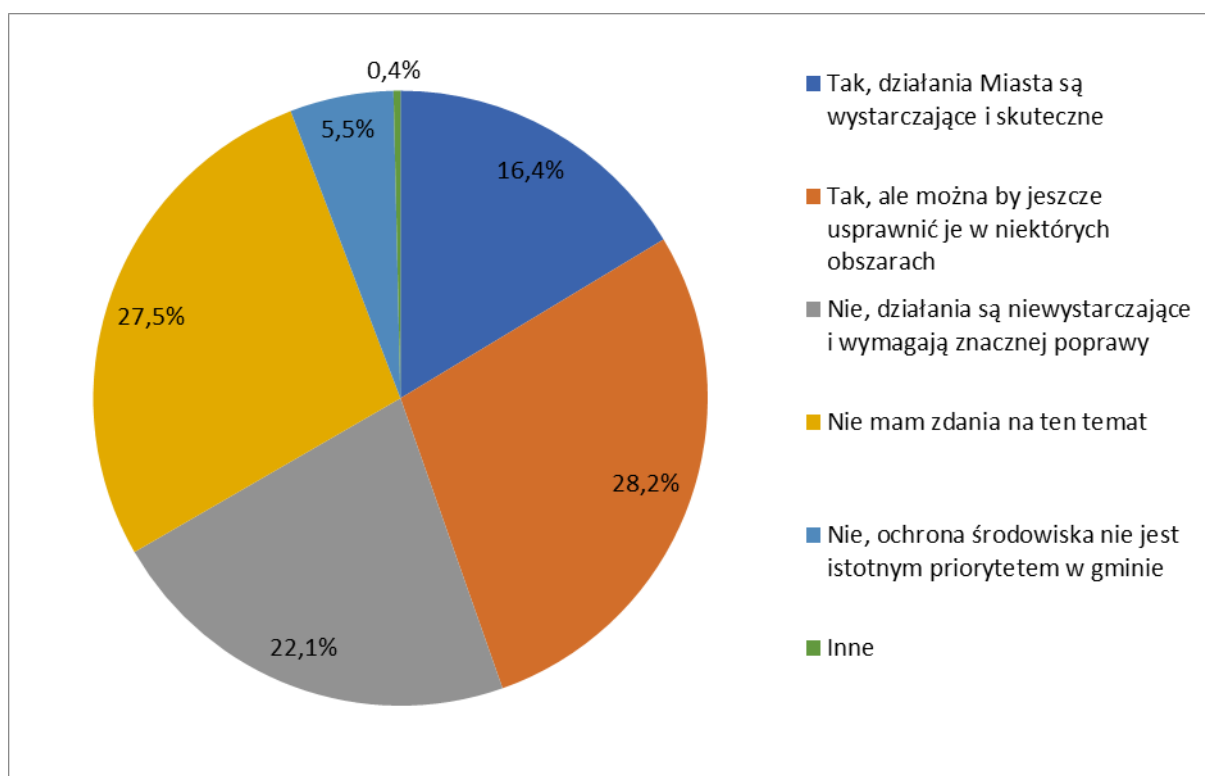

Źródło: opracowanie własne

W związku z ochroną środowiska, najwięcej badanych osób uważa, że można by było ją usprawnić w niektórych obszarach (28,2%) kilka osób mniej odpowiedziało, że nie ma zdania na ten temat (27,5 %), a 22,1 % ankietowanych wskazało, że działania Miasta są niewystarczające i wymagają znacznej poprawy. Natomiast najmniej (5,5%) osób badanych twierdzi, że ochrona środowiska nie jest dla nich istotnym priorytetem w Mieście.

Wykres i tabela 19 Czy uważa Pan(i), że Miasto Ruda Śląska podejmuje wystarczające działania na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju ekologicznego?

	Liczba	%
Tak, działania Miasta są wystarczające i skuteczne	135	16,4%
Tak, ale można by jeszcze usprawnić je w niektórych obszarach	233	28,2%
Nie, działania są niewystarczające i wymagają znacznej poprawy	182	22,1%
Nie mam zdania na ten temat	227	27,5%
Nie, ochrona środowiska nie jest istotnym priorytetem w gminie	45	5,5%
Inne	3	0,4%

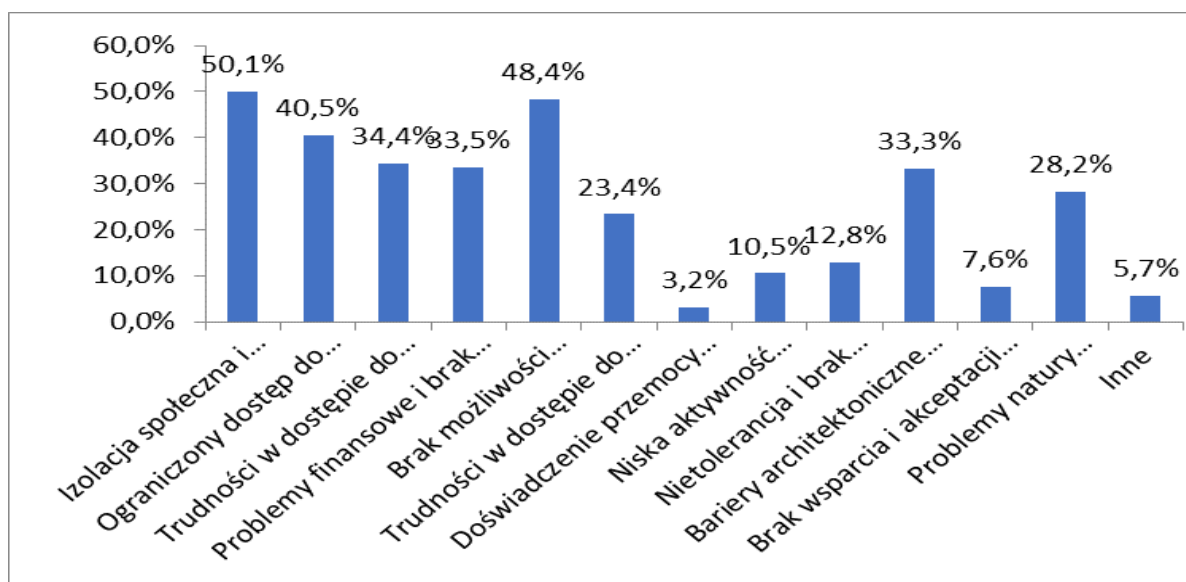
Źródło: opracowanie własne

Za najczęstsze problemy społeczne zdefiniowane przez respondentów, które dotyczą osoby starsze i z niepełnosprawnościami, uznano: izolację społeczną i poczucie samotności (50,1%) brak możliwości korzystania z rehabilitacji (48,4%) oraz ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki (40,5%). Następnie wskazano na trudności w dostępie do usług opiekuńczych (34,4%) oraz bariery architektoniczne utrudniające swobodę poruszania się (33,3%). Najmniej badanych wskazało na doświadczenie przemocy domowej (3,2%).

Wykres i tabela 20 **Jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami mieszkające na terenie Miasta Ruda Śląska?**

	Liczba	%
Izolacja społeczna i poczucie samotności	413	50,1%
Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki	334	40,5%
Trudności w dostępie do usług opiekuńczych	284	34,4%
Problemy finansowe i brak stabilności materialnej	276	33,5%
Brak możliwości korzystania z rehabilitacji	399	48,4%
Trudności w dostępie do usług asystenta/opieki wytchnieniowej	193	23,4%
Doświadczenie przemocy domowej	26	3,2%
Niska aktywność zawodowa i trudności na rynku pracy	87	10,5%

Nietolerancja i brak akceptacji ze strony otoczenia	106	12,8%
Bariery architektoniczne utrudniające swobodę poruszania się	275	33,3%
Brak wsparcia i akceptacji w środowisku rodzinnym	63	7,6%
Problemy natury psychicznej i emocjonalnej	233	28,2%
Inne	47	5,7%

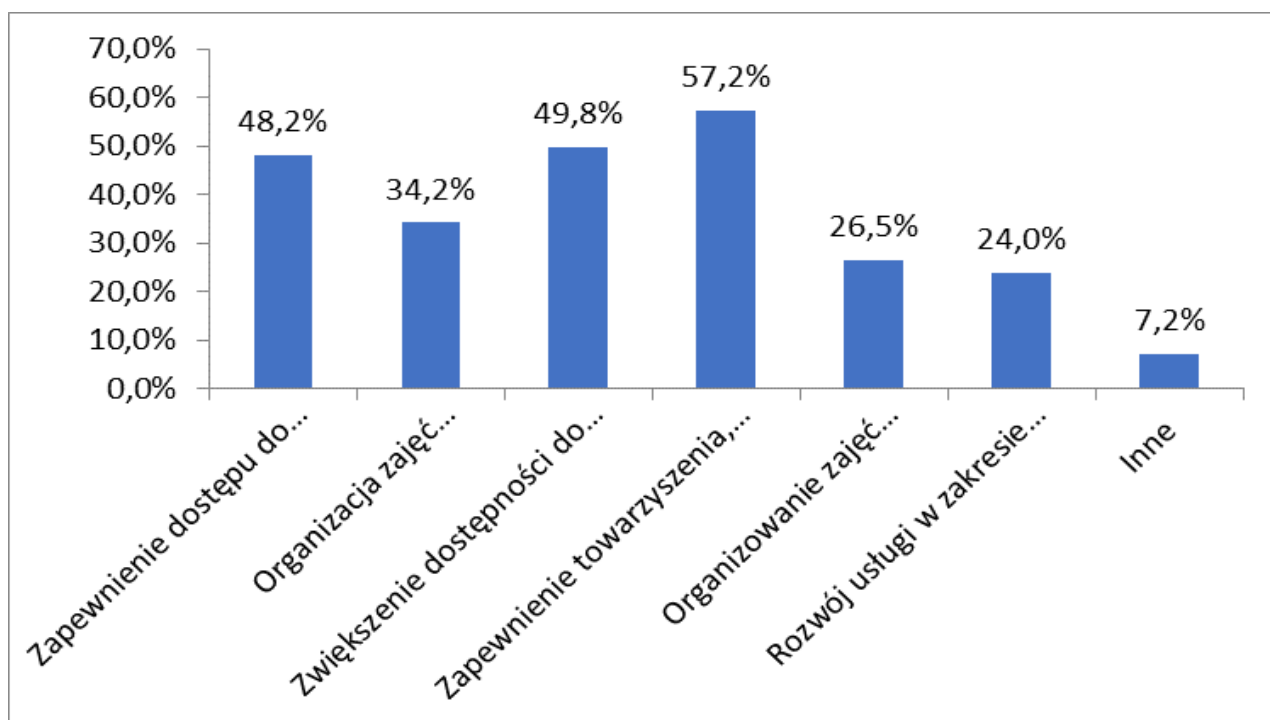

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym obszarem badania było określenie rozwiązań i usług, które mogłyby ułatwić osobom starszym i z niepełnosprawnościami, a także ich rodzinom codzienne funkcjonowanie i bardziej aktywny udział w życiu społecznym. Za najważniejsze wskazano potrzebę zapewnienia towarzyszenia, np. w formie asystenta osobistego dla osób starszych i z niepełnosprawnością (57,2%) oraz zwiększenie dostępności istniejących usług opiekuńczych (49,8%). W dalszej kolejności wskazano na zapewnienie dostępu do mobilnych usług doradczych (48,2%) i potrzebę organizacji zajęć kulturalnych i edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnością (34,2%).

Wykres i tabela 21 Jakie rozwiązania i usługi mogłyby ułatwić osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinom codzienne funkcjonowanie i bardziej aktywny udział w życiu społecznym?

	Liczba	%
Zapewnienie dostępu do mobilnych usług doradczych (np. prawnik, psycholog, terapeuta, pracownik socjalny)	398	48,2%
Organizacja zajęć kulturalnych i edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnością	282	34,2%
Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych	411	49,8%
Zapewnienie towarzyszenia, np. w formie asystenta osobistego dla osób starszych i z niepełnosprawnością	472	57,2%
Organizowanie zajęć aktywizujących w zakresie kształcenia, rekreacji, sportu, turystyki, kultury czy edukacji	219	26,5%
Rozwój usługi w zakresie opieki wytchnieniowej	198	24,0%
Inne	59	7,2%

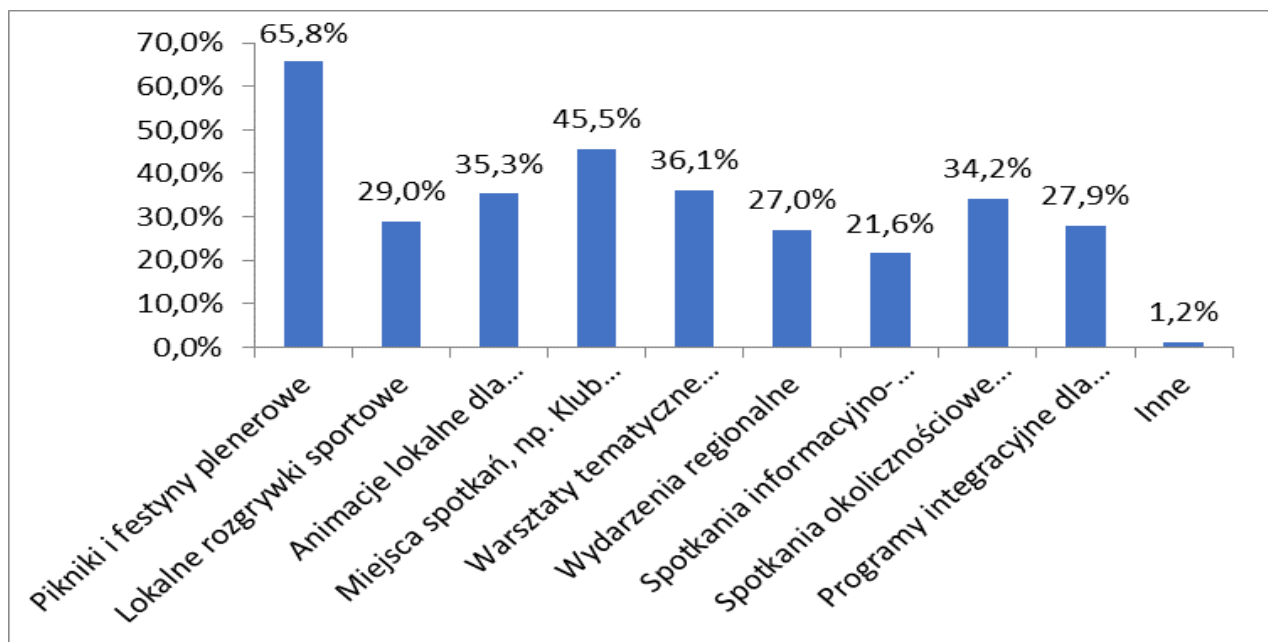
Źródło: opracowanie własne

Ankietowani mieszkańcy Rudy Śląskiej na pytanie związane z organizacją działań integracyjnych, w większości odpowiedzieli, że najchętniej integrowaliby się podczas pikników i festynu plenerowego (68,4%), pobytu w miejscach spotkań, np. Klub Seniora, Klub Rodzinny itp. (47,9%) oraz podczas spotkań okolicznościowych dla mieszkańców/nek (np. z okazji Świąt Bożego Narodzenia, Wielkanocy, Dnia Babci i Dziadka) – 33,3% mieszkańców.

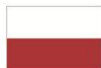
Wykres i tabela 22 **Jakie działania integracyjne powinny być organizowane na terenie Miasta Ruda Śląska?**

	Liczba	%
Pikniki i festyny plenerowe	543	65,8%
Lokalne rozgrywki sportowe	239	29,0%
Animacje lokalne dla mieszkańców/nek, np. Dzień Dziecka, Powitanie lata itp.	291	35,3%
Miejsca spotkań, np. Klub Seniora, Klub Rodzinny itp	375	45,5%
Warsztaty tematyczne dostosowane do zainteresowań mieszkańców/nek	298	36,1%
Wydarzenia regionalne	223	27,0%
Spotkania informacyjno-profilaktyczne (np. z udziałem Policji, Straży Pożarnej, ratowników medycznych, pracowników socjalnych)	178	21,6%
Spotkania okolicznościowe dla mieszkańców/nek (np. z okazji Świąt Bożego Narodzenia, Wielkanocy, Dnia Babci i Dziadka)	282	34,2%
Programy integracyjne dla społeczności lokalnej	230	27,9%
Inne	10	1,2%

W ankiecie padło pytanie otwarte: Jakie według Pana(i) inne formy pomocy powinny zostać jeszcze zainicjowane na terenie Miasta Ruda Śląska oprócz wymienionych powyżej? Respondenci odpowiedzieli w sposób następujący:

- ✓ *lepszą dostępność do lekarzy specjalistów*
- ✓ *łatwy dostęp do ośrodka zdrowia bez kolejek*
- ✓ *poradnictwo dla młodzieży*
- ✓ *działania dla młodzieży*

- ✓ *zagoszczarowanie czasu wolnego dla 40 – 50 latków*
- ✓ *wsparcie dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, wsparcie dla dorastającej młodzieży-psychologiczne, radzenie sobie ze stresem, wsparcie dla rodzin zajmujących się osobami starszymi, krok po kroku, co robić z osobami chorymi np. z Alzheimerem'*
- ✓ *zmniejszenie odpłatności w domach seniora*
- ✓ *szkolenia dla młodych na temat planowania rodziny, wspieranie w poszukiwaniu pracy*
- ✓ *hipoterapia, hydroterapia, dogoterapia*
- ✓ *darmowy transport dla niepełnosprawnych do lekarza w godzinach popołudniowych*
- ✓ *często podała także odpowiedź nie wiem.*

BADANIA JAKOŚCIOWE

Indywidualne wywiady pogłębione wśród osób będących przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, przedstawicielami organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta Ruda Śląska

Analiza wyników badań jakościowych w pierwszej części odnosi się do interpretacji wyników badania wykonanego metodą indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI) i przeprowadzonego wśród osób będących przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, przedstawicielami organizacji pozarządowych z terenu Miasta Ruda Śląska. W badaniu wzięło udział 10 osób. Do realizacji wywiadów wykorzystano scenariusz IDI, który uzupełniano w czasie rzeczywistym podczas prowadzonego wywiadu.

Wypowiedzi uczestników badania zostały przedstawione w podziale na trzy obszary problemowe: *Informacje o mieście – specyfika, najważniejsze wyróżniki; Usługi społeczne w mieście; Potencjał społeczności lokalnej i potencjał gospodarczy do świadczenia usług społecznych.*

W analizie pierwszego obszaru uwzględniono następujące pytania z wywiadu:

1. Krótka charakterystyka specyfiki Miasta, co jest dla niej typowe, a co odróżnia od sąsiednich gmin?
2. Jakie problemy społeczne występują w Mieście Ruda Śląska?
3. Jakie istnieją potrzeby w Mieście Ruda Śląska?
4. Czy Miasto Ruda Śląska jest dobrym miejscem do życia? Jakie są zalety, a jakie słabe strony mieszkania w tej gminie?
5. Jakie są główne zasoby i potrzeby w obszarach społecznych, gospodarczych, komunikacyjnych oraz pozostałych tj. służba zdrowia, pomoc społeczna i inne?

W analizie obszaru drugiego: Usługi społeczne w Mieście Ruda Śląska uwzględniono następujące pytania:

1. Jak oceniana jest dostępność usług społecznych w Mieście Ruda Śląska?

2. Jakie usługi są obecnie dostępne, do kogo są kierowane, jaka jest ich jakość, kto jest ich realizatorem?
3. Jakich usług brakuje i dla jakich grup społecznych, co jest tego powodem?
4. Do jakich usług dostęp jest ograniczony?
5. Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo?
6. Jak zorganizować system świadczenia usług w gminie, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?
7. Czy w realizację usług społecznych można włączyć mieszkańców oraz organizacje pozarządowe?

W analizie obszaru trzeciego:

Potencjał społeczności lokalnej zapytano o następujące kwestie:

1. Jaki jest poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego?
2. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej może wykorzystać CUS w celu zaspokojenia potrzeb społecznych w obszarze swojej działalności?
3. Jakie rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

Potencjał podmiotów gospodarczych postawiono następujące pytania:

1. Jaki jest poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych?
2. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w Mieście?
3. Jaki potencjał podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokojenia potrzeb społecznych w obszarze swojej działalności?
4. Jakie działania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?
5. Pomysły rozmówców na zajęcia, warsztaty, spotkania itp.

Wszyscy rozmówcy uczestniczący w indywidualnych wywiadach pozytywnie wypowiadali się o swojej gminie, podkreślając, że jest dobrym miejscem do życia. Dostrzegali również i zwracali uwagę na potrzeby, ale także na zasoby, jakie występują

w poszczególnych obszarach społecznych. Wśród istotnych odpowiedzi w tym zakresie znalazły się następujące wypowiedzi:

Prawie wszyscy ankietowani podkreślali dzielnicowość Rudy Śląskiej, tzn. miasta które w obecnych granicach funkcjonuje od niedawna i brak jej typowego Centrum ...

*Ruda Śląska jest to miasto, które dopiero ma 65 lat, w tych granicach administracyjnych obecnych, bo wcześniej do roku 1959 stanowiły poszczególne dzielnice samodzielne gminy, były samodzielne gminy, rządziły się swoimi prawami. Dopiero, powiedzmy, takie scalenie nastąpiło w 1959 roku, no i od tego czasu, no brakuje nam wiele, jeśli chodzi o samo miasto. Typowe miasto kojarzone jest zawsze z jakimś tam centrum i peryferiami, natomiast w dalszym ciągu pokutuje w naszym mieście takie **pojęcie dzielnicowości**, to znaczy w jakimś sensie, że jak gdyby każda dzielnica żyje swoimi sprawami. Przez te lata nie udało się do końca scementować poczucie mieszkańców poszczególnych dzielnic, że jesteśmy wszyscy z jednego miasta (...)*

*Moim zdaniem też, ja przynajmniej tak to odczuwam, tak to zauważam, jeśli chodzi o taką, w cudzysłowie, **lokalną patriotyczność**. Jeśli chodzi na przykład o dzielnicę. Tu jest bardzo duży ten podział na różne dzielnice, na przykład jakieś konflikty, coś takiego.*

Według badanych Ruda Śląska to także:

*... te **zielone płuca Śląska** właśnie w naszym mieście są w jakiś sposób realizowane. Proszę się wyobrazić, 78 km² powierzchni ma Ruda Śląska, z czego ponad połowa to są tereny zielone. Nie tylko lasy, prawda, ale również i w części południowej, szczególnie rolnictwo było dosyć mocno zaangażowane, ale w tej chwili w zasadzie odchodzi się od tego rolnictwa, chociaż jeszcze szcążkowo rolnictwo w dzielnicach Kochłowice, czy Halemba, czy Wirek jeszcze funkcjonuje.*

Jeszcze tak mi przyszła do głowy rzecz, że **my jesteśmy najbardziej śląskim ze śląskich miast, bo to też wyszło w spisie**. I faktycznie to widać też po zabudowie, i też w ogóle jak tutaj, bo też z seniorami miałam okazję do czynienia, więc wszyscy po śląsku itd., więc **taka tożsamość jest silna**.

Jako podsumowanie oceny Rudy Śląskiej miasta do zamieszkania powinna być wypowiedź jednej z osób młodego pokolenia:

(...) w moim przypadku przynajmniej ja **bardzo kocham to śląskowe miejsce**, w którym żyjemy. Bo jednak jest ta śląskość tradycyjna i ta tradycja śląskości. I w sumie nie narzekam.

Na pytanie czy Miasto Ruda Śląska jest dobrym miejscem do życia? Jakie są zalety, a jakie słabe strony mieszkania w tej gminie? Jakie są główne zasoby i potrzeby w obszarach społecznych, gospodarczych, komunikacyjnych?, respondenci odpowiedzieli:

....że na pewno Ruda Śląska powinna trochę przystopować z tym, z tymi nowymi osiedlami i deweloperami i tak dalej. Nie wiem, na ile miasto ma to wpływ. Ogólnie. Nie wiem, jak to może kontrolować, ale na pewno, żeby trochę tej przestrzeni takiej publicznej jakoś zagospodarować w ciekawszy sposób. Żeby właśnie jakies, nie wiem, parki stworzyć, takie miejsca jakiegoś wypoczynku. Bo o ile tutaj na terenie powiedzmy Nowego Bytomia, Goduli czy tam Chebzia jak coś się dzieje, to tak na przykład ta Halemba, która jest bardzo zaniedbana. Tam się jakby nic nie dzieje, nic się nie zmienia. Pod kątem infrastruktury, nawet skwerków, to po prostu wszystko stoi w miejscu. Więc to na pewno musiałoby się zmienić, żeby właśnie, żeby nie... do pozostania, do mieszkania. Żeby na przykład mieć gdzieś tam z dziećmi zabawki.

.... jeżeli chodzi o **przystanki autobusowe**, wsiadanie, wysiadanie. Bo na przystankach są te zatoczki, ale na przykład kiedyś krawężniki były takie niziutkie. Teraz niby są wyższe, ale autobusy, to już też chyba szkolenie kierowców by trzeba było przeprowadzić. **Jest wysoki krawężnik**, to autobus nie podjedzie tak, tylko tak. I ten senior musi z tego wysokiego zejść, ale już... Wyjść po tym jest ciężko.

.... znam też wiele osób młodych takich, które za chwilę skończą studia, ale ich plany nie są związane ani z naszym miastem, ani z Polską, tylko już wyjeżdżają. Myślą, tak. Także tutaj potem, jak już powyjeżdżają ci młodzi, to seniorzy, ich rodzice, ich rodziny zostaną sami.

Usługi społeczne w Mieście Ruda Śląska

Przez usługi społeczne rozumie się działania niematerialne (niepieniężne) świadczone przez gminę bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, mieszkańców w celu

zaspokojenia ich potrzeb i podnoszenia jakości życia. Usługi te mogą być realizowane w formie usług wspierających, edukacji, kultury, czy ochrony zdrowia, a także przeciwdziałania bezrobociu, kultury fizycznej, ochrony środowiska. Realizowane są przez instytucje gminne i pracujących w nich specjalistów.

Kolejnym obszarem diagnozy z pomocą indywidualnych wywiadów pogłębionych z przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, przedstawicielami organizacji pozarządowych uczyniono rozpoznanie tematyki dostępności usług społecznych w Rudzie Śląskiej. Na zadane pytania padały następujące odpowiedzi:

Większość respondentów jako duży problem społeczny wskazywało długie kolejki do lekarzy specjalistów, w szczególności psychologów i psychiatrów:

(...) do lekarza trzeba długo czekać, rok. Ja na przykład w tej chwili mam zabiegi styczeń 2026 rok. O, to i tak dobrze. No, styczeń, ale w innej przychodni w Rudzie był to wrzesień 2026. Tu na pewno jest ten problem, jeśli chodzi o dostęp do usług zdrowotnych.

(...) jeśli chodzi o pomoc psychologiczną, to i w każdej grupie społecznej. To w każdej grupie społecznej są problemy. Bo moim zdaniem ogólnie w naszym mieście jest słabo rozwinięta pomoc psychologiczna i wsparcie dla ludzi w tym zakresie.

Wskazywali także na „strach” przed korzystaniem z takiego rodzaju pomocy:

(...) tylko, że ludzie czasami boją się przyjść i powiedzieć coś komuś. Bo w dzisiejszych czasach, no zaufanie to podstawa chyba. I wielu ludziom ciężko jest zaufać komuś obcemu, nie? No i też za tym od razu kłania się profilaktyka, nie? Ze względu na to, że ludzie tak żyją w świadomości... Żyją w przekonaniu, że chodzenie do psychologa to od razu... psychiatryk.

Badani zwracali także uwagę na osoby starsze, tzw. nieaktywne (niekorzystające z oferty Miasta dla Seniorów):

(...) ażeby nie zamykać się w domu, to robimy różne takie rzeczy na rzecz Seniorów. I po prostu najważniejszą rzeczą w tym wszystkim i naszego związku, jak i Rady Seniorów jest to, żeby Seniorów, którzy mieszkają samotnie, bo dużo takich jest, bo dzieci powyrastały, wyuczyły się, powyjeżdżały często gęsto za

granicę i ta mama, czy tata, czy oboje razem siedzą sobie spokojniutko, cichutko w mieszkaniach. Nie wychodzą, bo albo nie potrafią po tych schodach schodzić, bo są te bariery architektoniczne, typu mieszka na czwartym piętrze, bez windy, bez zejścia dogodnego dla Seniorów.

Uczestnicy badań, w szczególności osoby starsze wskazywały także brak miejsc do spełnienia czasu wolnego:

Jeżeli chodzi o Rudę Śląską, kiedyś było tyle kawiarni, tyle imprez. Jak kopalnie były, były, festyny. Chodzili też, pamiętam, orkiestra grała. W tej chwili to jest cisza, no kopalń nie ma, jest cisza. Jest cisza, likwidują.

(...) bo rzeczywiście tych miejsc, gdzie Seniorzy mogliby się spotykać na kawie, porozmawiać, jest prawie, że wcale. To znaczy, powiem tak. Ostatnio przy Placu Niepodległości na Goduli powstała mini kawiarenka, maleńka taka. Z tym, że tam miejsce będzie ze 6 do 8. Jest to takie malusieńkie. Jest restauracja jedna też. Z tym, że powiem, to co jest, te pojedyncze takie obiekty, tam jest bardzo drogo. Nie na kieszeń seniorów.

Wskazywali także na brak miejsc do spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży:

(...) nie ma takich miejsc, chyba nigdzie gdzie po szkole można by przyjść, spędzić czas wolny, nie tylko odrabiając lekcje, ale pograć w gry, poćwiczyć, nauczyć się tańczyć czy pośpiewać. Przecież możemy to robić nawet z Seniorami, wspólnie

Potencjał społeczności lokalnej i potencjał gospodarczy do świadczenia usług społecznych.

Organizacje pozarządowe są kluczowymi partnerami każdego samorządu, posiadającymi bogate doświadczenie oraz wiedzę na temat potrzeb i problemów mieszkańców. Ich codzienna praca i bliski kontakt z lokalną społecznością czynią je niezastąpionymi w procesie kreowania i realizacji polityki społecznej Miasta.

W badaniu jakościowym przeprowadzonym do powstania diagnozy, nie mogło zabraknąć pytań dotyczących współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego oraz roli jakie może w tym zakresie pełnić nowopowstałe Centrum Usług Społecznych:

Może właśnie Centrum Usług Społecznych przejęłoby tę inicjatywę nadzorowania i kierowania organizacjami pozarządowymi. Ale to tylko już taki mój gorący pomysł (...) , ja podpowiem dyrektorowi, bo jeszcze się z nim spotkałem, może właśnie w tym kierunku by poszli. I tam na tej Goduli zrobili takie Centrum Logistyczne Organizacji Pozarządowych pod egidą właśnie byłego MOPS-u, a obecnie Centrum Usług Społecznych.

Badani wskazywali m.in. o potrzebie wsparcia finansowego organizacji, jednocześnie potwierdzali dobrą współpracę z Władzami Rudy Śląskiej:

(...) jako przedstawiciel Stowarzyszenia współpracuję z MOPS-em, naświetlam, jak wyglądają sprawy Emerytów. Nie mam problemów z załatwieniem spraw Stowarzyszenia. Problemem są finanse. Dużo mógłbym zorganizować, lecz nie mam na to środków.

(...) bez samorządu Miasta nie mielibyśmy racji bytu. Wszelkie akcje są realizowane na terenie Rady. Korzystamy z dotacji, działania realizujemy w obiektach gminy.

Z władzami samorządowymi współpraca bardzo dobrze się układa, ale aspekt finansowy jest kluczowy. Angażujemy się aktywnie w różnorakie imprezy (...).

Analizując odpowiedzi uczestników badania zauważa się wysoki poziom współpracy i zaangażowania organizacji pozarządowych z Miastem. Lokalne stowarzyszenia otrzymują wszelkie wsparcie na poziomie ich działalności. Rozmówcy nie do końca natomiast wiedzą, jak Centrum Usług Społecznych mogłoby wykorzystać potencjał tych organizacji, padające odpowiedzi były nieszczegółowe. Zwrócono natomiast uwagę na możliwość jeszcze lepszej współpracy, rozmów, wspólnego przygotowywania projektów, by współpraca międzysektorowa lepiej funkcjonowała a Centrum stało się takim Centrum i Liderem wsparcia dla organizacji pozarządowych.

Natomiast potencjał podmiotów gospodarczych we współpracy z JST opiera się zazwyczaj na udzielaniu wsparcia finansowego czy rzeczowego w różnego rodzaju akcjach, piknikach, wydarzeniach sportowych, kulturalnych i innych. W ten sposób przedsiębiorcy promują swoją firmę. Rozmówcom trudno było natomiast wypowiedzieć się w obszarze świadczenia usług społecznych przy zaangażowaniu

podmiotów gospodarczych oraz jak CUS mógłby wykorzystać ich potencjał. Udzielane odpowiedzi były na dużym poziomie ogólności.

ANALIZA DANYCH UZYSKANYCH W TRAKCIE WYWIADU GRUPOWEGO

W kolejnej części badań jakościowych przeprowadzono grupowy wywiad pogłębiony z kluczową grupą odbiorców usług społecznych. Grupą respondentów byli Seniorzy, przedstawiciele rodzin, w szczególności rodzin zastępczych (spokrewnionych i zawodowych) lokalni Liderzy społeczni – przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz pracownicy centrum usług społecznych. Celem tego badania miała być ocena adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocena skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie wspólnoty samorządowej w obszarze usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Mieście Ruda Śląska.

Do realizacji wywiadu wykorzystano scenariusz FGI, który uzupełniano w czasie rzeczywistym podczas prowadzonego wywiadu.

Omówienie wypowiedzi uczestników badania zamieszczone w poniższej tabeli, zostały przedstawione w podziale na trzy obszary problemowe: *Informacje o mieście – specyfika, najważniejsze wyróżniki; Usługi społeczne w mieście oraz Potencjał społeczności lokalnej i potencjał gospodarczy do świadczenia usług społecznych.*

Informacja o mieście – specyfika, najważniejsze wyróżniki

Badany obszar	Omówienie odpowiedzi respondentów
Krótka charakterystyka gminy	<i>Wszyscy uczestnicy wywiadów pogłębionych stwierdzili, iż Miasto Ruda Śląska jest dobrym miejscem do życia. Mimo pewnych trudności, braków respondenci są zadowoleni z zamieszkiwania w mieście i raczej nie planują zmiany miejsca zamieszkania. Podkreślali dzielnicowy charakter Miasta o swój lokalny</i>

	<i>patriotyzm</i>
Problemy społeczne w mieście identyfikowane przez grupę	<i>Jako problemy społeczne badani wskazywali przede wszystkim starzejące się społeczeństwo i potrzebę świadczenia dla tej grupy społecznej większej ilości usług, a także migracje młodzieży (do innych miast Aglomeracji Śląskiej i za granicę). Wskazywali także zanik relacji społecznych, w tym międzypokoleniowych.</i>
Potrzeby w Mieście Ruda Śląska według grupy respondentów	<i>Badani wskazywali potrzebę organizacji usług (różnego typu) dla Seniorów. Poprawę infrastruktury w zakresie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wskazywali ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, w tym psychiatrów. Wskazywali także potrzebę równego rozłożenia podejmowanych działań i potrzebę rozwoju usług transportowych, w tym pomiędzy dzielnicami miasta.</i>
Główne zasoby i potrzeby w Mieście Ruda Śląska w aspekcie społecznym, gospodarczym, komunikacyjnym, dostępności do służby zdrowia, pomocy społecznej	<i>Badani wskazywali na utrudniony dostęp do służby zdrowia – długie kolejki do lekarzy specjalistów, lub w ogóle brak specjalistów na terenie Rudy Śląskiej i potrzebę wyjazdu do innych miast. Wskazywali na potrzebę rozwoju transportu publicznego pomiędzy „dzielnicami” Miasta. Potwierdzali dobrą pracę i współpracę z Urzędem Miasta i MOPS jednocześnie twierdząc, że podejmowane działania się bardzo dobre, choć nieraz, ze względu na możliwości finansowe, są niewystarczające. Przykład usługa transportowa „dzwonię i jadę”, realizowana przez Fundację na zlecenie Miasta.</i>

Usługi społeczne w mieście

Ocena dostępności usług społecznych w gminie: edukacja, programy wsparcia dla potrzebujących, realizowane zajęcia dla dzieci, seniorów, itp.	<i>Badani wskazali na wysoką dostępność usług społecznych w Mieście, jednocześnie dodając, że „zawsze może być lepiej”. Wskazywali na potrzebę rozwoju usług dla Seniorów i Osób z Niepełnosprawnościami a także ich opiekunów faktycznych. Widzieli także potrzebę rozwoju usług dla dzieci i młodzieży, w szczególności tych w Pieczy Zastępczej – organizację usług dedykowanych tej grupie ale także działań integracyjnych. Chcieliby także poszerzyć ofertę wsparcia dla rodzin zastępczych.</i>
Usługi obecnie dostępne, do kogo są skierowane, jaka jest ich jakość, kto jest ich realizatorem	<i>Respondenci twierdzili, że obecnie świadczone usługi kierowane są do różnych grup społecznych. W większości oferowane są przez instytucje samorządowe, ale część realizowane jest na zlecenia Miasta przez organizacje pozarządowe. Wysoko oceniali ich jakość, choć zdarzają się przypadki nie najlepiej świadczonych usług społecznych.</i>
Brakujące usługi - dla jakich grup społecznych, z czego to wynika? Jakie braki występują w zakresie wsparcia z pomocy społecznej	<i>Badani zgodnie wskazywali Seniorów, Niepełnosprawnych i Młodzież jako te grupy społeczne do których powinny być skierowane przede wszystkim usługi społeczne. Zauważali jednak także potrzebę świadczenia usług dla „zwykłych mieszkańców” w wielu 30 – 60 lat – co jest bardzo ważne w przypadku działań Centrum Usług Społecznych, które powinno świadczyć usługi dla mieszkań na każdym etapie ich życia.</i>
Ograniczona dostępność do usług/ potrzeba dodatkowych usług, których	<i>Respondenci zwrócili szczególną uwagę na problemy młodzieży z terenu Miasta. Często opuszczają Rudę uważając, iż oferta edukacyjna</i>

<p>brakuje.</p>	<p><i>oraz spędzania czasu wolnego nie jest wystarczająca i dostosowana do ich potrzeb. Badani) są zgodni, iż zdecydowanie w Rudzie Śląskiej brakuje miejsc, w których młodzież mogłaby się spotykać, rozwijać swoje zainteresowania, spędzać czas wolny. Należy również przygotować ofertę zajęć edukacyjnych, sportowych, kulturalnych, itp. dla dzieci i młodzieży, w szczególności dla tych z pieczy zastępczej</i></p>
-----------------	---

Potencjał społeczności lokalnej (NGO) oraz gospodarczy Rudy Śląskiej w zakresie świadczenia usług Społecznych

<p>Poziom współpracy sektora pozarządowego z JST/działania realizowane wspólnie/co można poprawić</p>	<p><i>Badani wskazywali na wysoki poziom współpracy i zaangażowania organizacji pozarządowych z Miastem. Lokalne stowarzyszenia otrzymują wszelkie wsparcie na poziomie ich działalności. Zwracali uwagę na możliwość jeszcze lepszej współpracy, rozmów, wspólnego przygotowywania projektów, by współpraca międzysektorowa lepiej funkcjonowała a Centrum stało się takim swoistym Liderem wsparcia dla organizacji pozarządowych. Takie Centrum byłoby uzupełnieniem pracy Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Organizacji Pozarządowych.</i></p>
<p>Potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego, sektora ekonomii społecznej do wykorzystania przez CUS w celu zaspokojenia potrzeb</p>	<p><i>Respondenci różnie oceniali potencjał NGO w zakresie świadczenia usług społecznych. Wskazywali przede wszystkim na brak w Mieście sektora ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstw społecznych (nie mieli wiedzy o istnieniu żadnego takiego podmiotu).</i></p>

społecznych	<i>Przedstawiciele organizacji jednocześnie deklarowali chęć rozwoju własnych podmiotów i chęć bycia ważnym partnerem dla Centrum w realizacji usług społecznych na rzecz społeczności lokalnej Rudy Śląskiej.</i>
-------------	--

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Celem przeprowadzonego badania było zidentyfikowanie potrzeb i potencjału lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych na terenie Miasta Ruda Śląska. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą opracowaniu Programu usług społecznych, określającego usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej.

W oparciu o dokonaną analizę wyników badań zostały sformułowane wnioski z badania wraz z rekomendacjami.

Sytuację społeczną Miasta determinuje szereg czynników demograficznych, społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych, które wpływają na jakość życia jej mieszkańców oraz dostępność usług społecznych.

WNIOSEK 1

Zjawisko „starzenia się” społeczeństwa jest w obecnych czasach zjawiskiem nieuniknionym, aczkolwiek może ono postępować w zróżnicowanym stopniu w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego. Należy brać jednak pod uwagę, że w strukturze społecznej Miasta będzie przybywać osób starszych oraz trzeba liczyć się z tym, że nastąpi zmiana struktury wiekowej wśród mieszkańców. Kluczowe znaczenie będą miały struktury rodzin, które coraz rzadziej mają charakter wielopokoleniowy, częściej natomiast rozpraszają się, pozostawiając osoby starsze bez odpowiedniego wsparcia.

REKOMENDACJA 1

W najbliższych latach należy prognozować zwiększenie popytu na usługi opiekuńcze, asystenckie, wythnieniowe, a także inne rodzaje wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Szczególną uwagę trzeba zwrócić na osoby samotne,

a także na dorosłe osoby z niepełnosprawnościami, które po śmierci rodziców – ich dotychczasowych opiekunów, mogą pozostać bez wsparcia. Samotność sprzyja bowiem pogłębianiu się procesowi starzenia. Izolacja społeczna, brak kontaktu z drugim człowiekiem sprawiają, że starość i niepełnosprawność z tym związana jawi się jako coś negatywnego. Dlatego relacja z drugim człowiekiem, aktywność zarówno fizyczna jak i psychiczna mają olbrzymie znaczenie dla opóźnienia procesów starzenia. W przypadku osób starszych, kiedy pojawiają się trudności w funkcjonowaniu fizycznym, samoobsłudze czy wykonaniu prostych czynności domowych, istotnym jest wprowadzenie zajęć z elementami aktywności fizycznej. Nie należy też zapominać, że nieodzownym elementem jest wprowadzenie zajęć z elementami treningu funkcji poznawczych i profilaktyki neurodegeneracyjnej. Integracja i aktywizacja społeczna osób starszych ma wzmocnić zdolności poznawcze w ramach zapobiegania demencji. Wskazane byłyby zajęcia wspierające dotyczące radzenia sobie z trudnościami życia codziennego dla seniorów, osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.

Nadmienić należy, że osoby starsze często są wykluczone cyfrowo, nie potrafią korzystać z internetu, co wpływa z ich lęku lub braku umiejętności. Umożliwić należałoby więc im dostęp do urządzeń cyfrowych (np. komputer) wraz z osobą, która pomoże w ich obsłudze. Dla osób, które są bardziej biegłe w obsłudze komputera, można utworzyć zajęcia łączące seniorów i osoby młode np. dotyczące gier komputerowych. Takie działanie miałyby bowiem wiele korzyści m. in. dialog międzypokoleniowy, większe zrozumienie swoich potrzeb zarówno ze strony seniorów jak i ludzi młodych.

REKOMENDACJA 2

Stworzenie dodatkowych miejsc typu Klub Seniora, które zapewnią osobom starszym uczestnictwo w różnego rodzaju zajęciach edukacyjnych i podnoszących ich jakość życia takich jak np. warsztaty: multimedialne, muzyczne, taneczne, ceramiczne, kulinarne, rękodzieła, ekologiczne, sportowe, językowe oraz wydarzenia integracyjne tj. wycieczki, wyjazdy do teatru, kina, na basen, pikniki. Ważnym elementem wsparcia będzie też rozwinięcie usług transportowych dla Seniorów. Podejmowane działania mają przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu

i ekonomicznemu poprzez organizację czasu wolnego seniorom. Wymienione zakresy aktywności zostały wskazane jako obszar zainteresowania oraz zdefiniowany jako potrzebny i ważny dla społeczności lokalnej. Należy wziąć pod uwagę, że miasto ma historię związaną m. in. z rozwojem przemysłu ciężkiego (huty, kopalnie), która na dzień dzisiejszy odchodzi w niepamięć. Żyją jeszcze świadkowie tych czasów, którzy chcieliby zostawić swój ślad – w postaci zdjęć czy nagrania swojej wypowiedzi dotyczącej rozwoju miasta. Osoby starsze, często pamiętają historię miejsc i ludzi będąc być może ostatnimi ich świadkami. Pozytywny wpływ na seniorów mogłyby mieć zajęcia, w ramach których mogliby realizować swoje talenty czy marzenia. Rzadko bowiem bierze się pod uwagę, że osoby starsze mają niezrealizowane, często z uwagi na brak czasu, środków finansowych, brak takiej możliwości lub konieczność prowadzenia domu czy wychowywania dzieci. Wówczas takie marzenia schodzą na drugi plan. Kiedy nadchodzi jesień życia mamy więcej czasu, by pobyć ze sobą, zobaczyć upływający czas i na nowo chcieć spróbować tego, na co brakowało do tej pory czasu. Można więc stworzyć miejsce, aby na nowo odkryć swoje talenty, zmierzyć się z samym sobą, wystąpić publicznie i zarejestrować swój występ (śpiew, taniec), a później podzielić się tym ze swoimi bliskimi, sąsiadami. Istotnym wydaje się więc stworzenie miejsca, gdzie seniorzy mogliby powspominać stare czasy, wypić kawę czy przyjść na zabawy taneczne, wystawy, wykłady czy projekcje filmu. Można stworzyć grupy tematyczne, biorąc pod uwagę pasjonatów gry w karty, śpiewu czy czytania książek. Terapia przez wspólną zabawę (towarzyską, taneczną), zdrową rywalizację w różnych dziedzinach (karaoke, gry karciane czy planszowe) pozwala na rozwój relacji i ćwiczenie funkcji poznawczych.

W zajęcia dla seniorów warto włączyć ludzi młodych. Dialog międzypokoleniowy sprzyja wychodzeniu z samotności zarówno młodym jak i seniorom. Pomoże to również w pogłębieniu wrażliwości społecznej, oswajaniu ze starością i pobudzeniu większego zrozumienia dla obu stron. Młodych ludzi można zaangażować w warsztaty i kursy cyfrowe, aby rozwijać kompetencje technologiczne osób starszych (np. obsługa telefonu komórkowego, dostęp do internetu, korzystanie z multimedii), aby zapobiec wykluczeniu cyfryzacyjnemu seniorów. Z kolei seniorzy posiadają umiejętności, które obecnie zanikają to jest szydełkowanie, haftowanie czy majsterkowanie. Wskazana byłoby więc organizacja również takich zajęć, gdzie seniorzy byłiby mentorami i uczyli młodych tego typu umiejętności.

WNIOSEK 2

Istotny jest rozwój specjalistycznego poradnictwa m. in. typu wsparcie pedagogiczne, logopedyczne, pomoc terapeutyczna i warsztaty kompetencji emocjonalnych dla osób dorosłych, dzieci i młodzieży oraz całych rodzin. Podejmowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych zmierzających do wzrostu kompetencji rodzicielskich – tworzenie klubów rodzica, grup wsparcia dla rodzin.

REKOMENDACJA 3

Analiza sytuacji rodzin wykazała, iż dużym utrudnieniem jest brak miejsc wsparcia kompetencyjnego dla rodzin na terenie Miasta oraz niskie kompetencje wychowawcze rodziców. Rekomenduje się powstanie bazy placówek wsparcia dla rodzin. Bardzo ważnym aspektem jest tu także podniesienie jakości życia społecznego rodzin poprzez wzrost kompetencji rodzicielsko-wychowawczych rodziców/opiekunów. Przyczyni się do tego organizacja i dostęp do warsztatów w ramach tzw. klubów rodzica umożliwiających nabycie i rozwój tego rodzaju kompetencji. Edukacja w zakresie umiejętności rodzicielskich to przede wszystkim wzmocnienie rodziców w procesie wychowania dziecka, ale również budowanie zdrowych i bezpiecznych relacji w rodzinie. Należy zwrócić uwagę na dzieci do 3 roku życia, które nie korzystają ze wsparcia poza domem (klub malucha czy żłobek). Zorganizowane wspólnych zajęć dla rodzica tak małego dziecka pozwala na nawiązanie kontaktów z innymi rodzicami, wymianę doświadczeń, pogłębienie wiedzy o rozwoju dziecka na danym etapie jego rozwoju, a także budowanie z nimi relacji poprzez kontakt fizyczny (np. wspólne zajęcia ruchowe). Szczególną uwagę należy zwrócić na rodziców dzieci ze szczególnymi potrzebami np. zdiagnozowanymi zaburzeniami. Często są wyizolowani społecznie – dzieci, szczególnie małe, które ze względu na swoje deficyty nie są w stanie budować relacji z innymi dziećmi, powodują też że rodzice izolują się, chroniąc w ten sposób dziecko. Dlatego istotne wydaje się, stworzenie miejsca dla rodziców, gdzie będą mogli zintegrować się z innymi rodzicami, wymienić doświadczeniami czy posłuchać wykładu np. dotyczącego potrzeb i rozwoju dziecka. Są też rodzice, którzy nie nabyli kompetencji opiekuńczo-

wychowawczych, a rodzicielstwo jest dla nich dużym wyzwaniem. Często trudno im odnaleźć się w roli rodzica, czują się przytłoczeni samodzielnym nabywaniem umiejętności. Dlatego wskazane jest stworzenie zajęć (wykłady, warsztaty) w zakresie opieki i wychowania dzieci.

WNIOSEK 3

Aktywność społeczna i obywatelska, deklarowana przez mieszkańców gminy, pozostaje na średnim poziomie. Część osób w ogóle nie angażuje się w sprawy lokalnych społeczności, a dla wielu to zaangażowanie wyraża się przede wszystkim w dbałości o wspólne otoczenie i ewentualnie pomocy sąsiedzkiej. Bardzo ważny będzie także rozwój usług mobilnych oraz asystencja umożliwiająca korzystanie z usług oferowanych przez Miasto.

REKOMENDACJA 4

Aktywność i integracja jest bardzo ważnym aspektem funkcjonowania społeczności lokalnej, szczególnie w wymiarze wrażliwości społecznej, samopomocy i potencjału wspólnoty do diagnozowania i rozwiązywania problemów jej członków. Z tego względu rozwój usług społecznych wymaga działań ukierunkowanych na wzmocnienie aktywności i integracji społecznej, rozwój pomocy sąsiedzkiej oraz wyłanianie i wsparcie lokalnych liderów.

Szczególną uwagę należy zwrócić na konieczność kształtowania umiejętności społecznych i prawidłową komunikację interpersonalną. Aby wzmocnić aktywność społeczną i integrację, konieczne są powyższe umiejętności. Pomocne okazać się mogą zajęcia np. z psychologiem, który poprowadzi zajęcia lub warsztaty psychoedukacyjne z zakresu kształtowania umiejętności społecznych czy treningi komunikacji interpersonalnej. Z uwagi na chaos informacyjny, nadmiar bodźców zewnętrznych, człowiek traci umiejętności wyłapywania tego co istotne. Zaburza to budowanie relacji, sprawia, że stajemy się mniej wrażliwi na ludzkie problemy, izolujemy się z obawy przed tym co nas może spotkać. Izolacja społeczna prowadzi również do tego, że tracimy umiejętności zachowania się w różnych sytuacjach społecznych. Przydatna

będzie nauka odpowiednich zachowań w różnych okolicznościach życiowych (adekwatny strój, adekwatny język np. na rozprawie sądowej) i rozwój kultury osobistej. Pozwoli to oswoić się z lękami przed nowymi sytuacjami społecznymi i nowymi ludźmi.

REKOMENDACJA 5

Do wzmocnienia aktywności i integracji w społeczności lokalnej będzie potrzebne wsparcie ze strony instytucji w postaci odpowiedniej liczby organizatorów społeczności lokalnej oraz koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych. Ze wsparciem pracowników, aktywność społeczna powinna zostać wzmocniona poprzez słuchanie oddolnego głosu ogółu mieszkańców. Celowe byłoby realizowanie oddolnych inicjatyw społecznych/lokalnych, wspieranie ich, kreowanie wspólnej przestrzeni społecznej oraz budowanie integracji w społeczności lokalnej, tak aby stały się fundamentem społeczności Miasta.

WNIOSEK 4

Diagnoza przeprowadzona wśród różnych grup społecznych i wiekowych obrazuje najistotniejsze problemy dzieci i młodzieży, którymi jest brak miejsc do spędzania czasu wolnego, co powoduje nudę i depryzację potrzeb wszechstronnego rozwoju.

REKOMENDACJA 6

Rekomenduje się organizację na terenie Miasta miejsc umożliwiających spotkania dzieci i młodzieży. Miejsca takie wspierałyby rodziców w procesie wychowywania. Działania te najczęściej ukierunkowane są na dzieci i młodzież wywodzącą się z rodzin mających trudną sytuację materialną, natomiast zajęcia w tego typu placówkach mogą być zorganizowane w taki sposób, żeby poprzez swoją atrakcyjność przyciągać także dzieci i młodzież z rodzin wydolnych wychowawczo.

Ważnym jest też zorganizowanie miejsca do bezpiecznego spędzania czasu dla dzieci i młodzieży, czyli miejsca, które oferuje zajęcia dla dzieci i młodzieży rozwijając

ich pasje i zainteresowania (gry planszowe, towarzyskie, sprzęt komputerowy, sprzęt multimedialny – często niedostępne dla takiej grupy z uwagi na wysokie koszty ich zakupu). Pożyteczna może okazać się organizacja warsztatów kreatywności i ekspresji, zajęć tanecznych, muzycznych czy teatralnych. Istotne jest włączenie całych rodzin, by integrować wszystkich członków i wzmacniać więzi. Należy wziąć pod uwagę indywidualne potrzeby każdej osoby, by mogła ona (zarówno dorosły jak i dziecko) skorzystać z pomocy psychologa, terapeuty czy coacha. Drugą istotną kwestią są zajęcia grupowe, przeznaczone dla określonej grupy wiekowej lub całych rodzin.

Elementem dominującym powinno być kształtowanie prawidłowego funkcjonowania z uwzględnieniem obszaru potrzeb psychologicznych. Np. warsztaty, wykłady dotyczące rozwoju osobistego, poczucia własnej wartości, samoakceptacji, określania swoich wartości, celów do realizacji, umiejętności przekraczania barier psychologicznych związanych z lękiem, wycofaniem się czy porażką. Młodzi ludzie mieliby możliwość uczenia się w bezpiecznych warunkach zdrowej rywalizacji, akceptacji sukcesu jak i jego braku, nie odczuwając przy tym poczucia porażki. Mogą temu służyć zajęcia z wykorzystaniem zdobyczy technologicznych, dostępu do internetu (możliwość nagrywania występów wokalnych czy tanecznych, dzielenie się tym z innymi, sprawdzanie siebie). Taki rodzaj samorealizacji nie jest związany z konkretnym wiekiem, a dotyczy każdego. Pozwala to zrozumieć, że każdy człowiek ma marzenia, a nie zawsze ma czas i okazję je zrealizować.

Bez względu na wiek, wszyscy doświadczamy nadmiaru bodźców płynących z otaczającej nas rzeczywistości, czujemy się zmęczeni, sfrustrowani, zagubieni, poddenerwowani czy przytłoczeni. Dlatego ważnym staje się znalezienie sposobów na wyciszenie, relaksację czy redukcję stresu. Jest to przestrzeń zupełnie nie wypełniona, a takie sytuacje dotyczą wszystkich. Aby człowiek był gotowy do wyznaczenia i realizacji swoich celów życiowych potrzebuje przestrzeni do wyciszenia i refleksji. Wskazane byłyby zatem warsztaty z zakresu psychoedukacji i regulacji dobrostanu psychicznego. Najlepiej, aby były uzupełnione o zajęcia z aktywnością fizyczną. Należy pamiętać też o zajęciach dotyczących profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem uzależnień cyfrowych (zdrowie psychiczne przy korzystaniu ze zdobyczy technologii, bezpieczny rozwój kompetencji technologicznych).

WNIOSEK 5

Ważnym aspektem funkcjonowania mieszkańców Miasta jest zdrowie. Długotrwała lub ciężka choroba stanowi jeden z głównych powodów udzielania pomocy społecznej w gminie. Znaczenie ma prowadzony tryb życia, w tym zła dieta, mała aktywność fizyczna oraz nałogi. Wszystkie te czynniki powodują pogorszenie stanu zdrowia wraz z wiekiem oraz zwiększanie zapadalności na choroby tzw. cywilizacyjne, a tym samym na konieczność zwiększania dostępu do lekarzy specjalistów, rehabilitacji, usług opiekuńczych. Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami problemy zdrowotne oraz dostępność usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych stanowią jedno z najważniejszych kwestii.

REKOMENDACJA 7

W zakresie realizowanych usług społecznych należy uwzględnić działania w obszarze promocji i ochrony zdrowia. Ważna jest szeroko rozumiana profilaktyka – od kształtowania świadomości społeczeństwa w zakresie zdrowia i zdrowego starzenia się, po realizację badań przesiewowych, służących wczesnemu wykrywaniu chorób.

PODSUMOWANIE

Podsumowując, w świetle przeprowadzonego rozeznania do grup społecznych, które obecnie w pierwszej kolejności powinny zostać objęte wsparciem w ramach usług społecznych należą: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny, w tym rodziny niepełne oraz rodziny zastępcze.

W przeprowadzonym badaniu znajdujemy potwierdzenie znaczenia wymienionych wyżej odbiorców, jednak powyższa lista powinna zostać uzupełniona lub rozszerzona o usługi skierowane do: rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością, opiekunów osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osób z uzależnieniami oraz ich rodzin. Nie należy zapominać o dorosłych, młodych dorosłych, którzy częściowo mierzą się z wyzwaniami podobnymi jak poprzednie

pokolenia, ale również dotknięci są problemami związanymi ze specyfiką dzisiejszych czasów.

W ramach poszczególnych grup należy szczególnie uwzględnić osoby i rodziny będące w kryzysie bądź trudnej sytuacji ekonomicznej, doświadczające dotychczas barier w dostępie do usług społecznych oraz rodziny mające problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Grupą wymagającą szczególnej uwagi jest młodzież zamieszkująca Miasto.

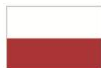
Poniżej wskazano przykładowe działania, które mogą być kierowane do poszczególnych grup i osób:

- Osoby starsze: przeciwdziałanie izolacji społecznej i poczucia samotności przez seniorów, usługi opiekuńcze i asystenckie, poradnictwo specjalistyczne, opieka wytchnieniowa oraz spotkania międzypokoleniowe, zajęcia i inicjatywy rozwijające aktywność oraz zagospodarowujące potencjał seniorów, spotkania edukacyjne i profilaktyczne na przykład w Klubie Seniora jak również przy realizacji inicjatyw lokalnych.
- Osoby z niepełnosprawnościami: usługi opiekuńcze i/lub asystenckie, poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczne, rehabilitacja, opieka wytchnieniowa, zajęcia integrujące osoby z niepełnosprawnościami z lokalną społecznością, warsztaty, spotkania i inne formy aktywności jak również przy realizacji inicjatyw lokalnych.
- Rodziny z dziećmi i młodzieżą: zajęcia wspierające rozwój dzieci i młodzieży, pomoc psychologiczna, poradnictwo specjalistyczne, profilaktyka zdrowotna dla rodziców i dzieci, działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji rodzicielskich, zajęcia integracyjno-edukacyjne dla rodzin, tworzenie miejsc spotkań dla młodzieży.
- Młodzież: wsparcie psychologiczne i pedagogiczne, organizacja czasu wolnego (zajęcia muzyczne, informatyczne, gry komputerowe i planszowe, itp.), zajęcia edukacyjne (kursy, szkolenia, warsztaty).
- Ogół mieszkańców: działania wzmacniające rozwój aktywności społecznej, wsparcie lokalnych liderów, rozwój pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu, działania sprzyjające szerszemu włączaniu mieszkańców i ich organizacji w kreowanie polityk publicznych poprzez realizacje. W szczególności należy

zwrócić uwagę na prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej dotyczącej świadczenia usług społecznych w Mieście.

Biorąc pod uwagę powyższe, jako priorytetowe powinny być traktowane usługi w zakresie wspierania rodziny, pomocy społecznej, w tym wsparcia osób starszych, promocji i ochrony zdrowia, wsparcia osób niepełnosprawnych. Rodzaje usług będą uzależnione od potrzeb grup odbiorców, a także od ich sytuacji. Część usług może być kierowana do ogółu mieszkańców, a część do osób i grup wymagających wsparcia specjalistycznego. Ważne jest ich dostosowywanie do indywidualnych potrzeb beneficjentów.

Załącznik nr 1

Szanowni Państwo,

w związku z opracowywaniem diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Miasta Ruda Śląska w zakresie usług społecznych, zwracamy się z uprzejmą prośbą do jej mieszkańców/nek o wypełnienie ankiety. Celem badania jest poznanie obecnych potrzeb mieszkańców/nek oraz zidentyfikowanie obszarów deficytowych w zakresie usług społecznych i działań wspierających.

Ankieta jest anonimowa a udział w niej jest dobrowolny.

Z góry dziękujemy za poświęcony czas i zaangażowanie!

Metryczka

1. **Płeć**

a.	Kobieta
b.	Mężczyzna
c.	Inna

2. **W jakim jest Pan (i) wieku?** (liczba ukończonych lat)3. **Wykształcenie** (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	Podstawowe i gimnazjalne	b.	Średnie, średnie branżowe
c.	Zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe	d.	Wyższe

4. **Stan cywilny** (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	Wolny (-a)	b.	Wdowiec/ Wdowa
c.	Żonaty/ Zamężna	d.	W związku partnerskim
e.	Rozwiedziony (- a)	f.	Inny

5. **Status zawodowy** (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	Uczeń/student	b.	Emeryt/rencista
c.	Pracownik fizyczny	d.	Bezrobotny
e.	Pracownik umysłowy	f.	Nie pracuje, zajmuje się domem
g.	Przedsiębiorca	h.	Inne
i.	Rolnik		

6. **Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?** (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	żyjemy bardzo biednie – nie starcza nam (mi) nawet na podstawowe potrzeby
b.	żyjemy skromnie – musimy na co dzień oszczędnie gospodarować
c.	żyjemy średnio – starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy
d.	żyjemy dobrze – starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania
e.	żyjemy bardzo dobrze – mogę (możemy) sobie pozwolić na pewien luksus

I. Informacje ogólne

1. **Czy jest Pan(i) mieszkańcem/nką Miasta Ruda Śląska?** (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	Tak
b.	Nie

2. **Jeśli tak, to od jak dawna zamieszkuje Pan(i) w Rudzie Śląskiej?**

a.	Mieszkam tu od urodzenia
b.	Mieszkam tu powyżej 10 lat
c.	Mieszkam tu krócej niż 10 lat

3. **Czy uważa Pani/Pana, że Miasto Ruda Śląska jest dobrym miejscem do życia?**

a.	Zdecydowanie tak
b.	Raczej tak
c.	Raczej nie
d.	Zdecydowanie nie
e.	Trudno powiedzieć

II. Usługi społeczne

1. **Z poniższego katalogu usług społecznych, proszę wskazać te, których Pani/Pana zdaniem brakuje (nie są dostępne) oraz nie brakuje (są dostępne) na terenie Miasta Ruda Śląska:**

a.	Usługi wsparcia dla rodziców dzieci i młodzieży z problemami wychowawczymi	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
----	--	---	---------	---	-------------	---	-------------------

b.	Usługi wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
c.	Oferta form integracji dla rodzin	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
d.	Usługi wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami (m.in. usługi asystenckie, opiekuńcze, opieka wytchnieniowa itp.)	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
e.	Usługi wsparcia dla seniorów (kluby seniora, spotkania, wyjazdy itp.)	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
f.	Usługi transportowe dla seniorów	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
g.	Usługi wsparcia dla osób uzależnionych/współuzależnionych	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
h.	Usługi wsparcia w ramach programów profilaktyki i ochrony zdrowia	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
i.	Oferty wydarzeń rozrywkowych/kulturalnych	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
j.	Miejsca usług aktywności społecznej dla dorosłych (kluby, świetlice itp.)	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
k.	Oferty działań z zakresu rekreacji i sportu	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
l.	Formy usług wsparcia dla opiekunów osób zależnych (chorych, z niepełnosprawnościami itp.)	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
m.	Usługi wsparcia dla rodzin zastępczych	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
n.	Mobilne usługi domowe dla seniorów, np. fryzjer, podolog	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
o.	Usługi ogólnodostępnego punktu pralniczego czy łaźni	1	Brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć

2. Dla jakich grup społecznych w Mieście Ruda Śląska brakuje ofert wsparcia? (proszę wskazać maks. 4 odpowiedzi)

1.	Dzieci	7.	Cudzoziemcy	13.	Inne (jakie?)
2.	Młodzież	8.	Seniorzy	14.	
3.	Pełnoletni/e mieszkańcy/nki	9.	Osoby uzależnione	15.	
4.	Samotni rodzice – matki/ojcowie	10.	Osoby z niepełnosprawnościami	16.	

5.	Osoby ubogie	11.	Osoby samotne
6.	Osoby bezdomne	12.	Rodziny/rodziny zastępcze

3. Jakie problemy uważa Pan(i) za najważniejsze w Mieście Ruda Śląska? (proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)

1.	Ubóstwo	9.	Złe warunki mieszkaniowe
2.	Uzależnienia	10.	Niepełnosprawność i długotrwała choroba
3.	Przemoc w rodzinie	11.	Problemy osób starszych
4.	Problemy opiekuńczo-wychowawcze	12.	Brak usług transportowych do miejsc wsparcia
5.	Bezdomność	13.	Dostęp do ochrony zdrowia
6.	Brak miejsc do spędzania czasu wolnego	14.	Ograniczone oferty spędzania czasu wolnego lub jej brak
7.	Wykluczenie cyfrowe mieszkańców/nek	15.	Inne (jakie?)
8.	Brak aktywności obywatelskiej mieszkańców/nek		

4. Na które z wymienionych niżej usług dedykowanych RODZINOM jest Pani/Pana zdaniem największe zapotrzebowanie w Mieście Ruda Śląska? (proszę zaznaczyć maks. 5 odpowiedzi)

1.	Asystent rodziny
2.	Konsultacje prawne
3.	Poradnictwo dla rodziców w zakresie problemów opiekuńczych i wychowawczych
4.	Wsparcie specjalistyczne dla dzieci i rodziców (pedagog, logopeda itp.)
5.	Szkoła rodzenia – warsztaty z psychologiem
6.	Zapewnienie schronienia osobom w kryzysie
7.	Wsparcie w dożywianiu dzieci
8.	Akcje profilaktyczne w obszarze ochrony środowiska
9.	Pikniki rodzinne i inne wydarzenia plenerowe
10.	Akcje profilaktyczne w obszarze ochrony zdrowia
11.	Działania profilaktyczne w zakresie uzależnień, przemocy itp.
12.	Tworzenie grup wsparcia
13.	Formy integracji rodzin, np. Klub Rodzinny, wyjazdy itp.
14.	Zajęcia aktywizujące, np. warsztaty, pogadanki itp.
15.	Inne (jakie?)

5. Na które z wymienionych niżej usług dedykowanych OSOBOM STARSZYM I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI jest największe zapotrzebowanie w Mieście Ruda Śląska? (proszę zaznaczyć maks. 5 odpowiedzi)

1.	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze
2.	Dostęp do ośrodków wsparcia dziennego
3.	Zajęcia i doradztwo dla opiekunów osób starszych i z niepełnosprawnościami
4.	Opieka wytchnieniowa
5.	Wsparcie w dożywianiu
6.	Pomoc w uzyskaniu świadczeń dla osób z niepełnosprawnościami
7.	Mobilne usługi domowe, np. fryzjer, podolog
8.	Rozwój oferty spędzania czasu wolnego, np. zajęcia w Klubie Seniora
9.	Asystent osoby niepełnosprawnej
10.	Działania z zakresu pobudzania aktywności fizycznej, np. wyjazdy krajoznawcze
11.	Wdrożenie seniorów w procesy decyzyjne w mieście (np. rada seniorów)
12.	Teleopieka (opaska życia z przyciskiem SOS, e-konsultacje itp.)
13.	Inne (jakie?)

6. Na które z wymienionych niżej obszarów usług dedykowanych MŁODZIEŻY jest największe zapotrzebowanie w Mieście Ruda Śląska? (proszę zaznaczyć maks. 4 odpowiedzi)

1.	Profilaktyka uzależnień
2.	Działania informacyjne w zakresie nabycia umiejętności i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych (np. przemoc w rodzinie)
3.	Profilaktyka i ochrona zdrowia
4.	Poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne
5.	Profilaktyka i ochrona środowiska, np. zajęcia informacyjne, warsztaty itp.
6.	Oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, np. gry komputerowe, planszowe, zajęcia manualne itp.
7.	Rozwój zajęć sportowych, np. lokalne rozgrywki piłki nożnej itp.
8.	Zajęcia edukacyjne, np. kursy, szkolenia, warsztaty itp.
9.	Wsparcie w zakresie realizacji inicjatyw młodzieży
10.	Usługi muzycznego studia nagrań
11.	Wyjazdowe formy integracyjne (letnie/zimowe)

12.	Wdrożenie młodzieży w procesy decyzyjne w mieście (np. Młodzieżowa Rada Miasta)
13.	Inne (jakie?)

7. Proszę określić, w jakiego typu wydarzeniach/imprezach kulturalnych najchętniej brał(a)by Pan/i udział? (można zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi)

1.	Koncerty muzyczne	6.	Seanse w kinie
2.	Festyny, jarmarki	7.	Festiwale teatralne
3.	Festiwale filmowe	8.	Koncerty muzycznych zespołów amatorskich
4.	Spektakle teatralne	9.	Wystawy, galerie sztuki
5.	Wydarzenia o tematyce regionalnej	10.	Wydarzenia okolicznościowe, np. zabawy tematyczne, taneczne, Dzień Sportu, Dzień Turystyki, Dzień Dziecka itp.
11.	Inne, jakie?		

III Dostępność Usług Społecznych

1. Gdyby zaistniała taka sytuacja, w której musiał(a)by Pan(i) skorzystać z usług społecznych, czy wiedział(a)by Pan(i) gdzie udać się po wsparcie (niefinansowe)?

1.	Tak	2.	Nie
----	-----	----	-----

2. Jak rozumie Pan(i) pojęcie teleopieki? (proszę zaznaczyć maks. 3 odpowiedzi)

1.	Zdalne monitorowanie parametrów zdrowotnych, takich jak tętno, saturacja oraz systemy wykrywania upadków i alarmowania w sytuacjach zagrożenia	4.	Każda forma pomocy świadczona zdalnie, np. zamawianie usług sprzątanania lub dostawy jedzenia
----	--	----	---

2.	Technologie umożliwiające prowadzenie telekonsultacji medycznych z lekarzem lub pielęgniarką bez wychodzenia z domu	5.	Nie wiem, czym jest teleopieka
3.	Urządzenia noszone, takie jak opaski życia, które umożliwiają stały monitoring zdrowia i alarmowanie opiekunów w razie potrzeby	6.	Inne (jakie?)

3. Jak Pan(i) ocenia obecny poziom dostępności usług teleopieki w Mieście Ruda Śląska?
(proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

1	Bardzo dobrze	4	Źle
2	Dobrze	5	Bardzo źle
3	Nie wiem		

4. Czy uważa Pan(i), że Miasto Ruda Śląska podejmuje wystarczające działania na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju ekologicznego? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

1.	Tak, działania Miasta są wystarczające i skuteczne	4	Nie mam zdania na ten temat
2.	Tak, ale można by jeszcze usprawnić je w niektórych obszarach	5	Nie, ochrona środowiska nie jest istotnym priorytetem w gminie
3.	Nie, działania są niewystarczające i wymagają znacznej poprawy	6	Inne (jakie?)

5. Jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami mieszkające na terenie Miasta Ruda Śląska? (Proszę zaznaczyć maksymalnie 4 odpowiedzi).

1	Izolacja społeczna i poczucie samotności	8.	Niska aktywność zawodowa i trudności na rynku pracy
2	Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki	9.	Nietolerancja i brak akceptacji ze strony otoczenia
3	Trudności w dostępie do usług opiekuńczych	10.	Bariery architektoniczne utrudniające swobodę poruszania się
4	Problemy finansowe i brak	11.	Brak wsparcia i akceptacji w środowisku

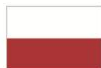
	stabilności materialnej		rodzinnym
5	Brak możliwości korzystania z rehabilitacji	12.	Problemy natury psychicznej i emocjonalnej
6	Trudności w dostępie do usług asystenta/opieki wytchnieniowej	13.	Inne (jakie?)
7	Doświadczenie przemocy domowej		

6. **Jakie rozwiązania i usługi mogłyby ułatwić osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinom codzienne funkcjonowanie i bardziej aktywny udział w życiu społecznym?** (Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi):

1.	Zapewnienie dostępu do mobilnych usług doradczych (np. prawnik, psycholog, terapeuta, pracownik socjalny)	4.	Zapewnienie towarzyszenia, np. w formie asystenta osobistego dla osób starszych i z niepełnosprawnością
2.	Organizacja zajęć kulturalnych i edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnością	5.	Organizowanie zajęć aktywizujących w zakresie kształcenia, rekreacji, sportu, turystyki, kultury czy edukacji
3.	Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych	6.	Rozwój usługi w zakresie opieki wytchnieniowej
7.	Inne (jakie?)		

7. **Jakie działania integracyjne powinny być organizowane na terenie Miasta Ruda Śląska?** (Proszę zaznaczyć maksymalnie 4 odpowiedzi)

1.	Pikniki i festyny plenerowe	6.	Warsztaty tematyczne dostosowane do zainteresowań mieszkańców/nek
2.	Lokalne rozgrywki sportowe	7.	Spotkania informacyjno-profilaktyczne (np. z udziałem Policji, Straży Pożarnej, ratowników medycznych, pracowników socjalnych)
3.	Animacje lokalne dla mieszkańców/nek, np. Dzień Dziecka, Powitanie lata itp.	8.	Spotkania okolicznościowe dla mieszkańców/nek (np. z okazji Świąt Bożego Narodzenia, Wielkanocy, Dnia Babci i Dziadka)
4.	Wydarzenia regionalne	9.	Programy integracyjne dla społeczności

			lokalnej
5.	Miejsca spotkań, np. Klub Seniora, Klub Rodzinny itp.	10	Inne (jakie?)

8. Jakiego Pana(i) zdaniem inne usługi/formy wsparcia mogłyby być dodatkowo realizowane przez Centrum Usług Społecznych dla mieszkańców/nek Rudy Śląskiej?

.....

Załącznik nr 2

Scenariusz IDI

Założenia ogólne IDI:

Respondenci: Indywidualne wywiady pogłębione z min. 10 osobami/gminę, będącymi przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, z przedstawicielami organizacji pozarządowych i podmiotami o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571), działającymi na terenie Gmin Partnerskich

Celem tego badania ma być ocena adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocena skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Gminach Partnerskich.

Informacja dla moderatora/moderatorunki

Miasto Ruda Śląska planuje utworzenie Centrum Usług Społecznych (nowej jednostki organizacyjnej w gminie, która w zamierzeniu powstanie z przekształcenia MOPS). Celem działania CUS będzie zarówno gromadzenie informacji o dostępnych usługach społecznych w Rudzie Śląskiej, a także ich organizacja i tworzenie nowych usług. CUS będzie miał za zadanie także dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców i dbanie o ich jakość.

Centrum będzie miało za zadanie objęcie wsparciem osób, które nie korzystały z usług pomocy społecznej, połączenie istniejących instrumentów wsparcia usługowego, wypracowanie rozwiązań odpowiadających na niezaspokojone potrzeby mieszkańców. Docelowo nastąpi zwiększenie zintegrowanych usług oraz powstaną nowe standardy usług, zapewniona ich kompleksowość i zwiększona dostępność, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

Badanie prowadzone jest przez "JSNP.HUMANUS" spółka not-for-profit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą przy ul. Wiejskiej 3, 23-300 Janów Lubelski i ma na celu ocenę adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocenę skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Gminach Partnerskich.

Udział w badaniu jest anonimowy i dobrowolny, a podane informacje wykorzystane zostaną wyłącznie w celu opracowania zbiorczego raportu, w którym nie będzie możliwości zidentyfikowania pojedynczych odpowiedzi.

Badanie ma charakter przekrojowy, jednakże ze względu na dobór rozmówców z różnych profesji, będziemy się starali prowadzić wywiad tak, aby w szczególności uwzględnić tematykę profesji reprezentowanej przez danego rozmówcę.

Informacje dodatkowe o Gminie:

.....

I. Informacje ogólne o rozmówcy (krótko – max. 5 minut)

1. Proszę krótko opowiedzieć czym się Pan(i) zajmuje? W jaki sposób jest Pan(i) związana/y z Rudą Śląską?
2. Jaki podmiot reprezentuje? Czym się zajmujecie/czy i jakie usługi społeczne świadczyce?
3. Od jak dawna pełni Pan(i) wskazaną funkcję?

II. Informacje o gminie (zarys problematyki – do 10 minut)

Chodzi tylko o zarys problematyki – specyfika gminy, jej najważniejsze wyróżniki – pytań jest więcej tylko po to, żeby zakreślić temat rozmowy. Nie trzeba wszystkich zadać.

4. **Proszę krótko scharakteryzować, jaka jest specyfika Gminy? Co jest dla niej typowe, co odróżnia od gmin sąsiednich?**
5. **Jakie problemy wskazałaby Pani/Pan w gminie? Gdyby mieli Państwo wymienić 3 najważniejsze problemy społeczne w gminie, jakie by to były?**
6. **Jakie potrzeby wskazałaby Pani/Pan w gminie?**
7. **Czy Ruda Śląska jest dobrym miejscem do życia?**
 - a. Jaka jest zaleta mieszkania w Rudzie Śląskiej ?
 - b. Jaka jest wada/słaba strona mieszkania w Rudzie Śląskiej ?
8. **Czy jest Pan/Pani zadowolona z zamieszkiwania na terenie gminy?**
 1. Jednym zdaniem dlaczego TAK, dlaczego NIE
9. **Proszę krótko opisać główne zasoby i potrzeby/problemy :** (dostosuj do rozmówcy)
 - **Społeczne** – kto zamieszkuje gminę? Jakie dostrzega się problemy/potrzeby w tym zakresie – demografia, bezrobocie, pomoc społeczna?
 - **Gospodarcze** – jaka jest aktualna sytuacja gospodarcza Gminy? Co jest typowe dla Gminy w zakresie gospodarki – zakładów pracy, pracowników itp.?
 - **Komunikacyjne** – czy łatwo jest się poruszać po terenie Rudy Śląskiej - dojeżdżać w poszczególne miejsca - w szczególności bez własnego samochodu – komunikacją zbiorową?
 - Jak ocenia Pan(i) dostępność transportową poszczególnych części Gminy? Gdzie łatwo a gdzie trudno jest dotrzeć? Dlaczego tak jest? Z czego to wynika?
 - **Pozostałe / inne** – dopasuj do rozmówcy – w zależności z kim rozmawiasz mogą to być np. sprawy związane ze służbą zdrowia, pomocą społeczną itp.

Zapytaj rozmówcę o to, co jest typowe dla Gminy w zakresie branży, którą reprezentuje?

III. Usługi społeczne w gminie (10-15 minut)¹

10. **Jak ocenia Pan(i) dostępność usług społecznych w gminie** – chodzi o usługi/działania niematerialne np. dostęp do edukacji, programów wsparcia potrzebujących, realizowanych zajęć dla dzieci lub seniorów itp. (jak w definicji)
11. **Jakie usługi są obecnie dostępne?**
 - a. **do kogo te usługi są kierowane** – seniorzy, młodzież, osoby z niepełnosprawnością, inne grupy społeczne, jakie?
 - b. **jaka jest ich jakość** – dobra/zła, co należy zmienić?
 - c. **kto jest ich realizatorem** – podział usług ze względu na podmiot prowadzący.
12. **Jakich usług brakuje, dla jakich grup społecznych, z czego to wynika? Jakie braki w zakresie wsparcia pomocy społecznej identyfikują Państwo w gminie?**
13. **Do jakich usług dostęp jest ograniczony? Dlaczego tak jest?**
 - a. Z czego wynika ograniczenie?
 - b. Jakie zauważa Pani/Pan ograniczenia? Jakiego typu?
14. **Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo, w tym jakie nowe usługi powinny się pojawić?**
15. **Jak zorganizować system świadczenia usług w gminie, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?**
 - a. Co zrobić, gdzie umiejscowić informacje o dostępnych usługach?

¹ Przez usługi społeczne rozumie się działania niematerialne (niepieniężne) świadczone przez gminę bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, mieszkańców w celu zaspokajania ich potrzeb i podnoszenia jakości życia.

Usługi te mogą być realizowane w formie usług wspierających, edukacji, kultury, czy ochrony zdrowia, a także przeciwdziałania bezrobociu, kultury fizycznej, ochrony środowiska. Realizowane są przez instytucje gminne i pracujących w nich specjalistów.

Obszary usług społecznych to działania z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

- b. W jaki sposób je łączyć, do kogo kierować?
- c. Proszę wskazać współorganizatorów.

16. Czy w realizację usług społecznych można włączyć mieszkańców oraz organizacje pozarządowe?

- a. Jeśli tak, to w jakim zakresie? Do jakich usług? Kto/jaka organizacja może realizować dane usługi?
- b. Jeśli nie, to dlaczego? Co stoi na przeszkodzie?

IV. Potencjał społeczności lokalnej (10 minut)

17. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego i czy można go zwiększyć?

- Jakie działania realizowane są wspólnie?
- Jak ta współpraca się układa?
- Jakie trudności są dostrzegane – ze strony NGO oraz również ze strony JST?
- Co można poprawić?

18. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej, może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

- Dopytać o działania związane z wolontariatem i grupami samopomocowymi.

19. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

V. Potencjał podmiotów gospodarczych (10 minut)

20. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych?

- a. Jakie działania realizowane są wspólnie?
- b. Jak ta współpraca się układa?
- c. Jakie trudności są dostrzegane – z obu stron?
- d. Co można poprawić?

21. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w gminie?

- a. Jeśli tak, to w jakim zakresie?
- b. Jeśli nie, to dlaczego?

22. **Jaki potencjał firm/podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?**
23. **Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?**
24. **Załóżmy, że mamy przed sobą „Pudełko na pomysły mieszkańców”, do którego każdy może wrzucić swój pomysł na zajęcia, warsztaty, spotkania itp. Jaki byłby Pana(i) pomysł?**

VI. Podsumowanie, kluczowe wnioski z rozmowy (do 10 minut)

25. **Gdyby miał(a) Pan(i) wskazać kluczowe wnioski, refleksje z przeprowadzonej rozmowy, to jak one by brzmiały?**
26. **Czy o coś nie zapytałam lub co chciałby Pan(i) dodać na koniec?**

Załącznik nr 3

Scenariusz FGI

Założenia ogólne FGI:

Respondenci: Grupowy wywiad pogłębiony z min. 10 osobami, będącymi przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, pracownikami instytucji pomocy społecznej, z przedstawicielami organizacji pozarządowych i podmiotami o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571), działającymi na terenie Gmin Partnerskich

Celem tego badania ma być ocena adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocena skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Gminach Partnerskich.

Informacja dla moderatora/moderatorunki

Miasto planuje utworzenie Centrum Usług Społecznych (nowej jednostki organizacyjnej w gminie, która w zamierzeniu powstanie z przekształcenia MOPS). Celem działania CUS będzie zarówno gromadzenie informacji o dostępnych usługach społecznych w Rudzie Śląskiej, a także ich organizacja i tworzenie nowych usług. CUS będzie miał za zadanie także dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców i dbanie o ich jakość.

Centrum będzie miało za zadanie objęcie wsparciem osób, które nie korzystały z usług pomocy społecznej, połączenie istniejących instrumentów wsparcia usługowego, wypracowanie rozwiązań odpowiadających na niezaspokojone potrzeby mieszkańców. Docelowo nastąpi zwiększenie zintegrowanych usług oraz powstaną nowe standardy usług, zapewniona ich kompleksowość i zwiększona dostępność, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

Badanie prowadzone jest przez "JSNP.HUMANUS" spółka not-for-profit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą przy ul. Wiejskiej 3, 23-300 Janów Lubelski i ma na celu ocenę adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocenę skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Gminach Partnerskich.

Udział w badaniu jest anonimowy i dobrowolny, a podane informacje wykorzystane zostaną wyłącznie w celu opracowania zbiorczego raportu, w którym nie będzie możliwości zidentyfikowania pojedynczych odpowiedzi.

Badanie ma charakter przekrojowy, jednakże ze względu na dobór rozmówców z różnych profesji, będziemy się starali prowadzić wywiad tak, aby w szczególności uwzględnić tematykę profesji reprezentowanej przez danego rozmówcę.

Informacje dodatkowe o Gminie:

.....
.....

I. Informacje ogólne o rozmówcy (krótko – max. 5 minut)

1. Proszę krótko opowiedzieć czym się Pan(i) zajmuje? W jaki sposób jest Pan(i) związana/y z Rudą Śląską?
2. Jaki podmiot reprezentuje? Czym się zajmujecie/czy i jakie usługi społeczne świadczyacie?
3. Od jak dawna pełni Pan(i) wskazaną funkcję?

II. Informacje o gminie (zarys problematyki – do 10 minut)

Chodzi tylko o zarys problematyki – specyfika gminy, jej najważniejsze wyróżniki – pytań jest więcej tylko po to, żeby zakreślić temat rozmowy. Nie trzeba wszystkich zadać.

4. **Proszę krótko scharakteryzować, jaka jest specyfika Rudy Śląskiej? Co jest dla niej typowe, co odróżnia Ruda Śląska od gmin sąsiednich?**
5. **Jakie problemy wskazałaby Pani/Pan w gminie? Gdyby mieli Państwo wymienić 3 najważniejsze problemy społeczne w gminie, jakie by to były?**
6. **Jakie potrzeby wskazałaby Pani/Pan w gminie?**
7. **Czy Miasto Ruda Śląska jest dobrym miejscem do życia?**
 - c. Jaka jest zaleta mieszkania w Rudzie Śląskiej ?
 - d. Jaka jest wada/słaba strona mieszkania w Rudzie Śląskiej ?
8. **Czy jest Pan/Pani zadowolona z zamieszkiwania na terenie Rudy Śląskiej ?**
 2. Jednym zdaniem dlaczego TAK, dlaczego NIE
9. **Proszę krótko opisać główne zasoby i potrzeby/problemy Rudy Śląskiej: (dostosuj do rozmówcy)**
 - **Społeczne** – kto zamieszkuje gminę? Jakie dostrzega się problemy/potrzeby w tym zakresie – demografia, bezrobocie, pomoc społeczna?
 - **Gospodarcze** – jaka jest aktualna sytuacja gospodarcza Gminy? Co jest typowe dla Gminy w zakresie gospodarki – zakładów pracy, pracowników itp.?
 - **Komunikacyjne** – czy łatwo jest się poruszać po terenie Gminy - dojeżdżać w poszczególne miejsca - w szczególności bez własnego samochodu – komunikacją zbiorową?

- Jak ocenia Pan(i) dostępność transportową poszczególnych części Gminy? Gdzie łatwo a gdzie trudno jest dotrzeć? Dlaczego tak jest? Z czego to wynika?
- **Pozostałe / inne** – dopasuj do rozmówcy – w zależności z kim rozmawiasz mogą to być np. sprawy związane ze służbą zdrowia, pomocą społeczną itp. Zapytaj rozmówcę o to, co jest typowe dla Gminy w zakresie branży, którą reprezentuje?

III. Usługi społeczne w gminie (10-15 minut)²

10. **Jak ocenia Pan(i) dostępność usług społecznych w gminie** – chodzi o usługi/działania niematerialne np. dostęp do edukacji, programów wsparcia potrzebujących, realizowanych zajęć dla dzieci lub seniorów itp. (jak w definicji)
11. **Jakie usługi są obecnie dostępne?**
- d. **do kogo te usługi są kierowane** – seniorzy, młodzież, osoby z niepełnosprawnością, inne grupy społeczne, jakie?
 - e. **jaka jest ich jakość** – dobra/zła, co należy zmienić?
 - f. **kto jest ich realizatorem** – podział usług ze względu na podmiot prowadzący.
12. **Jakich usług brakuje, dla jakich grup społecznych, z czego to wynika? Jakie braki w zakresie wsparcia pomocy społecznej identyfikują Państwo w gminie?**
13. **Do jakich usług dostęp jest ograniczony? Dlaczego tak jest?**
- c. **Z czego wynika ograniczenie?**
 - d. **Jakie zauważa Pani/Pan ograniczenia? Jakiego typu?**

² Przez usługi społeczne rozumie się działania niematerialne (niepieniężne) świadczone przez gminę bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, mieszkańców w celu zaspokajania ich potrzeb i podnoszenia jakości życia.

Usługi te mogą być realizowane w formie usług wspierających, edukacji, kultury, czy ochrony zdrowia, a także przeciwdziałania bezrobociu, kultury fizycznej, ochrony środowiska. Realizowane są przez instytucje gminne i pracujących w nich specjalistów.

Obszary usług społecznych to działania z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

14. **Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo, w tym jakie nowe usługi powinny się pojawić?**
15. **Jak zorganizować system świadczenia usług w gminie, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?**
- d. Co zrobić, gdzie umiejscowić informacje o dostępnych usługach?
 - e. W jaki sposób je łączyć, do kogo kierować?
 - f. Proszę wskazać współorganizatorów.
16. **Czy w realizację usług społecznych można włączyć mieszkańców oraz organizacje pozarządowe?**
- c. Jeśli tak, to w jakim zakresie? Do jakich usług? Kto/jaka organizacja może realizować dane usługi?
 - d. Jeśli nie, to dlaczego? Co stoi na przeszkodzie?

IV. Potencjał społeczności lokalnej (10 minut)

17. **Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego i czy można go zwiększyć?**
- Jakie działania realizowane są wspólnie?
 - Jak ta współpraca się układa?
 - Jakie trudności są dostrzegane – ze strony NGO oraz również ze strony JST?
 - Co można poprawić?
18. **Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej, może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?**
- Dopytać o działania związane z wolontariatem i grupami samopomocowymi.
19. **Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?**

V. Potencjał podmiotów gospodarczych (10 minut)

20. **Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych?**
- a. Jakie działania realizowane są wspólnie?
 - b. Jak ta współpraca się układa?
 - c. Jakie trudności są dostrzegane – z obu stron?

d. Co można poprawić?

21. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w gminie?

c. Jeśli tak, to w jakim zakresie?

d. Jeśli nie, to dlaczego?

22. Jaki potencjał firm/podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

23. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

24. Załóżmy, że mamy przed sobą „Pudełko na pomysły mieszkańców”, do którego każdy może wrzucić swój pomysł na zajęcia, warsztaty, spotkania itp. Jaki byłby Pana(i) pomysł?

VI. Podsumowanie, kluczowe wnioski z rozmowy (do 10 minut)

25. Kluczowe wnioski, refleksje z przeprowadzonej rozmowy?

26. Na czym gmina powinna się skupić próbując powołać CUS oraz próbując poprawić jakość i dostępność usług publicznych w gminie?

Załącznik nr 4**Wykaz Organizacji Pozarządowych Rudy Śląskiej****Wykaz organizacji pozarządowych mających siedzibę
lub wydzielony oddział w Rudzie Śląskiej**

(stan na dzień 06.03.2025r.)

Stowarzyszenia rejestrowe - 136

Stowarzyszenia zwykłe – 35

Fundacje – 40

Sportowe – 56

STOWARZYSZENIA REJESTROWE

Nazwa	Adres
Konto Pomocy Dzieciom SPS 15	ul. Energetyków 15 41-706 Ruda Śląska
Ochotnicza Straż Pożarna w Rudzie Śląskiej	ul. kardynała Augusta Hlonda 39, 41-712 Ruda Śląska
Polski Związek Wędkarski Koło 92 KWK Halemba	ul. Kłodnicka 97 41-706 Ruda Śląska
Klub Olimpiad Specjalnych „Halembianka”	ul. Kłodnicka 103 41 – 706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie „Barwy Śląska”	ul. Kłodnicka 103 41 – 706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Fundusze Dobrowolnych Składek Pracowników KWK „Halemba”	ul. Kłodnicka 54 41-706 Ruda Śląska
Śląski Związek Pszczelarzy Koło Pszczelarzy w Rudzie Śląskiej	ul. Bytomska 41/3 41-703 Ruda Śląska
Związek Górnośląski Koło Halemba	ul. Harcerska 3 41-709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Prawo Rodzina Obywatel	ul. Piotra Niedurnego 69 41-709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Świętego Filipa Nereusza	ul. Solidarności 21 41-706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie „Samopomocy Finansowej Śląsk”	ul. Solidarności 9/3 41-706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie „FORUM RUDZKIE”	ul. Katowicka 1 41-710 Ruda Śląska
Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Osób Niepełnosprawnych „Jaskółka” w likwidacji	ul. Pakuły 22 41-706 Ruda Śląska

Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi RP Klub HDK przy KWK „Bielszowice”	ul. Kokota 166 41-711 Ruda Śląska
Towarzystwo Miłośników Ciekawego Świata – TOMCIŚ	ul. Kokota 170 41-711 Ruda Śląska
Regionalne Stowarzyszenie Pszczelarzy	ul. Ratowników 7a/4 41-709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Otwarte Drzwi”	ul. Marzanny 4 41-706 Ruda Śląska
Śląskie Stowarzyszenie GOSPEL	ul. Rycerska 45 41-711 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Demokratycznej Polskiej Lewicy	ul. Rycerska 10 41-711 Ruda Śląska
Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych/ koło Kochłowice Koło Miejskie	ul. Obrońców Westerplatte 8C/5 41-710 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Wędkarskie „Karp”	ul. Księżycowa 2a 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Wędkarskie „Lin”	ul. Łowiecka 5c/5 41-707 Ruda Śląska
Rudzkie Stowarzyszenie Kulturalne Orkiestra Dęta KWK „Halemba-Wirek” Ruch Wirek	ul. ks. Ludwika Tunkla 112 41-707 Ruda Śląska
Rudzkie Stowarzyszenie Amazonek „Relaks”	ul. 11 –go Listopada 15a 41-705 Ruda Śląska
Związek Górnośląski Koło Kochłowice	ul. Oświęcimska 85/23 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa oddz. Chorzów-Ruda Śląska	ul. ks. Tunkla 112 a 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Sympatyków Klubu Sportowego „Ruch” Chorzów Niebieska Ruda Śląska	ul. Gilów 2a/3 41-705 Ruda Śląska
Platforma Rozwoju Innowacji i Przedsiębiorczości „INNPROGRESS”	ul. 1 Maja 208 41-710 Ruda Śląska
Polski Związek Filatelistów Okręg Śląsko-Dąbrowski Zarząd Oddziału w Rudzie Śląskiej	ul. Paderewskiego 1b 41-710 Ruda Śląska
Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых I Oddział Ruda Śląska	ul. Adama Asnyka 35 41-706 Ruda Śląska
Rudzkie Stowarzyszenie Kulturalne Orkiestra Dęta KWK „Pokój”	ul. Piotra Niedurnego 69 41-709 Ruda Śląska
Rudzkie Stowarzyszenie Pomocy Ofiarom Przestępstw	ul. Stanisława Staszica 6/1 41-700 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Lokalne Inicjatywy Społeczne LIS	ul. Ryszarda Magdziorza 14 41-700 Ruda Śląska
Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Przystanek”	ul. Osiedlowa 1/3 41-710 Ruda Śląska
Stowarzyszenie „Otwarte Serca”	ul. Sygietyńskiego 6 41-710 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Taksówkarze Rudzcy Taxi West Ruda Śląska	ul. 1-go Maja 270 41-710 Ruda Śląska
Stowarzyszenie „Szansa”	ul. Jankowskiego 16a/3 41-710 Ruda Śląska
Śląskie Centrum Równych Szans	ul. 1 Maja 208

	41-710 Ruda Śląska
Towarzystwo Polsko - Austriackie	ul. Katowicka 31 41-710 Ruda Śląska
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski	ul. Gwarecka 2 41-710 Ruda Śląska
Związek Górnośląski Koło Wirek – Bielszowice - Czarny Las	Dom Parafialny św. Wawrzyńca ul. Czajkowskiego 16 41-710 Ruda Śląska
Związek Inwalidów Wojennych RP	ul. Lecha 14 41-710 Ruda Śląska
Cech Rzemiosł i Przedsiębiorczości	ul. Sienkiewicza 1A/2 41-710 Ruda Śląska
Chór Mieszany Słowiczek	ul. Krasińskiego 1 41-710 Ruda Śląska
Organizacja Pracodawców Rudzkich	ul. Ryszarda Magdziorza 14 41-700 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi Rzeczypospolitej Polskiej Klub HDK przy KWK „Pokój”	ul. Lecha 14 41-710 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Klub „Zdebel”	ul. Polna 65 41-710 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Kupców Targowisk	ul. Kupiecka 2 41-710 Ruda Śląska
Bractwo Kurkowe Miasta Ruda Śląska	ul. Piotra Niedurnego 99 41-709 Ruda Śląska
Nasze Miasto Ruda Śląska	ul. Chorzowska 4/4 41-709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policjnych – Koło nr 2 w Rudzie Śląskiej	ul. Gen. Józefa Hallera 9 41-709 Ruda Śląska
Towarzystwo Społeczno – Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego /Koło Terenowe Ruda Śląska	ul. Solidarności 5/7 41-706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie „Żarówka”	ul. Kolisty 7/11 41-709 Ruda Śląska
Śląskie Stowarzyszenie Diabetyków	ul. 1 Maja 32 41-706 Ruda Śląska
Społeczne Ognisko Muzyczne	ul. Niedurnego 36, 41-709 Ruda Śląska
Śląski Związek Chórów i Orkiestr Okręg Rudzki	ul. Niedurnego 69 41-709 Ruda Śląska
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów/Oddział Ruda Śląska	ul. Markowej 22/5 41-709 Ruda Śląska
Polski Związek Niewidomych /Okręg Śląski Koło w Rudzie Śląskiej	ul. Chorzowska 9 41-709 Ruda Śląska
Polski Związek Wędkarski Koło 51	ul. Bielszowicka 93/4 41-711 Ruda Śląska
Ruch Autonomii Śląska Koło Ruda Śląska	ul. Kościuszki 6a 41-709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Rudzki Uniwersytet Trzeciego Wieku	ul. Tolstoja 13 41-709 Ruda Śląska
Rudzkie Konto Pomocy	ul. Markowej 22 41-709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Rozwoju Osobistego „Morela”	ul. Niedurnego 36 41-709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Opieki Hospicyjnej i Paliatywnej im. św. Jana Pawła II	ul. Markowej 4 41-709 Ruda Śląska

w Rudzie Śląskiej	
Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Hutniczym	ul. Niedurnego 79 41-709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Wędkarskie „Hutnik”	ul. Hallera 16 41-709 Ruda Śląska
Kupcy Rudzcy	ul. H. Sienkiewicza 13/6 41-710 Ruda Śląska
Rudzkie Stowarzyszenie Inicjatyw Niebanalnych „In-nI”	ul. Niedurnego 69 41-709 Ruda Śląska
Liga Obrony Kraju	ul. Stara 15 41-703 Ruda Śląska
Związek Górnośląski Koło Godula - Orzegów	ul. Stroma 4 41-712 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Młodzi Europy	ul. Podlas 10c/8 41-703 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Porozumienie dla Rudy Śląskiej	ul. Jesionowa 46 41-703 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół im. Karola Goduli	ul. Joanny 13 41-703 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Rodzin Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja”	ul. Solidarności 7/5 41-706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Żeglarzy „Horyzont”	ul. Owocowa 24 41-712 Ruda Śląska
„Śląska Kopalnia Diamentów” Towarzystwo na rzecz Wyszukiwania i Obróbki „Talentów”	ul. Latki 6c 41-712 Ruda Śląska
Śląskie Stowarzyszenie na Rzecz Diagnostyki i Leczenia Nowotworów Jelita Grubego	ul. Wincentego Lipa 2 41-712 Ruda Śląska
Towarzystwo Miłośników Orzegowa	ul. Czapli 4/2 41-704 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Centrum Edukacji Regionalnej	ul. Bytomska 8 41-703 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Usług Transportowych Tele-Taxi	ul. Zabrzeńska 24/206 41-700 Ruda Śląska
Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Dzieciom i Młodzieży „POMOCNI”	ul. Bujoczka 12 41-700 Ruda Śląska
Rudzkie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Zdrowe Życie”	ul. Ballestremów 16 41-700 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Animatorów Profilaktyki	ul. Kałusa 3 41-710 Ruda Śląska
Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых II/oddz. Ruda	ul. Orzegowska 19 41-700 Ruda Śląska
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Miejski w Rudzie Śląskiej	ul. Janasa 21 41-700 Ruda Śląska
Śląskie Centrum Rozwoju Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu „Cezar”	ul. Ignacego Paderewskiego 3/13 41-710 Ruda Śląska
Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami „FAUNA”	ul. Bujoczka 2 41-700 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Koło Przyjaźni Miast Ruda Śląska Leimen	ul. Janasa 28 41-700 Ruda Śląska
Towarzystwo Przyjaciół Rudy Śląskiej	ul. Wolności 26 41-700 Ruda Śląska
Związek Górnośląski Koło Ruda	ul. Bujoczka 12 41-700 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Kupców Rudzkich	ul. Szyb Zofii 8 41-700 Ruda Śląska

Związek Nauczycielstwa Polskiego	ul. Gwarecka 2 41-705 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Dzierżawców Ogródków Działkowych przy ulicy Młyńskiej	ul. Grabowa 6 a 41-706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Kultury Alternatywnej KAKAN	ul. Ratowników 1 m. 7 41-709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie „DOMINUS”	ul. Magazynowa 35 a 41-700 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Romów Śląskich	ul. Warszawska 7/2 41-703 Ruda Śląska
Związek Górnośląski/Koło Bykowina	ul. Górnośląska 31 41-705 Ruda Śląska
Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec im. Łucji Zawada w Rudzie Śląskiej	ul. Szczeńć Boże 4 41-700 Ruda Śląska
Stowarzyszenie „Przyjazna Ruda Śląska”	ul. Sportowców 29 a 41 – 711 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Forum Kobiet Województwa Śląskiego	ul. Łowiecka 15 41- 707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Matematyczne LINEA	ul. Admiralska 32 41- 711 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Vox Cordis	ul. 1 Maja 16 41 – 706 Ruda Śląska
Instytut Profilaktyki Zdrowia	ul. Rzeczna 13 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie „Warto”	ul. Bielszowicka 108 41-711 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Motocyklistów Good Road	ul. Gwarecka 2 41-705 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Obywatelskie Referendum	ul. E. Kokota 26/14 41 – 711 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Kinematografii Międzynarodowej	ul. Szybowa 4A/1 41-705 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi przy KWK „Halemba”	ul. Kłodnicka 97 B/406 41-706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie „Miłośnicy Muzyki Muza” w likwidacji	ul. Zygmunta Krasińskiego 1, 41-710 Ruda Śląska
Polskie Towarzystwo Kulturalne Oddział w Rudzie Śląskiej	ul. Podlas 36a/7 41-712 Ruda Śląska
Apteki Śląskie	ul. Solidarności 9, 41-706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Ekspertów Techniki Motoryzacyjnej I Diagnostów Samochodowych „Ruch Drogowy”	ul. Radoszowska 1 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Funduszu Pomocy Pośmiertnej Pracowników KWK „Halemba Wirek”	ul. Kłodnicka 54, 41 – 706 Ruda Śląska
Polskie Towarzystwo Miłośników Kaktusów	ul. Mieszka I 4 41 – 709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Wspierania Architektury i Techniki w Budownictwie IDBA	ul. Józefa Piłsudskiego 40 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie „Lepsze Kochłowice. Lepsza Ruda Śląska”	ul. Oświęcimska 90 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Klub Fantastyki „Ruda Mithrilu” w likwidacji	ul. Antoniego Nowary 5/10 41-710 Ruda Śląska
Polski Związek Wędkarski Koło 86 KWK Śląsk	ul. Józefa Piłsudskiego 8/1 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Nasza Siódemka	ul. Wiktora Bujoczka 2

	41-700 Ruda Śląska
Ośrodek Święta Elżbieta	ul. Wolności 30 41-700 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Gryfno Ruda	ul. P. Niedurnego 34, 41-709 Ruda Śląska
Śląski Związek Łuczniczy	ul. ks. Ludwika Tunkla 8 41-707 Ruda Śląska
Międzynarodowe Stowarzyszenie Taneczno- Artystyczne Cultural Bajzel	ul. Tadeusza Kościuszki 4A/3 41-709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Ogrodowe „Rudzkie Ogrody”	ul. Alojzego Jankowskiego 18B/15 41-710 Ruda Śląska
Stowarzyszenie „Festelno Czelodka”	ul. Komuny Paryskiej 16 41-711 Ruda Śląska
Rudzkie Stowarzyszenie Darta	ul. ks. Ludwika Tunkla 153/8 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Ogrodowe „Pomorskie Dziki”	ul. Alfonsa Zgrzebnioka 24 A 41-717 Ruda Śląska
Stowarzyszenie „Nowa Polska Ponad Podziałami”	ul. Kokotek 56, 41-700 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Świadomi Ślązacy w Wolnej Polsce	ul. Piotra Niedurnego 53 „B”/1 41-709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Ogrodowe „Pod Lasem”	ul. Zygmunta Krasińskiego 5C/3 41-710 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Silesia	ul. Czarnoleśna 18 41-709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Artystów Myślących Inaczej "SAMI"	ul. Kłodnicka 97/422 41-706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Ambaras	ul. Oświęcimska 50 C/8 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Śląska Rodzina	ul. Piotra Niedurnego 69 41-709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Ogrodowe „Zielona Podlaska”	ul. Podlaska 52 B 41-706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Artystyczne Emocje	ul. Korbajnistów 4 41-717 Ruda Śląska

STOWARZYSZENIA ZWYKŁE

Stowarzyszenie zwykłe „Dolina”	ul. Górnośląska 1/2 41-717 Ruda Śląska
Stowarzyszenie EPKT SPOTTERS	ul. Kamienna 10 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Osób Uzdolnionych Artystycznie „MUSICALL”	ul. Dziewanny 11, 41-706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Zwykłe „KOKOTEK”	ul. Przedtorze 8/6 41-709 Ruda Śląska
RC FEVER	ul. Wojciecha Korfantego 18 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Wędkarskie „Zdebel”	ul. Gołębi 3/13 41-710 Ruda Śląska
Rudzianie Razem	ul. Ignacego Paderewskiego 13a/4 41-710 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Rudzki Samorząd	ul. ks. Ludwika Tunkla 153/4 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Dzierżawców Ogródków	ul. Konstantego Latki 2a/2

Rekreacyjnych przy ul. Lipińskiej w Rudzie Śląskiej	41-703 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Miłośników Śląska VERUM	ul. Wysoka 13/8 41-711 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Ogród Działkowy „Piękna Dolina”	ul. Kłodnicka 105 A/1 41-706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie „Otylia”	ul. Katowicka 144 A 41-705 Ruda Śląska
Stowarzyszenie zwykłe „Nad Dolinką”	ul. Bolesława Krzywoustego 2a/12 41-705 Ruda Śląska
Fruniemy z Pomocą	ul. Skowronków 2a m.8 41-705 Ruda Śląska
Stowarzyszenie zwykłe „Monolit”	ul. Piastowska 19/13 41-700 Ruda Śląska
Dobra Informacja	ul. Wincentego Lipa 7 A/1 41-703 Ruda Śląska
Moto Stowarzyszenie Keta	ul. Świętojańska 4 41-706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie na Rzecz Promocji Zdrowia w Rudzie Śląskiej	ul. Wincentego Lipa 2 41-703 Ruda Śląska
Rudzki Klub Strzelecki	ul. Energetyków 4/18 41-706 Ruda Śląska
BMW HERITAGE CLUB POLSKA	ul. Zofii Nałkowskiej 16 D 41- 700 Ruda Śląska
Ogólnopolskie Stowarzyszenie Przeciwdziałania Niezdolnym Z Prawem Praktykom Organów Administracji Publicznej	ul. Wiktora Bujoczka 9 41- 700 Ruda Śląska
Towarzystwo Sportowe Orzeł Bykowina	ul. Szygarska 3/11 41-717 Ruda Śląska
Współpraca I Rozwój	ul.1 Maja 228 41-710 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Śląska Grupa Detektorystów	ul. Joanny 3 / 4 41-712 Ruda Śląska
TuRuda	ul. Czesława Miłozza 8 41-700 Ruda Śląska
Bielszowice Ogródki	ul. ks. Józefa Niedzieli 49 d m.8 41- 711 Ruda Śląska
Rudzka Scena Młodych	pl. Jana Pawła II 3a 41-709 Ruda Śląska
Śląska Scena Młodych	pl. Jana Pawła II 3a 41-709 Ruda Śląska
STREFA ŚLĄSK	ul. Radoszowska 69 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Ekopanorama	ul. Żeromskiego 6a/6a 41-700 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Śląskich Sympatyków Sportów Olimpijskich	ul. Brańskiego 61/11 41-700 Ruda Śląska
Zdrowa Polska	Ul. ks. Ludwika Tunkla 153/4, 41-707 Ruda Śląska
Zgoda Ruda Śląska Masters	ul. Ludowa 10 41-710 Ruda Śląska
Misja Wychowanie	ul. Górnośląska 1/8 41-705 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Przedsiębiorczości, Innowacji, Rozwoju Osobistego – Internacjonalizacji INSPIRO	pL Jana Pawła II 2/9 41-709 Ruda Śląska

FUNDACJE

Fundacja na Rzecz Programu Wczesnego Rozpoznania Chorób Nowotworowych u Kobiet „GODULA-HOPE”	ul. Główna 11, Pawilon A1 41-711 Ruda Śląska
Fundacja „Unia Bracka”	ul. Kokota 172 41-711 Ruda Śląska
Fundacja Pomocy Bezrobotnym i Bezdomnym „Praca” w likwidacji	ul. Kłodnicka 97/324 41-706 Ruda Śląska
Chrześcijańska Fundacja „Młodzież z Misją Polska”	ul. Kolonijna 35 30-864 Kraków 41-700 Ruda Śląska Plac Szopena 3
Fundacja Międzynarodowy Instytut Dialogu i Tolerancji im. Jana Karckiego	ul. 1 Maja 32 41-706 Ruda Śląska
Fundacja „POMOC”	ul. Karola Goduli 30 41-703 Ruda Śląska
Fundacja Minionej Epoki	ul. Zajączka 42 41-711 Ruda Śląska
Anioły Nadziei	ul. Niedurnego 34 41-709 Ruda Śląska
Instytut Karola Goduli	ul. Miodowa 5 41-706 Ruda Śląska
Fundacja na Rzecz Kultury i Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego KEZ	ul. Konstantego Latki 6d/13 41-703 Ruda Śląska
Fundacja Społeczno - Kulturalna „GLORIA CULTURA”	ul. Władysława Broniewskiego 6/1 41-711 Ruda Śląska
Fundacja Aktywni My	ul. ks. Ludwika Tunkla 1/3 41 – 707 Ruda Śląska
Fundacja Kreatywny Śląsk	ul. Halembaska 120 41-706 Ruda Śląska
Fundacja Przyjaciół Świętego Mikołaja	ul. Joanny 24/17 41-703 Ruda Śląska
Fundacja Aktywni Społecznie AS	ul. Brygadzystów 7 A/7 41-705 Ruda Śląska
Fundacja „Kangurek”	ul. Sobieskiego 29/3 41-700 Ruda Śląska
Fundacja „Odpowiedzialny Rozwój”	ul. Szyb Walenty 26 A 41-700 Ruda Śląska
Fundacja Pomagajmy	ul. gen. Hallera 83 41-709 Ruda Śląska
„Edukacja Marzeń”	ul. Nowa 17 41-710 Ruda Śląska
Instytut Wspierania Rozwoju	ul. Pawła Poloczka 4B/3 41-705 Ruda Śląska
Fundacja Rozwoju Pulmonologii	ul. Józefa Piłsudskiego 129 41-707 Ruda Śląska
Fundacja Anioły w Piżamkach	ul. Maślaków 8 41-707 Ruda Śląska
Fundacja Malamut	ul. Wincentego Janasa 30 m.1 41-700 Ruda Śląska
Fundacja Armia Przyjaciół	ul. Wilka 9 41-717 Ruda Śląska
Fundacja Inicjatywa Słoneczna Strona Ulicy	ul. Grzegorza Fitelberga 12 B/7 41-710 Ruda Śląska

Fundacja Fortis Pro Nobis	ul. Zabrzeńska 24 41-700 Ruda Śląska
Fundacja Rozwoju Sportu „Czarne Diamenty”	ul. Łączna 7 41-709 Ruda Śląska
Fundacja 3W Team	ul. Bukowa 13 41-700 Ruda Śląska
Fundacja „Zapasy Sportem Wszystkich Dzieci”	ul. Jadwigi Markowej 20A 41-709 Ruda Śląska
Fundacja na Rzecz Rozwoju „Szkoły Kłodnickiej i Społeczności Lokalnej	ul. Ignacego Kaczmarka 9 41-706 Ruda Śląska
Fundacja Szpitala Miejskiego w Rudzie Śląskiej	ul. Wincentego Lipa 2 41-703 Ruda Śląska
Fundacja Sztuk Scenicznych „Teatr z Odzysku”	ul. Piotra Niedurnego 32 41-709 Ruda Śląska
Fundacja Kina Patria	ul. Chorzowska 3 41-709 Ruda Śląska
Fundacja Integracji i Kreatywności AKUKU	ul. Poranna 35 41-707 Ruda Śląska
„Pomagamy kotom, by znalazły dom”	ul. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego 4C/9 41-706 Ruda Śląska
Physio Diagnostics and Technology	ul. Szyb Walenty 50 41-701 Ruda Śląska
Fundacja „Mindacademy”	ul. Górna 78a, 41-711 Ruda Śląska
Fundacja Domowa Opieka	ul. 1 Maja 288, 41-710 Ruda Śląska
Fundacja DLA-EKOLOGII.PL	ul. Świerkowa 5, 41-706 Ruda Śląska
Fundacja Freeskater	ul. Fiołków 6c/14 41-700 Ruda Śląska

SPORTOWE

Stowarzyszenie Rekreacyjno – Sportowe „Gwiazda”	ul. Burszki 7 41-706 Ruda Śląska
GKS „Grunwald” Ruda Śląska	ul. Kłodnicka 54 41-706 Ruda Śląska
GKS „Śląsk” Ruda Śląska	ul. Oświęcimska 90 (przy ZSO nr 3) 41-707 Ruda Śląska
GKS „Urania” Ruda Śląska	ul. Ks. Tunkla 12 41-707 Ruda Śląska
GKS „Wawel- Wirek”	ul. Katowicka 1 41-710 Ruda Śląska
Katolicki Parafialny Klub Sportowy „Halemba”	ul. 1-go Maja 36 41-706 Ruda Śląska
Klub Rekreacyjno-Sportowy TKKF „Jastrząb”	ul. Ratowników 2 41-709 Ruda Śląska
KS „Pogoń” Ruda Śląska	ul. Hallera 16 B 41-709 Ruda Śląska
Klub Sportowy „Rugby Ruda Śląska”	ul. Bytomska 13 41-704 Ruda Śląska
KS „Slavia“ Ruda Śląska	ul. Ernesta Pohla 1 41-700 Ruda Śląska
KS „Zgoda” Ruda Śląska - Bielszowice	ul. Sportowców 10 41-711 Ruda Śląska
MKS „Pogoń” Ruda Śląska	ul. Czarnoleśna 12 41-709 Ruda Śląska

Rudzki Klub Curlingowy „Curlik”	ul. Zabrzańska 51 41-700 Ruda Śląska
Rudzki Klub Grotolazów „Nocek”	ul. Obrońców Westerplatte 2a 41-710 Ruda Śląska
Rudzki Klub Kyokushin Karate	ul. Ratowników 2 Ruda Śląska 41 - 709
Rudzki Klub Sportowy „MAT” Ruda Śląska	ul. Szygarska 9 41 – 705 Ruda Śląska
Rudzkie Towarzystwo Hokejowe "ZRYW" Ruda Śląska	ul. Bytomska 15 41 – 704 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Piłki Ręcznej „Grunwald” Ruda Śląska	ul. Kłodnicka 95 41 – 706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Piłki Siatkowej Spart Ruda Śląska	ul. 1 Maja 87, 41 - 706 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Tenisowe „Gem”	ul. Pokoju 13 41 – 709 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Szkołka Rekreacyjno-Sportowa „Orlik” Ruda Śląska	ul. Kochłowicka 29 d 41 – 706 Ruda Śląska
Śląski Klub Sportów Technicznych „Formuła”	ul. Gwarecka 2, 41 – 705 Ruda Śląska
Towarzystwo Lekkoatletyczne „Pogoń”	ul. Energetyków 15 41 – 706 Ruda Śląska
Towarzystwo Piłkarskie „Jastrząb” Bielszowice	ul. Sportowców 22 41 – 711 Ruda Śląska
Towarzystwo Sportowe i Rekreacji „Nova”	ul. Solskiego 4b/24 41 – 703 Ruda Śląska
Turystyczny Klub Kolarski PTTK „TIGRIS” Ruda Śląska	ul. Janasa 21, 41 – 710 Ruda Śląska
Uczniowski Klub Sportowy BUSHIDO – Rudzki Klub Sportów i Sztuk Walki – BUSHIDO	ul. Fr. Wilka 8a/22, 41 – 705 Ruda Śląska
UKS „Flore”	ul. 11-go Listopada 15 41 – 705 Ruda Śląska
UKS „Gimnazjum nr 7”	ul. Westerplatte 2a 41 – 710 Ruda Śląska
Uczniowski Klub Sportowy „Grot” Ruda Śląska	ul. ks. Ludwika Tunkla 8 41 – 707 Ruda Śląska
UKS „Halembianka 2001”	ul. Energetyków 15 41 – 706 Ruda Śląska
UKS „Kochłowiczanka”	ul. Oświęcimska 90
UKS „Sokół”	ul. Gliniana 2
UKS „Wolej”	ul. Jankowskiego 22 41 – 710 Ruda Śląska
WOPR Oddział Miejski	ul. Lwa Tołstoja 13 41 – 709 Ruda Śląska
Zapaśniczy KS „Milon	ul. Kłodnicka 51 41 – 706 Ruda Śląska
Zapaśniczy Klub Sportowy „Slavia”	ul. Bytomska 13 41 – 704 Ruda Śląska
Uczniowski Klub Sportowy CAPOEIRA	ul. Olszynowa 2a/6 41 – 706 Ruda Śląska
Ciężarowy Klub Sportowy „Slavia” Ruda Śląska	ul. Konopnickiej 13, 41 – 700 Ruda Śląska
Tenisowy Klub Sportowy „Slavia” Ruda Śląska	ul. Ernesta Pohla 1, 41 – 700 Ruda Śląska
Uczniowski Klub Sportowy „Manta” Ruda Śląska	ul. Łukasiewicza 7

	41-707 Ruda Śląska
Uczniowski Klub Pływacki Ruda Śląska	ul. Chryzantem 10 41 – 700 Ruda Śląska
Uczniowski Klub Sportowy „Śląsk” Ruda Śląska	ul. Oświęcimska 90 41-707 Ruda Śl.
Stowarzyszenie Szkoła Mistrzostwa Sportowego Ruda Śląska	ul. Wrzosowa 12 41-710 Ruda Śląska
Akademia Piłkarska „Bielik”	ul. Ustronna 6 41-711 Ruda Śląska
Rudzki Klub Sportu i Sztuki Walki „SEIKEN”	ul. A. Mickiewicza 6/37 41-700 Ruda Śląska
Uczniowski Klub Sportowy „Czwórka”	ul. Komuny Paryskiej 7 41-711 Ruda Śląska
Sportowy Klub Jeździecki OMEGA Ruda Śląska	ul. Jagiełły 8 41-707 Ruda Śląska
Modelarski Klub Sportowy „Gwarek”	ul. ks. Lexa 14, 41-706 Ruda Śląska
UKS Szkołka Piłkarska	ul. Skowronków 2a/7 41-705 Ruda Śląska
Stowarzyszenie Klub Sportowy NELSON	ul. Zwycięstwa 7/5 41-700 Ruda Śląska
KS „Tęcza”	ul. Łukasiewicza 9c/20 41-707 Ruda Śląska
Uczniowski Klub Sportowy BOKS & MUAY THAI Ruda Śląska	ul. Oświęcimska 90 41-707 Ruda Śląska
Stowarzyszenie FOOTBALL-ON Ruda Śląska	ul. Czarnoleśna 22, Ruda Śląska 41-709
Akademia Piłkarska BUMERANG	ul. Fiołków 6/5, Ruda Śląska 41-700
Stowarzyszenie Miłośników Koszykówki STREFA	ul. Bocianów 8/2 Ruda śląska 41 - 710

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Publikacja sfinansowana w ramach projektu
„CUS – Nowe spojrzenie na usługi społeczne” dofinansowanego
ze środków

Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie
dla Śląskiego 2021-2027, Priorytet FESL.07 Fundusze
Europejskie dla społeczeństwa, Działanie 7.5 Strategiczne
projekty dla obszaru usług społecznych, Typ 4. Koordynacja
usług społecznych – upowszechnienie i tworzenie CUS.